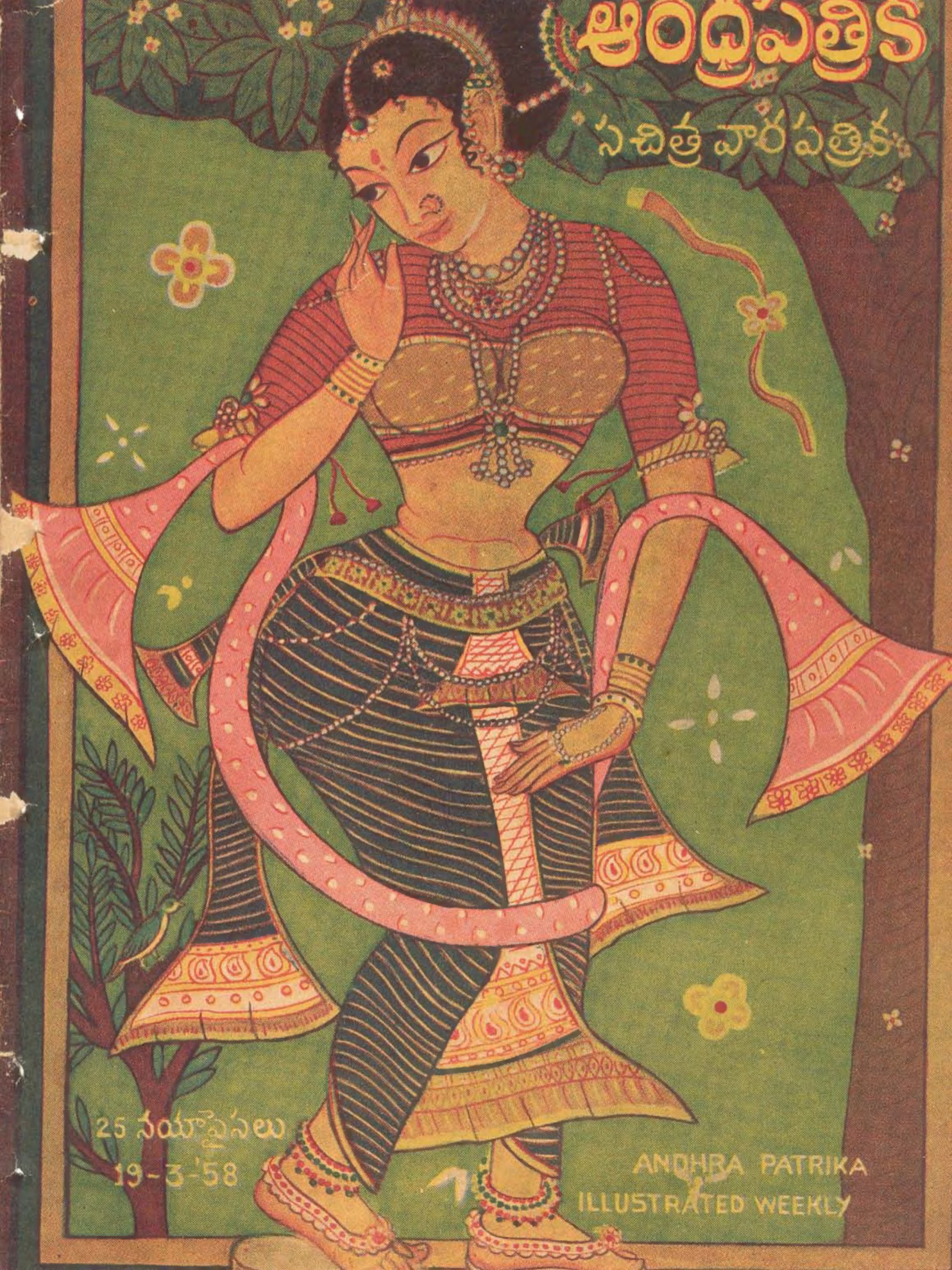

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర వారపత్రిక

25 నయ్యపైసలు

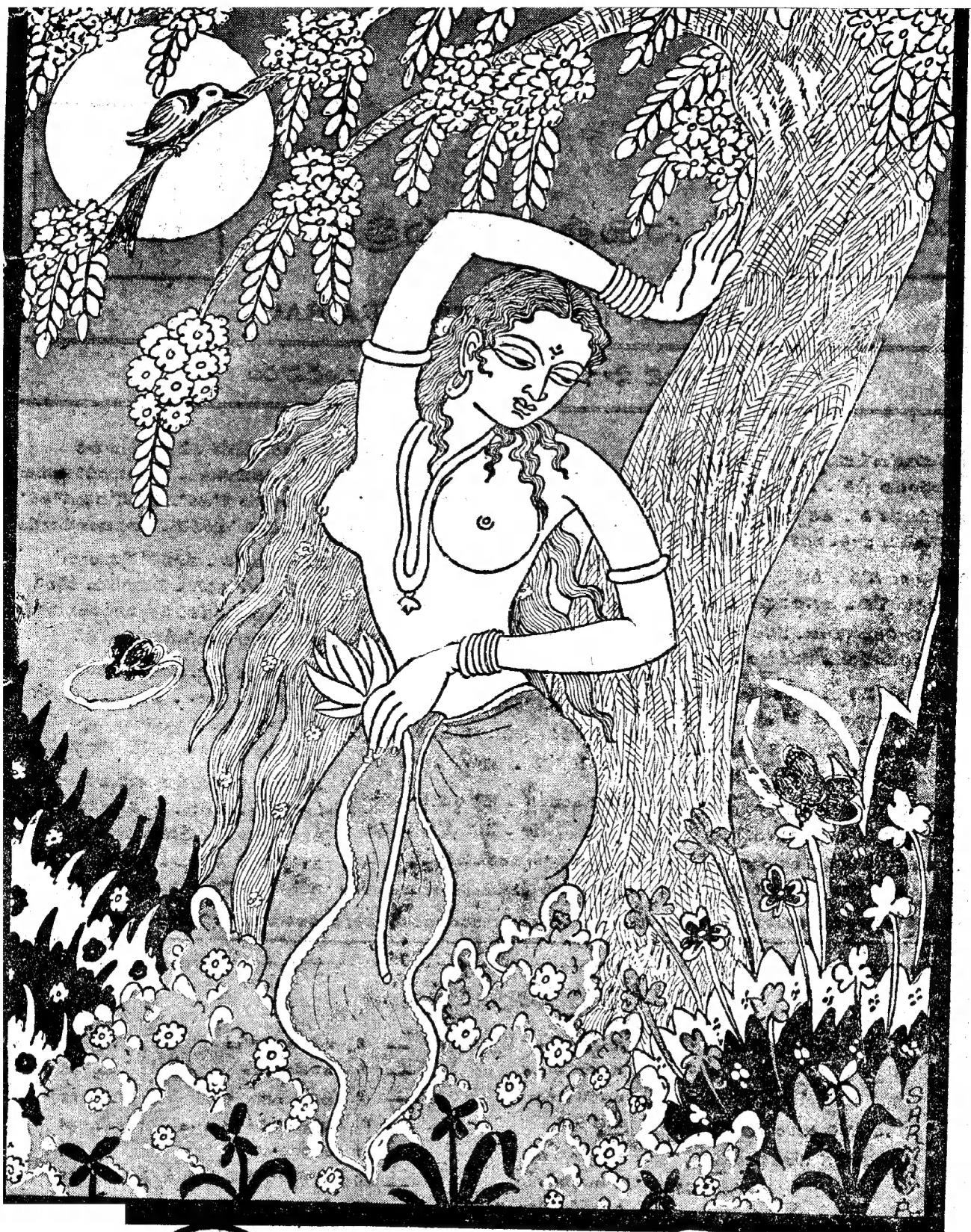
19-3-'58

ANDHRA PATRIKA
ILLUSTRATED WEEKLY

“పా ర బి”

చిత్రకారుడు : శ్యామప్రసాద్ శర్మ.

“వసంతవిలాసిని”

—చిత్రకారుడు : వెల్లటూరి పూర్ణానందశర్మ.

సంవత్సర చందా
రూ. 18-0-0
విడివత్రిక 25న.పై

ఆంధ్రపత్రిక

సంచిత్ర వారపత్రిక

సంపుటము 52
సంచిక 30
19-3-58

Founder : K. NAGESWARA RAO

హేవిథంబి పాల్గుణ బహుళ చతుర్దశి బుధవారం

జైత్రయాత్రలు సేయఁచై త్రమానము మొదలు
జగమునంతట ప్రీతి - మిగులఁజేసెడిరీతి
వత్సరమ్మునకాది - ఉత్సవమ్ముకుగాది
అవతరించెను ధాత్రి - నవకోళను ప్రకృతి॥

వేవపూవులఁ గోసి - తీపు పులుపున వేసి
రోగబాధలు లేక - రాగభావము లొలుక
చవులు చూచియు ప్రజలు ప్రభల దీపింపంగ
అవతరించెను నేడు - నవదీపుల నుగాది॥

చిగురుటాకుల మెక్కి - వగరుగొంతుక విప్పి
కొమ్మరెమ్మలఁ గూడి - కోయిలమ్మలుపాడ
నెమ్మనమ్మునపాట - కమ్మనై యలరార
జగమునిండెను ప్రీతి-సౌగసు పండెను దీప్తి॥

మావిమావినిచివురు - పూవుపూవున మడుపు
మోవులెత్తురు మిగుల - తావిఁజమ్ముచుదెనల
సంతనమ్ముల నొనగ - వాసంతికా ఋతువు
అవతరించెను నేడు-నవకాంతులనుపుడమి॥

ఉగాదిలక్ష్మి

[సురభి సరసింహము]

ద్వారబంధములందు - తోరణమ్ములఁగట్టి
పసుపుకుంకుమసొబగు-మినమినలఁ దేలంగ
కుసుమసంవదఁ దెచ్చి-వసుధవేలయగపిచ్చి
దీవింప వేంచేసె - దేవియై వనలక్ష్మి॥

అత్తగారలయింద - క్రొత్తయల్లుండెల్ల
విచ్చేసి ముచ్చటల - మెచ్చుపొందెడివేళ
ముక్కంటియాండులకు-చుక్కానియై వెంపి
అరుగుదెంచెను నేడు-తెలుగుఁజూప నుగాది॥

ఏ విలంబములేక - ఏ వివత్తులు రాక
హేవిలంబమునందు - హాయినుండిరి జనులు
ఏ విలాసము కొఱకొ - ఏ వినోదముకొఱకొ
ఈ"విలంబి"యువచ్చె - హేవిలంబనుదాటి॥

భవ్యభారతదేశ - మానవోత్తములారః
భావసంవదఁ గలిగి - భేదభావము లొలగి
మత్సరంబుల విడచి - సత్యమార్గమున నడచి
జ్ఞానకాంతుల మెలగి-దీనరక్షణఁజేసి

ఈరు పేరుల కీర్తి-మేరువై దీవింప
వాత్సల్యమున మీరు - వత్సరమ్మును గడవ
ఉత్సాహముల నెన్నె - ఉత్సవమ్ముల నడువ
నరుగుదెంచె నుగాది-మురుపుగొల్పును నేడు॥

ఈ "విలంబిని" పునుడు-ఈవి భావులఁబఱవ
స్వీయధర్మములందు - స్నేహభావము నెఱవ
దీవించి దీపించి - దేవియై వనలక్ష్మి
హర్షికమ్మున నొక్క - సారియే యేతెంచు
నవ్య దీపులతోడ - దివ్యమాతగ లక్ష్మి॥ ★

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం :	న్యూఢిల్లీ శని	— 8	వక్షత్రధరితాలు	— 82
"అప్పర స"	భసంతోత్సవం	— 6	భనితాలాళం	— 85
.... చూచి యుకం యుకత్కటక	మహాభారతం	— 9	అరిథి సత్కారం	— 86
చూచితవేగ వదారవిందయై...."	సుభాషిణి	— 18	ఉగాదికి పిండివంటలు	— 88
(మనుచరిత్ర)	పంచాంగరసక్తి	— 17	భనితావాణి	— 40
చిత్రకారిణి: శ్యామసుందరీ దేవి	ఆమె జీవితం	— 20	బాలసాహితీ-ఉగాదివచ్చడి	— 48
	దగాపడిన తమ్ముడు	— 25	పిల్లలు-పెద్దలు	— 44
	అత్తగారూ-అవకాయ	— 28	పినిమా	— 49

స్వచ్ఛత వేదిక

ఆధారాలేని బడ్జెట్ అంచనాలు

భారత ప్రధాని ప్రతిపాదించిన కొత్త బడ్జెట్ (1958-59) మీద జేకంబూరి పత్రికలన్నీ విమర్శలు, వ్యాఖ్యలు చేశాయి. పన్నుల విధానాన్ని దైర్యంగా సంస్కరించేందుకు బడ్జెట్ కలిగించిన అవకాశాన్ని ప్రధాని నెహ్రూ ఉపయోగించుకోలేక పోయారని, పన్నుల విషయంలో మాత్రమే చిన్న చిన్న మార్పులు చేయడం మాత్రమే చేశారని గమనించారు. పన్నుల విషయంలో మాత్రమే చిన్న చిన్న మార్పులు చేయడం మాత్రమే చేశారని గమనించారు. పన్నుల విషయంలో మాత్రమే చిన్న చిన్న మార్పులు చేయడం మాత్రమే చేశారని గమనించారు.

బడ్జెట్ ను గూర్చి లాల్ బాల్ అభిప్రాయాలు రికరీకలుగా ఉన్నాయి. అంతే మాత్రం, బడ్జెట్ లోని పన్నుల విధానంలో గాని, ప్రభుత్వం చెయ్యనున్న భారీ ఖర్చు పథకాల్లో గాని మార్పులకు అవకాశం ఉందని భావించారారు. పార్లమెంటులో కొంగ్రెసుకు విపరీతంగా బలం ఉంది గనుక, నాయకుడు ప్రతిపాదించిన బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు సాధారణంగా ఖోకా లేకుండా నెహ్రూయి దినితోడు ఈ విషయం కేంద్ర మంత్రిమండలిలో రెండు పెన్సిలవులు ఖాళీ అయ్యాయి. ఈ రెండు ఖాళీల్ని గూర్చి కొలనీస్ నిపుణులకు పేర్కొని పేర్కొన్నట్లు చేస్తున్నాయి; ఈ హాలు గానం చేస్తున్నాయి. ఆఖరికి ఆఖరి సీట్ లోకి వెళ్ళిపోతే మాత్రమే సభ్యులు కూడా, ఎక్కడ లేని ఉత్సాహం ప్రదర్శిస్తున్నారు. ఆఖరికి వెళ్ళిపోతే విషయానికి వివరాలు పార్లమెంటు రెండు పథకాల్లోనూ కనిపిస్తాయి. అందుచేత బడ్జెట్ ను గూర్చిన విమర్శలు జేస్తూ గంభీరంగా ఆలోచించవలసిన పని

లేదు. అయినా జేకంబూరి దృష్ట్యా కొంత వ్యాఖ్యానం చేయక తప్పదు.

సాధారణంగా, ఏ భావం ప్రభుత్వమైనా గత సంవత్సరాల అనుభవాన్ని బట్టి

శ్రీ కృష్ణ

[ఆంధ్రపత్రిక ప్రతినిధి]

ఆదాయం అంచనాలు తయారు చేస్తుంది. కానీ కొత్త బడ్జెట్ ఈ నూతనాన్ని అవలంబించడం లేదని తయారైంది. ఇప్పుటి

పన్నుల రూపరేఖను బట్టి ప్రధానమంత్రి రెవిన్యూ పథకంలో రూ. 88 కోట్ల లోటును అంచనా వేశారు. దీనికి పెట్టుబడి కేటాయింపు రూ. 412 కోట్లు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు, ఇతరులకు అప్పులు రూ. 362 కోట్లు, ఋణ పరిష్కారం రూ. 28 కోట్లు కలిపారు. మొత్తం ఇవంతా చేరి రూ. 885 కోట్లు అయింది. ఈ లోటును ఈ విధంగా భర్తీ చేయాలని ప్రధాన మంత్రి భావిస్తున్నారు:

ఋణ పరిష్కారంగా రుప్పే డబ్బు రూ. 75 కోట్లు; ప్రజల నుంచి ఋణంగా రుప్పే డబ్బు రూ. 145 కోట్లు; చిన్న మొత్తం

ముప్పది యేండ్లకు పైగా ప్రఖ్యాతిగాంచినది

రాజా

(REGD)

కస్తూరి సబ్బు

మీ రాజకోగ్యమైన స్నానమునకు కస్తూరి సుగంధము నొవ్వగ ఈ సబ్బును వాడుడు.

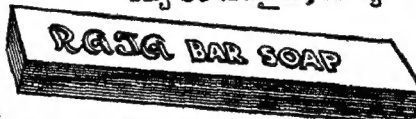

రాజా

(REGD)

బార్ సబ్బు

మీ యింటిలో శుభ్రపరచు పనులన్నిటికీ ఈ సబ్బు అతి సుఖవైనది, మితవ్యయంగలది.

Wanted Agents to sell RAJA KASTURI SOAPS & BAR SOAPS for each District all over India Write for particulars:

MANYAM & CO., Raja Snow Buildings, Bangalore-3 Branches: Bombay, Madras, Madurai.

న్యూ డిల్లీ లేఖ

పొదుపు రూ. 100 కోట్లు; విదేశాలనుంచి సహాయం రూ. 255 కోట్లు; ఇంకా చిలర మల్లరగా వచ్చే డబ్బు రూ. 25 కోట్లు; ఇవన్నీ కలపగా రూ. 680 కోట్లు; మిగతా రూ. 205 కోట్లు లోటు విధానంద్వారా పూర్తచేసే మొత్తం రూ. 885 కోట్లు భరించుకుంది.

1952-58 నుంచి చిన్న మొత్తాల పొదుపు ఈ క్రింది విధంగా ఉంటూ ఉంది :

1952-58	రూ.	40.15	కోట్లు
1953-54	రూ.	87.65	"
1954-55	రూ.	55.16	"
1955-56	రూ.	66.55	"
1956-57	రూ.	59.01	"
మొత్తం	రూ.	258.72	"
అయిదేళ్ళకు సగటు రూ.		51.74	"
1957-58 లో సరిచేసిన అంచనాలు రూ.		60.00	"
1958-59 బడ్జెట్ ప్రకారం రూ.		100.00	"

ఈ అంకెల్ని బట్టి చిన్న మొత్తాలపొదుపు 1955-58 లో బాగా ఉన్నట్లుగా ఉన్నదని తెలుసుంది. ఆ తరువాత ఏడాదిలో వాదాపు 8 కోట్ల రూ.ల దాకా పడిపోయింది. ప్రధాన మంత్రి బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ఇలా చెప్పారు: "కోల్పో నెలలనుంచి చిన్న మొత్తాల పొదుపు

ముఖ్యంగా పోస్టల్ సేవింగ్స్ బ్యాంకులలో అంతకుముందుకంటే బాగా తగ్గిపోయింది. వర్తమాన సంవత్సరంలో మొదటి పది నెలలకి నికరంగా వచ్చిన డబ్బు రూ. 37.9 కోట్లు. కిందటి ఏడాది అవే నెలల్లో రూ. 44.8 కోట్లదాకా వచ్చింది. ఇలా తగ్గడానికి ముఖ్య కారణం సేవింగ్స్ బ్యాంకుల పద్ధతిలో 1956-57 లో కంటే రూ. 14 కోట్లు తగ్గదల కనబడడమే."

మొదటి పది నెలల్లోను పొదుపు రాబడి ఇంత తగ్గినా, సరిచేసే అంచనాలు రూ. 60 కోట్లనీ, బడ్జెట్ అంచనాలు రూ. 100 కోట్లనీ వేశారు. పొదుపు తగ్గదలకు కారణాలేమిటని ఆలోచించిన ప్రయత్నానవోలేదు. బహుశా జీవనవ్యయం పెరిగిపోవడంవల్ల సాధారణంగా చిన్న మొత్తాలు పొదుపుచేసే వరం దగ్గర మిగల్చటానికి డబ్బు లేదేమో. కష్టపడి చెమటోడ్చి సంపాదించిన డబ్బు ప్రభుత్వానికి అప్పగిస్తే, ప్రభుత్వం దాన్ని ఎడతెరిపిలేని ఉత్సవాలకు, సాంస్కృతిక, కాల్యా, నాటక, సంగీత, యువక ఉత్సవాలకి, ప్రతినిధివర్గాలనిపంపించడానికి, ఆతిథ్యల్ని మర్యాదచేయటానికి ఎలా ఖర్చు చేస్తున్నారో చూసి, ప్రభుత్వానికి ఇవ్వడం దేనికిలే అని ప్రజలు అనుకున్నారేమో.

1957-58 లో అంతమైన అయిదేళ్ళలో ప్రభుత్వం ప్రజల్నించి తీసుకున్న ఋణం గు 257కోట్లు. అంటే సగటున ఏడాదికి గు 51 కోట్లు. 1957-58 లో ప్రజల్నించి

నికరంగా తీసుకున్న ఋణం గు 68 కోట్లు మరి గు 145 కోట్ల ప్రజాఋణం లభిస్తుందని ప్రధాని ఎలా అంచనావేశాలో చెప్పలేదు. గత సంవత్సరాల అనుభవం చూసి ఏమైనా నిజంగా వేర్చుకో దగింది ఉంటే, చిన్న మొత్తాల పొదుపు ద్వారానూ, ప్రజా ఋణాల ద్వారానూ మొత్తము లభించేదే గు 145 కోట్లు అయి ఉండాలి. అంటే బడ్జెట్ అంచనాకంటే గు 100 కోట్లు తక్కువన్నమాట. బహుశా ఈవిధముగా సమకూడని డబ్బును లోటు ఆర్థికవిధానం ద్వారా భరించేసుకుంటారని ఊహించవచ్చు.

విదేశీ సహాయానికి కూడా ఇదే విమర్శ వర్తిస్తుంది. ఎటాప్రీ నాసిక్ ముద్రణాలయంలో విదేశీధనం తియ్యరుకొడ నేటి ఒకటే లేదా. మిత్రదేశాలకు భిక్షాపాత్ర పట్టుకు నెల్పివంతి మాత్రాన గు 285 కోట్ల అప్పు లభిస్తుందని తియ్యగా ఊహించుకుని బడ్జెటు ఎవరూ తయారుచెయ్యరు. ఏదో విధముగా ప్రణాళికను రక్షించాలనే తాపత్రయంతో మామూలుగా మూడవ ప్రణాళికకు దాని మొదటిమాజ్కెల్లోను ఉపయోగపడవలసిన ధనసాధన సంపత్తిని ఇప్పటికే తాకట్టు పెట్టారని ఒక జర్నలిస్ట్ వ్రాయ నేవ్రాశాడు. ఇది ఇలా ఉండగా, ప్రణాళిక సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులకు 'మీమీ బడ్జెట్లో ఆయవ్యయాలను సరిపుచ్చుకోండి' అని హెచ్చరిస్తూ వ్రాసిన లేఖను అంతా ఆహా అంటే ఓహో అన్నారు. ఈ లేఖ కాపీని భారత ప్రధానికి కూడా పంపించి ఉండొచ్చింది. ఇలాంటి సలహా లేకనే పాపం, అయిన పార్లమెంటుకు లోటుబడ్జెట్ సమర్పించారల్లే వుంది. అసలు ఈ నాయనమ్మ సలహాకి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అలవాటు పడిపోయాయి. వీటివల్ల జరిగేదీ, ఒరిగేదీ ఏమీఉండదు. ప్రణాళికా సంఘం మొదటి ప్రణాళికనుగూర్చి ఏటేటా ప్రచురించిన సమీక్షలుచూస్తే, రాష్ట్రాలు నేకరిస్తామని చెప్పినంతగానే నేకరించనేలేదనీ, ఆ లోటును ప్రణాళికా సంఘం కేంద్రం నుంచి తీసుకొచ్చి ఇచ్చి భరించేసిందనీ తెలుస్తూనేఉంది. ఆర్థికశాఖ ప్రచురించే "ఎకనామిక్ సర్వే" లో ఇలా ఉంది:

గమనిక

విలంబ సంవత్సర ఫలితాలు వచ్చేవారం ప్రచురిస్తాము.

—సం॥

★ ఉగాది అభినందనలు ★

ప్రమాద రక్షణకు
ప్రశస్తమైనది
భీమా

నివ్వజే ప్రమాదం వచ్చేదీ, ఏక్షణం ఎలా ఉండేదీ తెలియని ఈ దినాల్లో

* అగ్ని * మోటార్కారు * కార్మిక వ్యవసరిహారం

* నౌక * పయిడిలిటీ గ్యారంటీ * మొదలైన భీమాలకు

— నూ తో సంప్రదించండి; —

యునైటెడ్ ఇండియా ఫైర్ అండ్

జనరల్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్,

"బాంబే రైస్ బిల్డింగ్స్," 8, బ్రాడ్వే, మద్రాసు-1.

Telephone : 4241.

Telegrams : "UNIGEN"

బ్రాంచీలు : { బొంబాయి - కలకత్తా - కొలంబో - సింగపూరు - విజయవాడ.
మ్యాద్రీస్ - పాట్నా - లక్నో - బెంగళూరు - కోయంబటూరు.

“ధరలు కొదిగా తగుముఖంపట్టితా, దబ్బు చెలామణి పరిస్థితి ఇదివరకుకంటే కొంచెం మెరుగుగా ఉన్నా ప్రధానంగా ఆర్థిక పరిస్థితి (ద్వంద్వోల్పాదాభిముఖంగానే ఉంటోందని చెప్పాలి.” సైన్ చేసిన పరిశీలననుబట్టి అంటే ప్రభుత్వ వ్యయం పెరగటాన్నిబట్టి, లోటు ఆర్థికవిధానం అనుసరించటాన్నిబట్టి, ద్వంద్వోల్పాదం అంతకంతకూ ఎక్కువై, ధరలు పెరగటం, రికార్డరాజీతాలు పెంచును ఒరిగి పెరగటం, మల్టీ దానివల్ల ఇంకా ధరలు పెరగటం ఇది ఇలా అవంతగా సాగుతూనే ఉంటుందని స్పష్టమవుతోంది. పన్నులు చెల్లించేవాణ్ని, ధర ఇచ్చి వస్తువులు కొనుక్కునే వాణ్ని వినకేసుకొనున్నావనికొడు దీపకం. ఎందుకంటే ప్రస్తుత సోషలిస్టు వ్యవస్థలో ఈ యిద్దరి అవస్థలూ పట్టించుకునే వాళ్ళు, వీరి మొరాలింపేవారూ ఎవ

రున్నాడు గనక? సుస్థిర ప్రభుత్వానికి ప్రసాది అయిన సుస్థిర ఆర్థికవ్యవస్థగతి పంగలేమిటి అని వా రహితహ.

ద్వితీయ ప్రకారానికి దబ్బు చూపించటం కోసం సేకరించిన అదనపు పన్నులధనమంతా హరించుకుపోయిందనీ, ఇక ఋణంగా తెచ్చిన పణమే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు చాలవరకూ ఆధారమనీబడ్డట్ వలన స్పష్టమవుతోంది.

* * *
కాటావాడురైవ భారతీయ ప్రజలకు లాభాలు సంపాదించివేస్తున్నట్లు మరొక ప్రభుత్వ పరిశ్రమను నిర్దం చేశారు. హిందుస్తాన్ గృహనిర్మాణ కర్మాగారం వార్షిక నివేదిక ఇలా తెలుపుతోంది:—

“1955-56 సం॥ పు ఆస్తి అవ్వల పటిక లోంచి రూ. 4, 94, 186 నష్టాన్ని మరు సంవత్సరపు పటికలో చేర్చారు. ఈ కర్మాగారం ఒక ప్రైవేటు సంస్థతో కలిసి ఘన చేసిన 1958 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1955 ఆగస్టు 15 వరకూగల ముగ్యకాలంలో ప్రభుత్వం వాటాకు వచ్చిన నష్టం రూ 5 లక్షలు. ఈ నష్టాన్ని ప్రభుత్వం రద్దుచేసేసింది. అందు చేతి ఆకంపెనీ 1956-57 లో రూ 5818. 81 లాభం చూపించగలిగింది. లాభ నష్టాల పద్ధతిలో మరు సంవత్సరానికి చేర్చిన నిలక రూ. 44, 78, 588. పునర్యవస్థీకరణ పథకం ప్రకారం కంపెనీ తాలూకు అనుమతి పొందిన మూలధనం రూ. 75 లక్షలు, చెల్లించ (46-వ పేజీ చూడండి]

అమృతసంజీవినీ మాత్రలు

గర్భిణులు ప్రసవించువరకు సేవించిన సుఖప్రసవము, ఆరోగ్యసంతానములుగును. వేవిల్లు, విస్తాగ, పాలిబోవులు నివారించి ఉత్సాహము, వరముల పటుత్వము కలుగజేయును. నెలకు రు 2.

ఉదరాంతకి

దంటిబిడల రికర్ స్ట్రీన్ వ్యాధులును ప్ర అవానలు నివారించును. ఆజీర్ణము, కడుపుబ్బరము, ముక్కుచు విరేచనముగుట నివారించి, బలము, రక్తవృద్ధి లిగించును. నెలకు రు 2.

బాలాజీర్ణపటి

8 సం॥లు వాటివ పిల్లలకు తరచుకలుగు అజీర్ణము, కడుపుబ్బరము, నీళ్ళ విరేచనములు తెల్లగా పాలిబోవులు, క్రమముగా కృశించుట హరించి రక్తవృద్ధి, బలము కలిగించును. నెలకు రు 1.

శతమూలికాది లేహ్యము

ఇది సుఖ మేహ వ్యాధులు, ఎరుపు, తెలుపుమచ్చలు, బుగ్గలుమాన్చి రక్తమృద్ధిపరచి బలము, వరముల పటుత్వము లిగించును. స్త్రీలముతాదాళలు, అమిత శాస్త్రీ నివారించి తప్పక సంతానములుగ జేయును. లోహక్రికసింధూరముతో రు. 40 రు 18.

శ్రీ జుజంగరాడైద్యశాల.
తాళ్ళశేపు, తూర్పుగోదావరి.

రెమి స్టోర్ పౌడర్

Remy BEAUTY TALCUM POWDER

“ఇవై విరుందు”—వరితక్రవారము రేడియో నిర్వ 41.72 మీటర్ల మీద పాయలకం 8-30 నుండి 6.45 వరకు విని అనందించండి.

వసంతోత్సవం

(నంగీత రూపకం)

పూ ల క న్నె లు :

వచ్చినదే శ్రోత ఉగాది!
విచ్చినదే శ్రోత సులాది!
చిలుగాలుల తరగలలో
చిలువపులు చిలికిచిలికి,
చిగురాకుల వెలుగులలో
చెలువమ్మలు నిలిపి నిలిపి!
కలకంజుల గీతులలో
ధులరసములు నింపి నింపి,
తొలిపంజుల కాంతులలో
చెలువములను పంపి పంపి!
గుమనోమధువీధులలో
భ్రమరాలకు శ్రుకులు నేర్చి,
చవులారెడి తావులలో
పవనాలకు రుచులు చేర్చి!

మ ల యా ని లు డు :

మంచు తెరల దుప్పటిలో
హాటుమణి వణకి వణకి
తిలకింపవడేలనే!
పులకింపవడేలనే!
తిలిరాకుల పవ్వగించి
కలు గనెడి మల్లెమొగ్గ!
కనువిప్పవడేలనే!
మనసు విప్పవేలనే!
మలయగంధవహుడ నేను,
చెలుడ వసంతునికే నేను,
కుభవార్తలు తెచ్చితి నే,
సాగసు నగలు తెచ్చితి నే,
కనువిప్పక మల్లికా!
కలలుగనక మల్లికా!

మ ల్లి క :

ఓహో మధు మలయానిలసఖుడా!
ఈ హాయికి కుడిలేదని చెప్పుడా!
వికసిం చెను మనసు లేనెలూర,
(పియ్యడు నన్ను కలియ బయలుదేర.

చైత్రభముపై వసంతసఖుని విలాసాలు!
కనువిప్పిన చిలుమల్లెల ఎలవపుల చాలు
ఓహో మధుమలయానిల సఖుడా!
ఈ హాయికి కుడి లేదని చెప్పుడా!

మ ల యా ని లు డు :

మరుపులు, ముచ్చటలు, నగవు
ముడుపులు, తెలివన్నీసిరులు,
ప్రియుని కావ్య రీతిగో. వన
ప్రియుగీతము రీతిగో!
భ్రమరీబీజా నాదము
రాణిం చెను విడిగో
కొనవెనులి కా రాణీ!
వివవెనుల్లి కా రాణీ!

వచ్చి!

వచ్చి!

వచ్చి!

జూలూరి హనుమంతరావు

పూ ల క న్నె లు :

నగవుదొంతరలసిరిలో
సాగసు వయసు పొంగి పొంగి
సాగసు లూరు కదలికలో
నిగనిగలకు పొంగిపొంగి
వచ్చినదే శ్రోత ఉగాది,
వచ్చినదే మల్లికమోవి,
చైత్రభముపై వసంతవిభుడు,
సరసన మధుమలయా గంధవహుడు,
కళిలూరెడిన వసంత
కాలము మన కాలము.
గుమనవసంత విభుడులేక
నిముసము మనజాలము..!వచ్చి!

మ ల్లి క :

పొగడ కన్న కనుసన్నల
నగు వసంత విభుడు
నన్ను జూచి మంతయినను
వవ్వబోవ డిప్పుడు.

భ్రమర బృందం.

రూంకారం...రూంకారం
మధుమాస శుభోదయ నవ
రూంకారం...రూంకారం
మల్లికాచేవేరి మందహాసము విరియ
మందహాసాలలో మా వసంతుడు మురియ,
ముగిపులందున విరిసి నిరులు లేనెలు కురియ,
కురియు లేనెల భ్రమరకులము సాములు
నెఱపు.

రూంకారం...రూంకారం
మధుమాస శుభోదయ నవ
రూంకారం...రూంకారం
కోపమేలే మల్లికారాణీ!
పైపలేమే మల్లికారాణీ!
పొగడ కన్నెల జూచు
నగవు లేపాటివే!
నీ సాగసు నగవులో
నిలచె లోకమ్మలే

||కోపమేలే||

పొగడకన్నె :

రావోయి రావోయి సావూ! నామేని
తావులే వికసిం చె సావూ!
చిలుగారి తెరల వి
చ్చిన మనసు పులకించి
చిరులేన వాకలను
చిమ్మే నీకోసమై

||రావోయి||

ఈ నూర్ని వత్సరము
నా నోము ఫలమేమె

“తెగిపోయిన తీగ”

చిత్రకారుడు : అ. వైడిరాజు.

[ఇటీవల కేరళ ప్రభుత్వము చిత్రకళాప్రదర్శనములో ప్రథమబహుమానముగా బంగారుపతకము పొందిన చిత్రము.]

నినుజూచు నా కనుల
మిరుకులు వికాసిం చె

॥ రావోయి ॥

వ న న తు డు :

రావోయీ మలయగంధవహుడా!

పొగడకన్నె

కీవోయీ తావిసిరులు చెలుడా!

మొగలికన్నెలారా

పొగడ

మరువులు కనినారా!

పగటిపూట వెన్నెలలను

పఱచి నవ్వినారా?

జగజగమున చెరివ్వము

జనియింపగ విరియండి.

అణువణువున అనందము

అవతరింప మురియండి.

మొగలికన్నెలారా!

పొగడకన్నెలారా!

కోయిలలకు గొంతులందు

కుహూగీతి నిలపండి.

నలుదిక్కులు వెలుగొండగ

చిలువపాడులు చిలకండి.

మావికన్నెలారా!

తావిపూవులారా!

మల్లి క :

మలయగంధవహుని రాక

మదిని పెంచె నాసలు

పొగడపై వసంతవిభుని

మరువుల నడియాసలు—

దక్షిణపవనము నెచ్చెలుడా!

తానొక దక్షిణ నాయకుడా!

ఎవరేనిన్ను నెగిపోలే!

ఈమల్లికగతి యేమనిరే!

మిలమిలలాడుచు నాకరింపగ

మేని సొబంగులు పంపునా?

ఘుమఘుమలాడగ దళిదిళిలందున

క్రోత్తివాసల నింపునా?

భ్రమరబృందం :

కోపమేలే మల్లికారాణీ!

నైపలేమే మల్లికారాణీ!

మల్లెలేని వసంతమా

వసంతముకాదు

నీవులేని వసంతుడా

వసంతుకుకాదు—

సుమబౌణుడు :

అంది మొలలు మావికొమ్మ

లంగు చిలకలేజి.

చింగులేనెలంగు పదును

లండ పూలరాణి.

చెఱువువింట మల్లెలెలపు

జిలుగు నారీమోత.

అవసంతవిభుని మనసు

నంగు ప్రేమగీత.

రతీ రావె సతీరావె

రావె యిదే సమయము

పూవుటమ్మ బలముజూత

రావె యిదే సమయము.

వనంతుడు :

మలయపవన చెప్పలేను

మనసులోన బగువుగా

హతుకొనెను తెలియరాని

మెత్తని సుమబౌణము

మనసులోన వలపుదవుల

జొనుపుతావు తేరివో

జగిజగిగా జగమువెలుగ

నిగనిగకళ తేరివో—

అదోమల్లెకన్నె!

అదోవిరులమిన్న!

వసంతోత్సవం

రాజే నవపరిమళే సుమరాణీ!
రాజే కే లోలుకు మధురవాణీ!
మనలే నీ నీవులేని
మమగడ నిమగ్నమౌగాని
కొననే మధుమాసములో
చనుచుంచి సఖుని వన్ను — ||రాజే||
మలయానిలుడు :

తలపుముదుల విప్పినదో,
తలపుపాదుల గుప్పినదో,
నవుతూవులు గుండెయలో
కాపెనో వసంతునిలో.
మలెరాణీ జాగలే
మరులంగొలుపు విగలే.

మల్లిక :

రావోయి రావోయి
రావోయి (ప్రియసఖా!
నందివముగా వ్యాధియ
మందిరము కేళార

విషపు కోతగాయములు

జామ్-బక్తో త్వరితంగా శమనమగును

కోతగాయములు, వగుద, కీంక కాటులు, మోడు రోజులో మునిపోవును, కాలి వాపులు ప్రణమలు, పుండు, కాల్పులు, మరియు విషపు బాధలును ఏడు రోజులలో శమనమగును. 'విగ్రహ' మరియు కంగడ వక్షణం రహిత మగును. మీరు జామ్-బక్తో వివరించుకో గలదు — చర్మ క్షయంకు నకం గుణకర ప్రేమ మూరికా బిషరము. ఇందు ఇందు క్రొవ్వలగాని మానెలగాని లేవని గ్యారంటీ చేయబడినది.

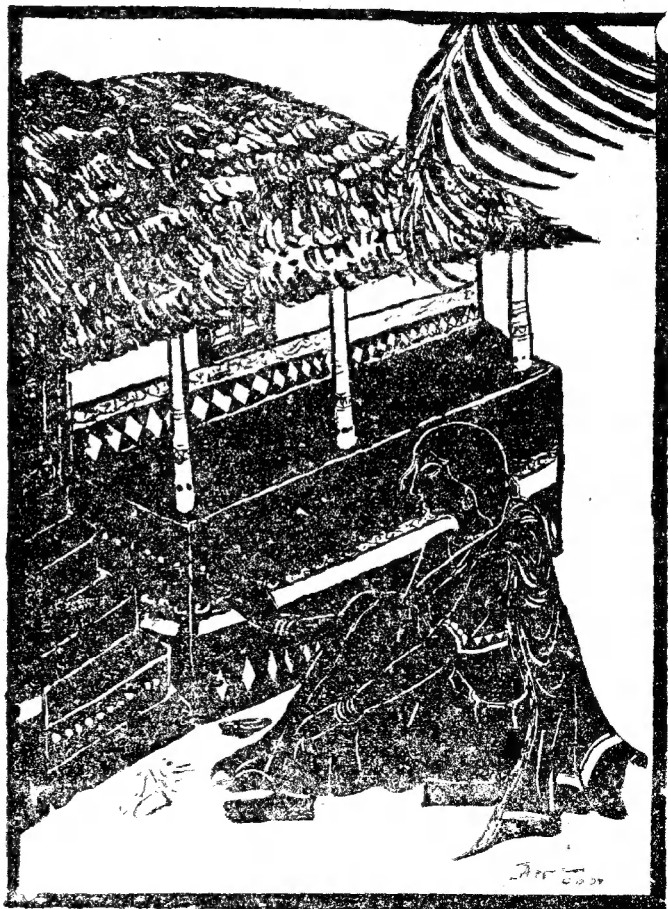
Zam-Buk

జామ్-బక్ మూరికా బిషె

జామ్-బక్ జిడుగా లేని బిషర క్రిమీల వాడే హాడుడు ... ఒక్కడాని యందే చర్మ చికిత్స చర్మ పొందవలదు గరిగించు గుణములు గలవి.

మందుల వ్యాపారందరి వద్దను దొరకును
సి.ఇ. ఫెరెస్టర్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.
పోర్ ఏజెంట్లు : దాదా & కంపెనీ,
86, నైసర్ వాయక్ బిడి, ముదా-8

ఉగాదికి గృహాలంకరణ

—చిత్రకారుడు: జె. అప్పారావు, కొప్పాక.

అందముగా భిమర
బృందము లేలేర

||రావోయి||

భిమరబృందం :

మధుమాస సుమోదయ వర్షంకారం
మధుపరిమళే మిలిత సుఖద ఝంకారం
లలిత మల్లికా లవంగవిలసితాలిఝంకారం
కలహజితకోకిల శుకవలయిత వర్షంకారం
వసంతోత్సవ ప్రముదిత రసాలముల
ఝంకారం
శ్రుతికుసుమమంజరీ ప్రపూత భిమర
ఝంకారం
ఝంకారం...ఝంకారం...ఝంకారం.

పూలకన్నెలు :

నేజే మన వసంతోత్సవాలు
నేజే మన అనంతోత్సవాలు.
మరికొవసంత ప్రణయమాధురి
మనసులందు పొంగు ప్రేమ నిర్దురి,

వన్నెలరై నల్లవరై
(ప్రియమగుర్చు) నేడు—

||నేజే||

మాలి సుమాల తేనెసోపలు

మాధవి సుమాల జలుగువానలు

అందములై చందములై

హాయిగుర్చు నేడు—

||నేజే||

కిసలమాల క్రొత్త పట్టుచీరలు

చిసరుహముల కనుల సైరచారలు

సుఖదములై శుభదములై

సాంపుగుర్చు నేడు

||నేజే||

మాచిచిగురు తోరణాల జలుగులు

పూవు మొగ్గ ముగులందు చిలంగులు

నిత్యములై సత్యములై

నెవగు గుర్చు నేడు

||నేజే||

తెలుగు పాలములంగు గలుగు చేకలు

తెలుగు ప్రజల మనసులందు తావులు

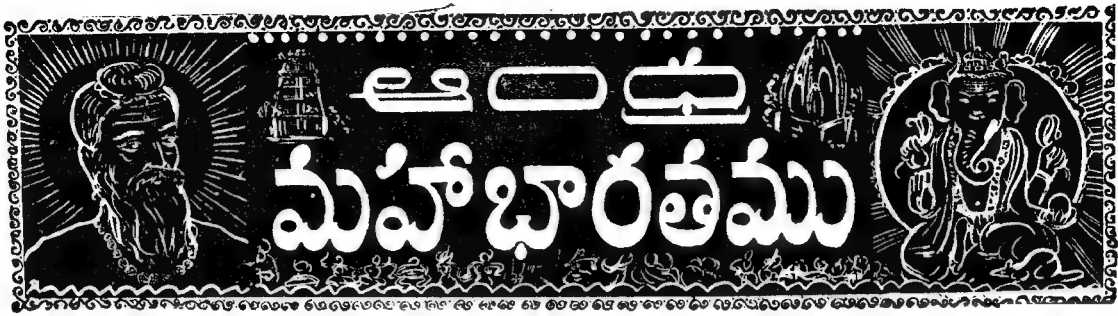
భోగ్యములై భోగ్యములై

పాలుపుగుర్చు నేడు—

నేజే మన వసంతోత్సవాలు!

నేజే మన అనంతోత్సవాలు!

[ఉ ద్యో గ ప ర్వ ం ను ం డి]

- క. కురుసేనఁ గదా గెలుచుట, కరము భరం బర్జునునకు గాండీవమునం
 బెరిగిన యమ్ములమంటల, దరికొని తెగఁ గాల్చునట్టిదయ యగుఁ జమ్మి.
- వ. భీమాద్వునుల కొలందులు భీష్మద్రోణు లెఱుంగునంతకంటె నెవ్వ రెఱుంగుదు రెఱింగియు మానుషంబు వాటించి
 సేన మొగంబున నిలుతురు కీర్తి వట్టి ప్రాణంబులు విడుతు రింతియ కాని చేయునది లే దదియునుం గాక పొత్తు
 లగుటయు శిష్యు లగుటయు గాంగేయునకు గురునకు సామాన్యం బగుటంజేసి రెండు దెఱుంగులవారికి వీ రొక్క
 రూప మనకడ నున్న తప్పనకు మనముందట నిలువవలయు నను నింతమాత్రకుం గా వీరల కింత వలపె నేను
 దైవాదీనతకతంబున విధల నొత్తి చెప్పను వియమింపనుం జాల మొదల విదురుం దే మని చాటి చెప్పె నది
 యంతయు బాటిరె జూదంబునాటనుండియుఁ గురుజాతికిం జేటు మూఁడుట దోచుచుండు మందబుద్ధియు లోభోప
 హతుండును నయి దురభిలాషంబున దుర్యోధనుఁ డింత సేసెఁ గాలపర్యాయంబునఁ గొరవులకుఁ గడవరానియవస్థ
 వచ్చె సంజయా నే నేమి పేయుదు నెందుఁ జొత్తు నెద్ది దెరు వెవ్వరు కరణంబు వా రిరువురుఁ గలయంతటన
 పోయెనే విను మని మరియు ని ట్లనియె.
- చ. అనుజులు నట్టివార ద్రుపదాదిసుహృజ్ఞులు లెల్ల నంతకం
 తెను బలవంతు లాహవపటిష్ఠుఁడు రాజు యుధిష్ఠిరుండు న
 ద్వినియ వివేకశీలముల విశ్రుతుఁ డాతఁడు బంధుభృత్యులం
 దనకు వశంబు సేసికొనుదానికి నేర్పుఁ బ్రభుత్వ సంపదఁ.
- ఆ. సత్యశౌచధర్మశాలి దయాపరుం, డట్టిధర్మపుత్రు నాక్రమింప
 మనము దలఁచు తెల్ల మంటలో మిడుత లు, దగ్రవృత్తి నుఱుకఁ దలఁచునట్ల.
- వ. కావునఁ బాండవులతోడి భండనంబునఁ గులక్షయం బగుట దప్పదు కాంతిఁ బొందుటయు మేలు మనవారల కది
 ప్రయం బగునేని దానికిఁ దగినయత్నంబు పేసెద ననిన విని ధృతరాష్ట్రునకు సంజయుం డి ట్లనియె.
- క. దేవర యానతి యిచ్చిన, యీ వాక్యము లెన్న నాఁడు నీవ యుపేక్షం
 బో విడిచితి వింకను నీ, చే వత్తురు వారు వీరిచే టావ్వదురే.
- వ. అది యె ట్లంపేని.
- క. వారు దెన లొత్తికొనియు ధ, రారాజ్యం బిచ్చి పోయిరా పోరా తా
 రారణ్యపీడఁబడియును, రారాజం జెఱకుఁ బాపరా మన మెఱుఁగఁ.
- వ. అట్టియెడ నైనను.
- క. రావించి తెగవుమై నం, భావింపవ కాక నాఁడ పాండవు లలుకం
 బో విడువరె మిగులుదురే, నీవచనంబులకుఁ బిలిచి నిలుపుము వారిఁ.

దుర్యోధనుఁడు తండ్రితో స్వపక్షవీరుల సామర్థ్యంబు సెప్పట

- వ. అనిన విని దుర్యోధనుండు దండ్ర కి ట్లనియె.
- చ. అడవులఁ గొండలం బడి మహాపద రూపటి చన్నవారి ని
 ప్పెడు కొని వచ్చి కృష్ణుఁ డొకప్రోవుగఁ గూటువమూఁకఁ గూర్చినం
 బాడుతురె పాండునందనులు భూవర యేటికి నింతభీతి మా
 కడిమియు లావు నీ వనదు గా గణుతింపకు గెల్లు మెమ్మెయిఁ.

తే. పరశురాముని గెలిచిన బల్లిదుండు, భీష్ముఁ డవనీశు లీతని పేరు వినినఁ
బాటుచుండుట యెఱుంగవే పాండుపుత్రు, లనఁగ నెంతటివా రితం డలిగనేని.

క. కృపుఁడును గురుఁడు నయోనిజ, లపరిమితభుజాబలాధ్యు లాహవకేరీ
నిపుణు లజేయులు వీరలు, కుపితాత్మకులైన మాఱుకొనునే హరుఁడుగా.

క. ఈశ్వరవరజనితుఁడు హరి, దశ్రుతమానతేజః డశ్రుతశాని
త్రైశ్వర్యధురంధరుఁ డీ, యశ్వత్థామ గలుగ మన కని వెఱ పేలా.

ఆ. సహజకుండలండు శౌర్యధుర్యుఁడు నము, దీర్ఘ బాహుబలుఁడు గర్జుఁ డిందుఁ
గలఁడు వీని కెదురు గలఁ డని యెఱుఁమా, ధర్మపుత్రుపాల ధరణీనాథ.

క. వినుము నరేశ్వర కర్ణుని, పెనుపు మహేంద్రుండు వచ్చి ప్రియమున శచిక్రై
తను నర్థింపఁగ నిచ్చెను, గొను మని లోకంబు లెఱుంగఁ గుండలయుగమున్.

వ. వీర చాదర్యపుత్రాదులచేతన కా దెవ్వరిచేతనుం జెడమి దెల్లంబు బాహిక పోమదత్త భూరిశవ కృత్య సింహరాజ
గాంధారరాజ సభృతిమహావీరులు వీరలకంపెను కక్తిసమగ్రుడొదక్కటి రాజలోకంబును సహాయులై వచ్చిన వివిధ
దేశాధీశులును నా తోడి సుఖదుఃఖంబుల కియ్యకొని యగ్గలికమై నగ్గినైన సుఖకను సముద్రం బైన నీదను దెంపు
సేసి పొంపిరివోపుచున్నవారు గావునఁ బాండవులకు మాదిక్కు దేజీ చూడనుం గొలంది గా డనుమానింపకు మిట్లు
నుం గాక మాకు నెవ్వరును లేక చుట్టంబులును జెలులును విడిచి తోడు వచ్చినవారును విచ్చిపోయి భృత్యులును
విరక్తులై వారిక పోటుమానుసులును బంధు మిత్ర సహాయులును బ్రజానురాగంబునుం గలిగినట్టి దైన నది ప్రాప్త
కాలం బింతియ కాని యే మింక వారి యడుగు లొత్తను బాజీపోవనుం జాల పెల్ల భంగుల సమరంబు సేయుదుము
తలపెట్టిన నాతలంచినట్లొందె వాసుదేవుండు దలంచినట్లొందె నయ్యెడు నె ట్లయిన మే లింతవట్టును నిర్ణయించని
పరికి మఱియు ని ట్లనియె.

తే. కులములోఁ దలవం పగు కూడు గుడువఁ, బంపఁ జూచెద వొకభులఁ బఱతురట్టై
వారు పై నెత్తి వచ్చినఁ బోరి కోప, మనిన ధృతిచేట తాక పొందగునె చెపుమా.

క. నీవు బలిమాలి కొడుకుల, చావునకును జేటునకును జాలక యిమ్మై
వానిడిచి యఱచినం గడు, నేవపడరె జనులు నిన్ను నే మన నేర్తుక్.

తే. భీమనేనుని నీ వింత పెద్ద చేసి, పెక్కుభంగులఁ జెప్పితి యుక్కుగలఁడు
గదకు నేర్పునం చెంతయు బెడరె దత్తుడు, నన్నుబోలమి యెఱుంగవే నరవ రేణ్యు.

మ. గద నాతో నరి మూఁడులోకముల నేఁ గానం జలం బెత్తి యు
న్మడుఁ డాభీముఁడు న న్ననిం దొడరిన న్యజ్రప్రహారంబు బె
ట్టిద మై తాఁకినఁ గూలు పర్వతముమాడ్కిం గుంభినిం గూల వ్రే
సెద నాకోర్కి గదా గదారణము వచ్చెం బెద్దకాలంబునన్.

ఆ. అతఁడు వడిన వెండి యాసేనఁ గోల్లల, సేయ నొకఁడు లేమి సిద్ధ మింక
యెఱిగి వెఱచికాదె యేనూళ్లులైనను, దమకుఁ జాలు ననియె ధర్మసుతుఁడు.

వ. అర్జునుండు గలం దని తలంచిత వేని.

తే. కర్ణువడసిన యాశక్తి గలుగఁ బోర, బ్రదుకవచ్చునె నరునకు నదియుఁ గాక
యతని భీష్మాదిరథికుల యతులితాశ్రయ, మేయదివ్యబాణంబులు మింగికొనవె.

వ. దుశ్శాసన దుష్ప్రసా దుష్కృతి వివింశతి వికర్ణ చిత్రసేనాదు లగ్ర సీకొడుకు లొకం దొకండ్ జగంబు లెల్ల జయింపఁ
జాలుదు రందఱు నొక్క మొగం బై త్రోచి నడచిన నవ్వసాచి నొక్కరునిన కాదు పాండవుల నెల్ల నొక్కెత్తున
వైచికాన నోపుదు రట్లునుం గాక మాకు నజ్ఞహిణులు వదు నొకండు వారికి నేడజ్ఞహిణులు మనైనన్యంబు సారవం
తంబు వారిబలంబు విస్సారంబు వారు మ మ్మెవ్విధంబున జయింపనోపుదు రీ యొక్కదక్కవలు విచారింపక వల
వని వెఱపు గట్టికొని ముక్కూరి వగచుచున్నవాడవు నిన్ను వగవకుండ నుడువం జాల మంతియ కాని తత్కెల్ల పను
లకుం జాలుదు మని పరికి సంజయుడెనఁ గనుంగొని సుయోధనుం డి ట్లనియె.

క. నానాదేశంబుల బలు, మానుసులం గూర్చికొని సమత్సరబుద్ధిం
దా నే మనియెడు నయ్యమ, సూనుం డాతని తేటంగు సూతము చెపుమా.

వ. అనిన విని సంజయుం డి ట్లనియె.

సంజయుఁడు దుర్యోధనునకు ధర్మరాజునిశ్చయం బెఱింగించుట

- డి. ఆతఁడు భండనం బనిన నార్చిన మూరెఁడు వేర్పు నెంతయుం
బ్రీలి వహించి తమ్ము లొకపెండ్లికిఁ జోయెడునట్ల యున్న వా
రా తెలి పెండునుం గలదె యందలినాయకు లెవ్వ డొక్కో మా
చేతులతీట వుత్తు మను చిత్తమ కాని చలించ రేమియున్.
- తే నరుని పాశుపతాది బాణముల పెంపు, భీముగదసాంపు నమ్మి యుద్ధామలీలఁ
తెలఁగి వెఱి పేది యక్కడిబలము ముసురు, గవిసి యెపుడు గయ్యమునకుఁ గాలుద్రవ్య.
- II. నావుడు నిది యో సంజయ, కైవారము నేని దీవు కొంతేయుల వా
రేవి రణసాధనములు, గా వెఱవక నడచువారు కౌరవులవయిన్.
- వ. అనిన సుయోధనునకు మాతనందనుం దత్తును దివ్యరథ శ్వేతాశ్వ కపిద్వజ దేవదత్తంబుల మహాసుబాసంబులు వెఱి
వేఱి వర్ణించి చెప్పి యుద్ధిర భీమ నకుల పహదేవుల యరదంబులు దురంగాది పరికరంబు లిట్లట్టి వని యేర్పడం
బరికి విరాటదువదాడులకు వలయు నువకరణంబులు గొఱంతలేమియు నెఱింగించిన ధృతరాష్ట్రుం దిందుఁ గల
బలుమానును లెవ్వరికి నసాధ్యులు వీరి సాధించు తెఱం గూహించిరే యని యడిగిన సతనికి సంజయుం దిట్లనియె.
- సీ. గంగాసుతుండు శిఖండి పాలతనికిఁ బ్రాపు మత్స్యేశ్వరుబలము గుంథ
భవుఁడు ధృష్టద్యుమ్ను పా లతనికిఁ దోడునడు ద్రౌపదీపుత్రపంచకంబు
రారాజుఁ దమ్ములు మారుతీపాలు కుమారు లందఱు నభిమన్యుపాలు
శకునిసైంధవులు నశ్వత్థామకర్ణులు ద క్కొరుచేఁ జోనిదండిమగలు
- ఆ. సవ్యసాచిపాలు సాత్యకిపా లక్ష్మత, వర్మ చేతానవసుమతీశు
పాలు సోమదత్తుఁ డాలంబునకు నిట్లు, నిశ్చయించి రచట నృపవరేశ్వర.
- క. నకులుఁడు సహదేవుండును, శకుని నులూకాదిసుతుల సారస్వతులం
బ్రకటబలు లైవ కాళిం, గకులను నమయించువారు కౌరవనాథా.
- క. కేకయులు మనలఁ గలసిన, కేకయుల జయించువారు కృతపుణ్యుఁడు ను
శ్లోకుఁడు ధర్మతనూజుఁడు లోకోత్తరు శత్యుఁ డా గెలుచువాఁ డధిపా.
- వ. అట్టి పలుకుల నమయంబున వచ్చిఁగ గొందఱు జనంబులు ధర్మనందను నుద్దేశించి.
- క. ఇతఁ డెక్కడ మద్రమహీ, పతి యెక్కడ నితని కతఁడు పాటియె యనుదుం
బ్రతివచనంబుల శత్యుని, యతిబలశౌర్యములు వారి కారఁడ చెప్పెన్.
- వ. ఇట్లు గాకయు నెవ్వరిమొగంబున నెవ్వరు వదిలి వారికి వార చాలియుండువా రని రివ్విధంబునఁ గ్రొవ్వ మిగిలి
కొఱంత లేని తెగువం దేజరిల్లుచున్నవాడు నీకు నీకొడుకునకు నెయ్యది గర్భంబై తోచె నదియ చేయుం దనిన విని
విచిత్రవీర్య తనయుం దిట్లనియె.
- క. నాకొడుకుల కెక్కడిబదు, కేకొలఁదిఁ దలంప నివ్వ డెన్నిన వీరా
నీకంబు నోర్వవచ్చునె, యీ కూడినసైనికులకు నే మనువాడన్.
- క రాజ యుధిష్ఠిరుఁడై వారి, డా జయ మొడఁగూర్చున్నఁ దలైన్సన్యము రా
రా జిట్లు సరకునేయమి, నాజన్మము దుఃఖభాజనం బగుటఁ జూచి.
- క. నా కుడుప నేల వక మగు, నీకూడినభూపతులకు నింతియకాలం
బై కడ చన్నది సంజయ, నీ కేవగ పేల యింక నిలుపుము పలుకుల్.
- వ. అనిన విని దుర్యోధనుండు విజజనకుతో విట్లనియె.
- డి. ఏమును బొందునందనులు నేకకులంబునఁ బుట్టి యొక్కచో
నే మొకఁ డైనఁ జేసి గడ నెప్పు చరించినయట్టివార ము
ద్ధామబలంబు శౌర్యమును దర్పము వారిక కల్గి వార సం
గ్రామమునక జయించు రనఁగా నొకనిశ్చయ మెట్లు గల్గెడున్.

ఉ. వారిని వారివారి నిటు వర్ణన సేసెడు గాని మమ్ము మా
వారిఁ దలంప విప్పుడమి వారికిఁ బాయను మాకు సంతయుం
జేరను ముఖ సృజించె విధి సిద్ధము దీని నొకండు మాన్యఁగా
నేరఁ డకారణంబ మది నెవ్వగ లేటికిఁ బట్టుకొల్పఁగన్.

వ. అనిన విని సూతనందనునకు నందికానందనుం దిట్లను నాకొడు కున్నత్రప్రలాపంబులు సేయుచున్నవాఁ డింతియ
కాని సత్యధర్మనయవరాక్రమ సహాయ సంపన్నులైన పాండవులఁ దనకు గెలువ వచ్చునే తాను బ్రబలుం డయినను
బెనఁకువ గీడ కాక మే లగునే యది యట్లుండె నొక్కటి యడిగెద సంజయా చెప్పుము.

క. నమరమునకుఁ బురికొల్పుచు, మముఁ దలఁచిన నుల్లికుట్టుమాటలఁ దచ్చి
త్రము లుడికించుచుఁ బాండవ, సమితిం గడఁగించువా రచట నెవ్వరొకో.

క. నావుడు సంజయుఁ డిట్లను, దేవా పాండవులయలుక ధృష్టద్యుమ్నం
డేవెరవు మాటనైనను, నే వోసిన యగ్నిభంగి నిగుడం జేయున్

వ. అతండు ధర్మతనయుతో నిట్లను గాంగేయకుంభసంభవాది మహావీర క్రూరసత్త్వ బహుళంబును గరిమటాగిరికదంబ
కలితంబును దురంగవికరతరంగవరంపరా ఘోరంబు నగు కౌరవసేనాసముద్రంబునకు నే నొక్క చెలియలికట్లనై
నిలిచెద ననవుడు నయ్యుద్ధిష్ఠిరుండు నీ వింతకుఁ జాలుట యెవ్వరు నెఱుంగరే యెట్లును సంగరంబున మ మ్ముద్ధ
రింపు మనియె నిట్లు గొనియాడిన నాతండు నాదెసం గమంగొని సంజయా మీవారల కెల్లనుం దెలియం జెప్పు
మీశ్వలాదిదేవతలు సమకట్టినవరణగల యద్దునుచేత నిర్జింపంబడిన యుత్కృష్టజాతు లనేకు లగుట యెఱుంగు
దుర కాదె మనుష్యు లతని కెంత పెద్ద యిట్టిజెట్టి వెన్ను దన్ని చూడఁగలవాడు గావున మముబోం డెల్లఁ బోక
పెసంగినం బోరుభరంబైనం బ్రాణంబులపై వచ్చునంతకంటెను బరమదయాపరుడైన పాండవాగ్రజ ముఖపు
సొచ్చి బ్రదుకుండను మంత లంతలు దప్పులు సేసితి మని తలంక వలవ దెంతలు సేసినను గొంతేయ పూర్వ
జుండు కాంతినుధానిధియగుటం జేసి కరణు సొచ్చినం గాచు నని వలికె వనిన విని ధృతరాష్ట్రుండు దుర్యోధనున
కిట్లనియె.

క. పరిజనులకు నీకును ని, ధర్మలోన నగంబు సాలుఁ దక్కటిసగముం
గర ముచితంబుగఁ బాండవ, వరుఁ డగు ధర్మజున కిచ్చి బ్రదుకుము నెమ్మిన్.

ధృతరాష్ట్రుండు దుర్యోధనుతో సంది సేయు మని చెప్పుట

చ. పెనఁకువ నాక యేల మన పెద్దల కెవ్వరి కియ్యకోలు గా
దనుచితవృత్తి గాన గురుఁ డాదిగ నావులు బంధుమిత్రులున్
గొనకొని పోరికిం బోర రకుంతితేజుఁడు ధర్మపుత్రుఁ డా
తనిఁ దగఁ గూడి మన్ని ప్రమదంబగుఁ గౌరవజాతి కెంతయున్.

వ. అని వెండియ.

క. కర్ణుండు రేచి పెట్టఁగ, దుర్లయవరులైన శకుని దుశ్శాసను లీ
నిర్ణయమె మే లనఁగ నీ, కర్ణములకు నించు నెట్లు కార్యవచనముల్.

వ. అనినఁ గటకటంబడి సుయోధనుం డిట్లనియె.

క. నీచెప్పెడి పెద్దలు ద్రోణాచార్యులు మొదలుగాఁగ నని కొల్లనివా
రై చేరనివారిం గొని, యే చక్కంబెట్టువాఁడ నేఁ బాండవులన్.

తా. రాధేయుండును దుస్ససేనుఁడును బోరం బ్రావుగాఁ బాండవ
క్రోధజ్వాలల నార్తు నొండాకఁడు నాకుం దోడె నీ వింక నన్
బాధం బెట్టకు వాఁడిసూదిమొన మోవం జాలునంటైన నే
నీధాత్రీతల మీను వారలకు నా కే లింత సేగిం బడన్.

వ. అనిన గాంధారీవల్లభుం దతని కిట్లనియె.

ఆ. నీకు సంత వగవ నీబోవుతెరువునఁ, బోవువారు గాఁగఁ బూని యున్న
వారి కెల్ల నేను వగచెడఁ గయ్యంబు, వలవ దుదుగు మయ్య చలము గొనక.

సుభాష్ చంద్ర

నిద్రనుంచి లేచి లేచగానే చక్కగా
కూర్చుని ధ్యాన నిమగ్నులయ్యారు సుబ్ర
హ్మణ్యంగారు. కొంతసేపటి తర్వాత
“ఈకోణ అంతా సత్యంగా జరిగిపోవాలి”
అనుకొని కళ్ళు తెరిచారు.

అదివారంగనక ఆయన లేచేసరికి ఉదయం
తొమ్మిదియింది. ఆయన భార్య మార్గ
కొంతం ఇంట్లోనే వున్నప్పటికీ, ఆయన

అంతసేపూ పడుకొనేవున్నా లేవకపోవ
టాని! కారణం అది అదివారం కావటమే!
కళ్ళు తెరిచి, చెవులు ‘సంటింటికెబ్బ’
గ్రాహకయంత్రంగా సిద్ధరీచేసుకొనేసరికి-

“సుధాకరంపార్! ఎక్స్ప్రెస్ రైటర్”
అని తపాలాబంట్లోత్ ఈ వినిపించింది.

“వచ్చితిమి” అనుకొని లేచి, వీధి వాకిలి
దగిరకు వెళ్ళారు.

“మాఅమ్మాయి లేడు. ఈ రేరం రంతకం
చేసి నేను తీసుకోవచ్చుగదా!” అని చెయ్యి
మందుకు దాచారు.

“ఓ ఎస్, తీసుకోవచ్చును సార్” అని
అతను సంతకంకోసం ఒక కౌగితం ఇచ్చాడు.
అందులో ఒక బోలెంకె వున్న చోట సంతకం
చేసి, ఈ త్రరంటీసుకొని కనరుమింది అక్షరాలు
మాస్తా సుబ్రహ్మణ్యంగారు లోపలికి తిరి

సుభాషిణి

గాదు. మామూలుగా ఆయనకు కుమారుడికి వచ్చే ప్రతిరాలు మానీ అలవాటులేదు. అది జరూరు ఉత్తరం కావడంచేత 'ఏదైనా' ఉద్యోగం వచ్చేవిషయంపై సంబంధించిన దేమా అనే ఆకాశిక 'ఎక్స్‌జుంచా' అని చూశారు.

ఆయన నుండే నిజంగా ఒక్కసారి ఆగి వేగంగా కొలుకొసాగింది. చెమటపోసింది. ఆ ఉత్తరాన్ని గట్టిగా చేతిలో పట్టుకొని, నిలువునా నిల్చుని, కళ్ళుకూసుకొని రెండు నిమిషాలు 'పరమేశ్వరా' అని ధ్యాననిమిత్తము అయ్యాడు. అప్పుడే ఎదురుగా నూర్యకాంతం వచ్చినిల్చుని ఉత్తరంతో భర్తనుదూసింది. మొదట చేతిలో ఉత్తరం వుండటంచేత సంతోషం కలిగి చిరునవ్వు వచ్చింది. తర్వాత ఆయన ధ్యాననిమిత్తముగా మానీ గాభరాపడి నిల్చిపోయింది.

ఆయన కళ్ళు తెరిచారు. ఎదురుగా భార్య కనిపించింది. వెంటనే ఉత్తరాన్ని కేబుల్ వుంచేశారు.

'ఆ ఉత్తరం ఏమిటండీ' అని ఆమె అడగాలనుకొంది. కానీ ఆయన ఉత్తరాన్ని కేబుల్ దాచడంతో 'ఏదోలే' అని పూరుకొంది.

"ఇవాళ చాలాఆలస్యంగా లేచారు. ముఖం కడుక్కొండి. కాఫీ తయారయింది" అని లోపలికి వెళ్ళిందామె.

ఆయన గదిలోకి వెళ్ళి మర్రి మంచంమీద కూర్చున్నాడు. మరొకసారి కవరు చూశారు. కవరును దూకితే అటూ ఇటూ త్రిప్పిచూశారు

అయినాచించడానికి మనస్ఫూర్తికరము. దగ్గరవుంచుకొని అత్తాయి రాగానే అడిగి తెల్పుకోవడమే మంచిదనుకొన్నాడు. ఉత్తరాన్ని ద్రావరులో పడేసి పెరటిలో పెరిపోయాడు.

సుధాకరం వచ్చేవరకు—ఆయన ఆలోచిస్తూనే వున్నాడు.

'ఎవరి సుభాషిణి? ఎంతదైర్యంగా ఉత్తరం రాసింది. నిజానికి ఆడపిల్లలు ఉత్తరాలు రాయకూడదని కాదు ఆయన అభిప్రాయం. కానీ తన కొడుకుకు ఈ అమ్మాయెవరో ఉత్తరం రాయటంలో ఉద్దేశం ఏమైనా వుండొచ్చునా అని!

ఉదయం కాఫీ కాగానే ఆయన భార్య నూర్యకాంతంతో అన్నాడు.

"నేను సీతమ్మదైనా... ఇన్నేళ్ళ మన జీవితంలో ఎప్పుడైనా ఉత్తరం రాశావా?"

"అయ్యో! మనకంత అదృష్టంకూడానూ! ఒకసారి మీరు ముద్రానుకు పనిమీదవెలి పదిపాను కొడుకులుండి పోయారు. అన్నా కూ ఒక కొడుకు ముక్కున్నా రాయలేదు. మీ స్నేహితుడికి ముద్రం రోజుకో పెద్ద ఉత్తరం రాశారు. అసలు నేను లేనప్పుడు మీకు జాపకం వుంటావా అని నేను ఒకసారి ఫుట్టింటికి వెళ్ళి రెండు నెలలున్నాను. మీగురించి ఒక్క విషయం తెలియక చచ్చి పోయాను. కానీ మీరునుటుకు "ఏం నూర్యకాంతం బావున్నావా!" అని ఒకముక్కు రాయలేకపోయాడు. చెప్పొచ్చాదిప్పుడు..."

రెంపలేసుకున్నారాయన.

"హానీ ఇది చెప్ప. నవ్వు నా కప్పుడైనా ఒక ఉత్తరంలాంటిది రాశావా! హానీ ఇంకా జరికానా రాశావా?"

"అయ్యో! ఎంత మాటన్నానూ! ఇన్నాళ్ళ బ్రతుకులో లేనిది ఇప్పుడేమిటి మీకు ఉత్తరాలమీద ఏదో మోజు కలిగి వుంటుంది. రోజుకో ఉత్తరం రాస్తారా చెప్పండి. కొన్నాళ్ళు నాయుగా నూ ఫుట్టింటికి వెళ్ళివచ్చుంటాను."

"ఇక లాభంలేదు" అని ఆయన అక్కణ్ణుంచి లేచి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

తన భార్య అట్టే చదువుకోవడం ఎంత దురదృష్టం. నిజానికి ఆమె తనదగ్గర లేనప్పుడు తనకు ఆమెతో ఎన్నో చెప్పాలనిపించేది. కానీ ఎలా చెప్పగలుగుతాడు. ఉత్తరం రాస్తే ప్రతివాక్యమూ 'తన రాసిన ఉద్దేశంతో' ఆమె ఎలా అర్థం చేసుకోగలుగుతుంది! అందుకని ప్రతి భావాన్నీ తనలో తాను చంపుకోవలసి వచ్చేది. ఇట్లా ఎన్నో గొప్ప గొప్ప భావాల్ని తన చంపేసుకొన్నాడు.

'మనిషి' అన్నవాడికి మనిషివంటి భార్య అత్యవసరం. రాగా చదువుకొన్నవాడూ విజాడూ, సంస్కారీ అయిన మగవాడికి తెలివిగల చదువుకొన్న భార్య అవసరం, అది నీసలేనదాంపర్యం. అదే... ఒక పరలోకంకల్యాణం అతని లోక కవచమగిరిగినదీ, జీవంపున్నదీ అయినామరాలూ అయిన పిల్ల పెళ్ళామయితే అందులో 'మజా'వుంటుంది. మంచి జరుపువేసిన బండికి మంచి ముసారయిన ఎడ్లకట్టే వుండే 'ఇది' ఇంకెందులో వుంటుంది!

అందుచేత విద్యుత్ పాపయిన నేడో లేదో ఉద్యోగంలో ప్రవేశించవోతున్న తనకొడుకుకు చదువుకొన్న ఒక అందమైన, చురుకైన అమ్మాయిని పెళ్ళిచేసుకోవడం సజ్జనగానే వుంటుంది. పెళ్ళికి ముందు 'పిల్లా' 'పిల్లవాడూ' ప్రేమించుకోవడం కూడా అలోగ్యకరమైనదే. కానీ ఇలా పెళ్ళికన ముందే ఉత్తరాలు రాసుకోవడం తనకెందుకో ఇవపడడంలేదు. ముఖ్యంగా ఒక పెళ్ళికొని అడపిల్ల, ఒక పెళ్ళికొని యువకుడికి ఉత్తర మనేది రాయడాన్ని, 'తన సనాతనపు బుట్ట' అంగీకరించలేకుండా వుంది.

ఇంతకూ ఈ అమ్మాయి ఎవరయి వుండొచ్చు. కాలేజీలో కూడా చదువుకొండేమా... కానీ కాదు. అలా అవడానికి నిల లేనేలేదు. ఆ కాలేజీలో అడపిల్లలు చదవరు. వాళ్ళకు వేరే కాలేజీవుంది. ఎక్కడైనా ప్రి హి తు లిం ట్లో చూసుకొన్నారేమా... ఏమో... ఎవరయినా కావచ్చు. ఎక్కడైనా కలుసుకొని, ఒకరిగురించి ఒకరు తెలుసుకొని, ఒకరిని ఒకరు ఇవ్వపడి ప్రేమ కుదిరి పోయి

పూవు మీ అదృష్టం చెప్పగలదు

నీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోతున్నదన్నీ, నీ సరియైన దర్శకునిగురించిన్నీ నీవు తెలుసుకోవగోరినట్లయితే ఒక పోస్టు కార్డుపైన నీకు యివ్వమన ఒక పుష్పము పేరున్నూ, నీవు ద్రావరులేదీ, వేరే వివరములున్నూ, నీ సరియైన చిరునామాయున్నూ వెంటనే వ్రాసి పంపుము.

క్రొత్తరిష కొత్తములోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము గుణించి, నీవు కార్డువ్రాసిన లేదీ ప్రాయము 12 మాసములలోను నీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవితమార్గము, వీ త్యక్తహారములో నీకు జయము కలుగునో, నీ ఉద్యోగం విషయంలో మంచిచెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్యవిషయము, పరదేశీగమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీసుఖము, సంతానము, నిధినిక్షేపములు, లాటరీ, అకస్మాద్రవ్యలాభము మొదలగు వానినిగురించి స్పష్టముగా మానవారీగా వ్రాసి యి. 1-4-0 లకు మాత్రము వి. పి. గా పంపగలము. (వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకం) దుష్ప్రగమము లేనయినా పుష్ప యొడల కొంతిచ్చేయు విధానంకూడా తెలుపగలము. వివరములు మా పూచీపెన్ పంపబడును. మేము పంపిన భోగలా మీకు తృప్తిగా నుండనియెడల పెక్కుమార్తాపము చేయబడును. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు. మీ అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

Pt. DevDutt Shastri, Raj Iyotishi (WP-13) Jullundur City.

వుండొచ్చు. అవును అంతే... "నారనారా... నాంబరీవా... ఏమిటి నన్నింట దుర్బలుణ్ణి చేకావేమిటయ్యా! న్యామి! తమించు" అని వెంటనే ఆయన మానసికంగా రెంపలు కేసుకొని ధ్యాననిమగ్నులయిపోయాడు.

అట్లా ఆయన కొంతసేపు మాత్రమే ధ్యానంలో వుండగలిగాడు. మళ్ళీ ఆలోచనలలో పడిపోయాడు.

తనకొడుక్కు ఎవరూ కానీ కట్నం ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. మగవాడు ఒకడు ఇచ్చేవా బాగుపడుతాడు. స్వకీర్తితో బాగుపడుతాడు. అమ్మాయి మంచిది కాకపోతే... ఎంతకట్నం వచ్చి ఏంలాభం? అబ్బాయికి అమ్మాయి వచ్చి తేచాలు. ఉన్నది ఒకకొడుకు. తను అతనికి పెద్ద అస్తి మిగల్చకపోయినా దియ్యేవరకు చదివించాడు. కావలసే ఇంకా చదువుకొంటాడు. ఏదో ఒక ఉద్యోగమంటూ రాకుండాపోను. స్వంతానికి ఈ ఇల్లుంటుంది. ఇంతకన్న ఏంకావాలి మరిషి?

అదీగాక ఈమధ్య సుధాకరం ఒకకథ రాశాడు. అందులో ఒకయెడకుడు చస్తే కట్నం వున్నవోని ప్రతిజ్ఞ చేస్తాడు. అదీ కథలో మనో అమ్మాయి తనచస్తే కట్నమడిగేవారి. పెళ్ళిచేసుకోనని పలు పడుంది. చివరికి ఈ అమ్మాయికి తగిన వగదూ లభిస్తాడు; అబ్బాయికి తగిన వధువూ లభిస్తుంది! దీనినిబట్టి అబ్బాయికి కట్నం వున్నవోవడం ఇవండేది అనుకోవచ్చు. నిజానికి తనకూ ఇవండేదు. ఈమధ్య ఒకరు నాలుగువేల కట్నమిస్తామని వస్తే తను అదే చెప్పాడు. "మా అబ్బాయికి మీ అమ్మాయి పెచ్చడం అతి ముఖ్యం. కట్నం విషయం కూడా అతని ఇష్టానుసారమిదనే ఆధారపడి వుంటుంది" అని. తన విసువేల రూపాయలు కట్నం తీసుకోన్నాడు. తీసుకుంటే ఏమయింది! కాని తన బాగుపడడాకే లేదు. అడబ్బుతో వ్యాపారం పెట్టాడు. రెండేళ్ళలో వ్యాపారం దిబ్బలా తీసింది. దిగులుతోనే రెండ్రీ ప్రాగం వదిలాడు. ఆయన పోయింతర్వాతి తనకు కాబూ చేసులూ అడలేదు. చాల పెద్ద వాడయ్యేవరకు కూడా తను రెండ్రీ సంపాదన మీదే ఆధారపడుతూ, ఆయనకు అన్ని పనులలోనూ సహాయంగా వుంటూ, చాల పోయిగా గడిపేవాడు. అట్లా తనుబ్రతికి వున్నంతవరకు తన కొడుక్కు కూడా పోయిగా బ్రతికి వాక్కు వుంది. ఎందుకో తనను చాలాకాలంగా ఒక అనుమానం, ఒక భయంవంటిది పీడిస్తోంది. తన కొడుక్కు కట్నం తీసుకొంటే తనుకూడా రెండ్రీలాగు రెండేళ్ళలో చచ్చిపోతాడేమో!..... సుబ్రహ్మణ్యం

గారు ఈ రీతిని సాయంకాలం సుధాకరం వచ్చేవరకు ఆలోచిస్తూనే వున్నాడు. సుధాకరం రాగానే ఆయన అతన్ని తన గదిలోకి పిలిచాడు.

"నీకు ఏదో ఉత్తరం వచ్చి పట్టుంది. చూడు," అని తపిగా ఉత్తరం తీసి యిచ్చాడు. అతను అక్కడే కురుచించి ఉత్తరం చదువుకోసాగాడు. ఆయన అతని ముఖంలో భావాలకోసం వెదకుతున్నాడు. సుధాకరం ముఖంలో ఎక్కువ మార్పుమీ కనిపించలేదు. ఒక్క చిరునవ్వుతో ఉత్తరం కనులో వుంచి, కేబులో వుంచుకొని, చక్కా తన గదిలోకి వెళ్ళి పోయాడు. ప్రక్కకు జవాబు దొరకని విద్యార్థిలా నిల్చుండి పోయాడు సుబ్రహ్మణ్యం గారు.

మళ్ళీ ఆ రాత్రి భోజన సమయంవరకు విషమతే ఆలోచిస్తున్నాడు.

"ఆ అమ్మాయెవరో వెంటనే పెళ్ళి చేసుకొందామని రాసిందేమో. అందుచేతనే ఇప్పుడే ఏం పెళ్ళి? అని చిరునవ్వువచ్చాడేమో సుధాకరం! 'ఇప్పుడే ఏం' అని ఎందుకునుకోవాలి. ఇంతవయసులో ముగ్గురు పిల్లల్ని కన్నవాళ్ళను తినెరుగును తను కూడా ఈ వయసులోనే పెళ్ళి చేసుకొన్నాడు. నిజానికి 'పెళ్ళి వయసు' అంటే ఇది. తను ఇదివరకు చాలా పనులలో నిమగ్నడై వుండటంవల్ల కొడుకు పెళ్ళివిషయం అతే శ్రద్ధగా ఆలోచించలేదు. చూడగా చూడగా ఇప్పుడు తన తక్షణ కర్తవ్యం కొడుక్కు పెళ్ళి చెయ్యడమే ననిపిస్తోంది. పెళ్ళి చేయదలచుకుంటే, సుధాకరం పెళ్ళి చేసుకోడానికి సిద్ధంగా వున్నట్లుయితే, తన ఎరుకలో ఇదిరమ్మాయిలు చాల ఉత్తములైన వారున్నాడు. అందులో ఎవరిని కొవలసినా మనాయాసంగా కొడలుగా తేవుకోవచ్చు. ముఖ్యంగా నూర్యనారాయణమూర్తిగారమ్మాయి అందంగా వుండటమేగాక చగువు కొప్పిది. తెలివైనది, విషయవతి కూడాను. అలాంటిదియితే ఇంట్లో ఏరగడా లేకుండా చాలా సాఫీగా జరిగిపోతుంది.

మాతాత్తుగా ఆయనకు ఒక అతిముఖ్యమైన విషయం జ్ఞాపకంవచ్చింది. ఆ జ్ఞాపకం ఆయన్ను ఆనందవశించది వృద్ధి యుజ్జీ చేసివేసింది. నూర్యనారాయణమూర్తిగారమ్మాయి పేరు 'సుభాషిణి' అని తక్కువని జ్ఞాపకం వచ్చింది. దానితో ఇంక 'ఇదేదో' తొందరగా తేలిపోవాలనే తొందర ఎక్కువైంది. అయితే ఈ విషయాన్ని ఎట్లా తేల్చాలోమాత్రం ఆయనకు భోధపడలేదు. తనంత పెద్దవాడు. "అబ్బాయి. నీకెవరో అడవెల్ల ఉత్తరం రాసివచ్చింది. ఆ అమ్మాయెవరూ... ఎం రాసింది? కాస్త చెబుదా" అని అడగడం? అందుకని ఇక అడగక్కర్లేదని తేల్చుకొన్నాడు. 'సుభాషిణి' అంటే అమ్మాయే అయివుంటుంది. తనతో

సుధాకరం నూర్యనారాయణమూర్తిగారింటికి రెండుసార్లు వచ్చాడుకూడాను. అప్పుడు ఒకర్నొకరు చూసుకోవడం తలసించి వుంటుంది. ఆ అమ్మాయి నిడంపే తప్పకుండా ఇవడం కలిగివుంటుంది. అంతా తిరిపోలిక; చక్కగావుంటాడు. 'ఎవరైనా ఇద్దరూ రిప్పండి!'

ఒక నిశ్చయానికి వచ్చి ఆయన వెంటనే నూర్యనారాయణమూర్తిగారికి ఒక ఉత్తరం రాసేశాడు. ఉత్తరంసారాంశం "అయ్యా... మా అబ్బాయి మీ అమ్మాయి ప్రేమించేసుకొన్నాడు. రోజులు మారిపోయాయి. మనం వాళ్ళ ఇష్టప్రకారం నడచుకోవడంసర్వం. ఏమంటారా?" అని ఆ ఉత్తరం 'ఉత్తర' పేగాన చిరునామాదాగుకు వెళ్ళిపోయింది!

అయితే ఆ రాత్రి భోజనం చేస్తున్నప్పుడు ఒకవిషయం జరిగింది

"నేను శేపుడుదయం బయలుదేరి నిజము వాడె వెళ్ళి నాయనా! అక్కడ న్నే సీతు దొకాయన 'సుభాషిణి' అని ఒక ప్రతికట ఎల్లుండి సాయంకాలం ప్రారంభోత్సవం జరిపిస్తున్నాడు. ఈ సోజువచ్చిన ఉత్తరం అక్కణ్ణుంచే వచ్చింది;" అన్నాడు సుధాకరం.

సుబ్రహ్మణ్యం గారు విసుపోయాడు. ఒక్కతరంగా అక్కడే కుర్చుమాసుకొని "నామీ! నేను నీకే దౌర్బల్యం కలిగిన సామాన్య మానవుణ్ణి. వాటికి ఆ తిరుణ్ణి కొలేను తమించు" అనుకొన్నాడు.

"ఎరే... వెళ్ళిరా" అని పూనుకొన్నా రప్పటికి.

మగువాడు సుధాకరం వెళ్ళిపోయాడు. ఆ మగువాడు నూర్యనారాయణమూర్తిగారి నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది.

"సుబ్రహ్మణ్యం గారికి,

నమస్కారాలు. మీ ఉత్తరం ఇంత క్రితమే అందినది. మా అమ్మాయి, మీ అబ్బాయి ప్రేమించుకోవడం చాల వార్తదాయకమైనది. మీరుకూడా సుముఖంగా వున్నందుకు మాయంట్లో అందరూ చాల వరదా పడిపోతున్నారు. అన్నట్లు మా అమ్మాయి పేరు మీరు కొంత తప్పరాకారు. బహుశా రాసేప్పటి పారబాటయివుంటుంది. మా అమ్మాయి పేరు సుభాషిణికాదు. 'సుభాషిణి!' నేను రెండురోజుల్లో అక్కడికి వస్తున్నాను. అన్ని విషయాలూ పనుతుంలో మాట్లాడవచ్చును:

ఇట్లు,
భవదీయుడు,

నూర్యనారాయణమూర్తి.

"ఆనందంతో ఆయనకు ఆర్తములైనాయి. "శేరదయితే నేం! నువ్వు తప్పకుండా 'సుభాషిణి' వపుతావు తల్లీ!" అని కుర్చు మాసుకొని ధ్యాననిమగ్నులయిపోయాడు.

చూడండి! సన్ లైట్

సగంబిళ్ల మాత్రమే ఈ
బట్టలన్నిటని ఉతికింది!

అట్లు చెయ్యనట్టిది ఆ
అధికమైన నురగ!

సన్ లైట్
సబ్బు

బట్టలను - తెల్లగాను, కాంతివంతముగాను ఉతికును!

S. 249-X52 T L.

హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్ బొంబాయి వారి సకల హక్కులు.

పంచాంగప్రసక్తి

పైగంటమున కేసు పిన్న బాలిక నాలుగు జడలూ మల్లెపూవు కనిపించినప్పుడు, కిలోదక స్నానజాతి సాఖ్యముచైన ముకుళుటాన చెమర్చు పుట్టినప్పుడు, ఒకదినాన పికాలాపం దూరపు కోసనుండి వినవచ్చినప్పుడు వసంతి మరుగుదొండచెను మధురగా తమకు స్ఫురించినట్లుగా నెలవిచ్చారు విగాడు.

అనువునుంచీ బ్రహ్మాండం వరకూ చరాచరాలన్నింటిలోనూ అందాన్ని తిలకింపకలిగిన కవిరాజులకు వసంతి వచ్చేసిందన్న తలపు అదో మధురగానానే భాసించినవచ్చు, సందేహం లేదు. కానీ ప్రతి విషయానికీ బొమ్మూ, బొడనూ అంటూ రెండు ముఖాలు వుండినా వూటాయి, తప్పదు. ఇంతలోనే మళ్ళీ ఒకసంవత్సరం కాలగర్భములో కలిసిపోయిందన్న కటిక సత్యం ఊహకు తట్టినప్పుడు సడనూ సడునూ వున్న మానవుడు ముందుకు వేసిన అడుగు ముందుకు, వెనక్కు వేసిన అడుగు వెనక్కు అలాగే వుంచేసి కానేపు సంభీధానుడైపోతాడు.

నామటుకు నేను సంవత్సరాని కోకసారి యిలా సంభీధానుడినెవరినని వస్తున్నది. అందుకు కారణం మా నరసయ్య మామ ప్రశ్న!

“కోత పంచాంగాలాచ్చే కాయా బాబూ?”

నరసయ్య మామ అందుకని మాయింటికీ రాడు. అతిదీది బాటప్రక్కన భారీసేద్యం. బాటవెంబడే నరసయ్యమామ పొలాల్ని చాటుకుని, యింకా రెండుమూడు ఘరాం గులు నడిస్తేగానీ నేను నా గమ్యస్థానాన్ని చేరుకోలేను. మానరసయ్యమామ పరిభ్రావలో నా యీ గమ్యస్థానానికి పలుకూటమని వేరు. పలుకూటంలో పలువురు పిల్లలతో పరివేషితుడైన కాలమొకరిగా నెళ్ళిబుచ్చుతున్నందుకు ప్రతిఫలంగా నాకు నెలనెలకూ ఎంతో కొంత వెకం ముటుకున్నమాట నిజమే! కానైతే ఈ జీతంలో బడికి పాతూ, పాతూ నరసయ్యమామ ప్రశ్నలకు జవాబు చెబుతున్నందుకు ఎంతయిస్తున్నారో, ‘ఊరుకోండ్రా వూరుకోండి, నైలన్స్ నైలన్స్’ అని గొంతు చించుకుంటూ కుర్రాళ్ళలో క్రమశిక్షణ నిరవాకంచేస్తున్నందుకు ఎంత యిస్తున్నారో, ‘బాబ్బాబూ! ఈ ప్రానోటు

కాస్తా ప్రానోయిందీ’ అంటూ ప్రాథేయ పద్ధతి మొదలు, ‘సాయంత్రం మాయింటి దాకావచ్చి ప్రతాలు, దస్తావేజులుమాచి పోవలసినది’ అంటూ కొద్ది సమ్యక్కులావచ్చి నైనబడే లజ్జలదాకా అన్నింటినీ శిరసా వహిస్తున్నందుకు ఎంతయిస్తున్నారో, కాగా పోగా పిల్లలకు పాతాలు చెబుతున్నందుకు మాత్రం గిట్టుబాటవుతున్న దెంతో నాకు తెలియదు.

ఈ కార్యకలాపాల్లోగూడా మిగిలినవన్నీ ఒక ఎత్తు. మా నరసయ్యమామ ప్రశ్నలకు జవాబుచెప్పడంమాత్రం ఒక ఎత్తు.

అసలు మానరసయ్యమామ ప్రశ్నావాహిని ఏవాదూ వట్టిపోని జీవనదిలాంటిది. భోజరాజాను చూడగానే కవిత్యం పుట్టుకొచ్చి నటు, దూరంనుంచీ నాముఖాన్ని చూడగానే అతిడికి ఓ ప్రశ్న చటుక్కున స్ఫురించేస్తుంది.

మధురాంతకం రాజురాం

ఈ ప్రశ్నల్లో రోజువారీ ప్రశ్నలు కొన్ని: “ఈ రోజు రావుకాల మెప్పుడుబాబూ?”

పిలుపులూ, పెటాకులూ లేకపోయినా భోజనానికి ఆయన తీవ్రమైన ప్రయత్నం చేసే పీటవేసుకుని కూర్చునే అతిథిలాంటి పెద్దమనిషి ఈ రామవు. గ్రహాలు తొమ్మిదని అనుకున్న తర్వాత వాటిలో రెంటికీ మాత్రం బంతిలో ఎందుకు చోటు లేకపోవాలో మనకు తెలియదు. రామవు కే గనుక ఒకరోజును ప్రత్యేకించివుంటే, అది వారానికి బదులు ఆ రామవారాన్ని పలికవారికేగా పరిగణించి కాల కడపకుండా అందరూ యిళ్ళల్లోనే కూర్చుని ఈ గల తోలుకోడానికి పిలువడే! ఎంతో శివులై లేగానీ, తమకు అన్యాయం జరిగినప్పుడు తిరగబడకుండా వుండలేరు. అందులోనూ రామవు శివగ్రహం కానేకాదు. దుష్టగ్రహం, వైగా కక్షగ్రహం. పంచాంగంలో అతిదీది పంచమాంగదశలొంటి వ్యవహారంగావుందండే అందులో ఆశ్చర్యమేమీ లేదు.

ఉద్యోగంలోచేరి పేటకు పల్లెకూ రాక

పోకలు ప్రారంభించిన క్రొత్తలో ఓ రోజు వుదయం అడుసుడున్నుతున్న నరసయ్య మామ నన్ను చూడగానో నా కలినిలిపి రావుకాల మెప్పుడని అడిగాడు. నాకప్పటికి మరచిపోయింది మరచిపోగా మిగిలివున్న వ్యాకరణ శాస్త్రవాసవల భూత భవిష్యద్వర్తమాన కాలాల్ని గురించి కొంత తెలుసుగానీ రామకాలాన్ని గురించి బొత్తిగా తెలియదు.

‘నేరనన్న బాడు నెరజాణ, నేరునన్న బాడు నిందజెండు’ అన్నాడుగదా వేమన్న! అసమర్థతను ప్రకటించుకోడం ఉచితమైనప్పుడు, అజ్ఞతనుమాత్రం ఎందుకు ప్రకటించుకోగూడదు అనుకుని ‘రామకాలమా! ఊచ్చే, నాకు తెలియదీ!’ అని తలవంచుకొని నా దోవంట నేను వెళ్ళిపోజాచాను.

“అయ్యో, అదేమిటి బాబూ! అలాగే కావు!” అంటూ నానైపు ఆశ్చర్యంగా చూచాడు నరసయ్యమామ! “రావుకాలం పలనప్పుడు అని చెప్పడానికి బద్దకమా! అయ్యో రామ! మీ తాత గారుండేవారు, పుణ్యాత్ములు గడబయ్య! ఆడక్క పోయినా సరే,

“ఒరే నరసయ్య! ఈరోజుమావాళి. పెదలకు ఓ విస్తరి వేయడానికి మరిచిపోయేవు” అని ఆయన నే స్వయంగాచెప్పేవారు. ఆయన పోయారనుకో, మీ నాన్నగారు మాత్రం! తిథి వారం నక్షత్రం ఏదడిగితే అది టక్కుటక్కున చెప్పేసేవాడు గడబయ్య...”

పెదల మంచితనం గూడా ఒక్కొక్కప్పుడు భావితరాల పిన్నలకు ఉపద్రవకరమేమో అనిపిస్తుంది. వివాదుకుం పరవాలేదు. ఈ మాత్రం నిష్ఠూరంలో నరసయ్య మామ బారినొచ్చి తప్పించుకోగలిగా నన్ను తృప్తితో మానంగా వెళ్ళిపోయాను.

కానీ నిరసయ్య మామ నన్ను అంతటితో వదిలిపెట్టే ఘటమని భావించడంలో నేను ఘోరమైన భ్రమా ప్రమాదానికి లోనయ్యానన్న విషయం నాకొమరునాటి ఉదయమే విశదమైంది.

“రావుకాల మెప్పుడని అడిగితే చెప్పక పోయావు. పోనీలే నాయనా! అంతలో వుంది. ఆ మనుషులూ, ఆ కాలమా!” అంటూ విడివిడిగా మాటలు కొన్ని వర్ణించి “అదిసరేగానీ ఈ రోజు ఏ ప్రక్క వారకూ?” అని

★ పంచంగప్రసక్తి ★

ఒక సరిగ్గా త్ర (ప్రశ్న) ను జాప్యం విసిరాదు
సరసయ్య మామ.

వారకూల! కడుపు కూలలో వాగవదు
కున్న వాళ్ళని కొంతమందిని నేనెరుగుదును.
కడుపులో కూలంతోనుకుని కుమ్మినట్లుండటం

తరచుగా మూత్రం వెలువడుచున్నదా?

కొరకొగని రేళ కక్కెర తమదాగాని
తరచుగా మూత్రము వెలువడుట విక్కిరిపుమీద
కరమైనదిహుము. కరీరాన్ని గుర్తించేయిదమే
కాకుండా యీ వ్యాధి తనమందంలో చిక్కిన
వారిని ఆరోజుకొక ముక్కవలకు ఆనమ్మని
చేయును. ప్రథమదశలో కరీరక మానసిక క్రమ
లకు యిచ్చగించకుండుట, నడుములో వొప్పి,
చూపు మాంద్యము, తొడల్లో తిమ్మరి, నరముల
బలహీనతతో యీ వ్యాధి పొడచూపును. నై
లక్షణములతోకూడిన వ్యాధికి వెంటనే తగిన
చికిత్స చేయించుకొన్నచో అధికదాహం, ఆకలి,
గొంతు నోరు యిండుట, దురదలు, కాళ్ళలో
వగుళ్ళ కూకంకర్తడం, కరీరమంజు పోట్లు, క్షీ
నోపులు, కంటిపొరలు, కీడు, గడ్డలు రావ
ట్లు, యిట్టి తయంతర వాదకరమైన వ్యాధులు
యివ్వు సంభవించుచున్న.

“పీనస్ రారెన్” మూత్రం వాడి, అనేక వేల
మంది తమవారల నుండివారణబొంది ముక్కు
కరాళమునుండి రక్షించబడిరి. “పీనస్ రారెన్”
కాఫీయ వర్ణముమీద, ప్రాచీన యూనానివైద్య
విదానప్రకారం అమూల్య ఓషధుల కాకవదార్
ముల, ప్యాదావి జెరముల పొరముతో కయ
రై నవడి మూత్రముతో పంపించిరి, ఎటువారు
మూత్రవిసర్జనచేయు అవసరము 2 లేక 3
రోజులలోనే మీకు వారాధాము వివరింతును.
కొద్ది రోజులలోనే మీకు నగానికిపైగా వ్యవస్థ
చేకూరినట్లుపించును. “పీనస్ రారెన్” కొద్ది
వ్యయముతో, సుఖముగా, కేరికగా నేపించ
వచ్చును. దీనికి ప్రత్యేకవర్ణము లేదు విరాహం
ముతో నుండే అవసరంలేదు. రోగులు వృద్ధికర
మైన ఆహారము తినేందుకై రోగులు యిదివర
కటికంటే యిక్కువరకాల ఆహారవిద్యములు
తీసికొనవచ్చును. వివరములు గల ఇంగ్లీషు కర
ప్రతములు అడిగినచో ఉచితముగా పంపబడును
దర: 50 మాత్రం నీనా దు. రీ.75 ప్యాకింగు
పోస్టేజీ ఉచితము.

లంఠింపు వర్ణము.

Venus Research Laboratory (A. P. W.)
P. O. Box No. 587, Calcutta

చేత ఈ వాగవదు కడుపుకూల అవి చేరు
తెట్టటం జరిగిందని నూదా ఎకనో వివరిం
చారు. కానీ ఈ వారకూల వృత్తాంత
మేమిటి? ఇది ఎవరిని ఎక్కడ వాధిస్తుంది?
వారకూలా సరసయ్య మామా! మరి...
మరి...” అంటూ గుటకలు మింగపాగాను.
“అదీ తెలియదని చెప్పేద్దామని మామ
న్నావల్లే వుంది. అంతేకదా!” అన్నాడు
సరసయ్య మామ.

“అనా, అది కాదు. మరచిపోయినట్లు
న్నాను. జ్ఞాపకం చేసుకుని మధ్యాహ్నం
చెబుతానులే” అంటూ వడివడిగా సవిక
సాగించాను.

మధ్యాహ్నం కావడాని కొంతసేపు
పడుండి? ఆలోచన చేసి వారకూలనుగురించి
తెలుసుకోకతీరదు. మెల్లగా ప్రధానోపా
ధ్యాయుల్ని సమీక్షించి “అయ్యా!
ఇవేమిటో రాహుకాలమనీ, వారకూలనీ
కొన్ని ఈతివాదాలు మానవజాతిని వేధి
స్తున్నట్లు తెలియవచ్చింది. ఆ యీ విష
యాల్నిగురించి తెలుసుకోదానికి వా కొక
ఉద్దేశ్యాన్ని నూచించగలరా?” అని అతి
విషయంగా ప్రాధేయపడ్డాను.

ఆయన ముసేమనీ సప్రస్థలు వెదజల్లుతూ
మొదటి తరగతి కుర్రాడి నోకటి కేక చేసి
ఒక పుస్తకాన్ని తెప్పించి “చూడవయ్యా
మేనానా! ఇది పెద్దబాలకీ! మొదట
దీన్ని చదివి ఒంటబట్టించుకోండి మంచిది.
రాహుకాలం, వారకూలల్నిగురించినాత్రమే
గాక యింకా అనేక ముఖ్యవిషయా
లందులో వుంటాయి. ‘పోయేను, వచ్చేను
మొదలగు వ్యవహారములకు కారణంబైన
భగవత్స్వరూపంలే కాలంబు. అట్టి కాలం
బలుండంబైననా గ్రహరాశి నక్షత్రావ్యా
ప్త్యకంటే జ్యోతిర్మేళమునందు దిగుచున్న
చంద్రనార్యగతులబట్టి అఖండకాలమునందు
ఖండకల్పముచేసి జనులు వ్యవహారమును
జరిగింతురు. ఇదంతా ఏదో వులుసుపోకకు
చెబుతున్నావనుకోకు. పంచాంగానికి సంబం
ధించిన ప్రాథమికవిషయాలు తెలియక
పోలే పల్లెటూళ్ళో బడిపంతులుగా చలా
యికోకావడం కదం. ఆ తరువాత నీ యిష్టం”
అన్నాడు.

ఎంత పని చేకావయ్యా సరసయ్య మామా
అనుకుంటూ ‘పాడ్యమి, విదియ, తిదియ’
అనుకుంటూ తిగుల్ని, ‘మేదమూ, వృష
భము’ అనుకుంటూ రాకుల్ని, ‘అశ్వినీ,
భరణి, కృత్తిక’ అనుకుంటూ నక్షత్రాల
పటాను అధ్యయనం చేశాను.

“అంగార పూర్వ్యమనే బాధం, సోమే

కనీ దక్షిణ మర్కటాధం” అంటూ, ప్రయాణా
నికి అనుకూలవారాల్ని గురించి, “స పూర్వ
కని సోమేద, న గురు రక్షి కేతధా...”
అంటూ ప్రయాణ నిషేధ వారాల్ని గురించి
కోకాల్ని నోటిపాటం చేసుకున్నాను.

వారికేరిపాకంలావున్న కవిత్వంలా
మొదట మొదట అమాయకంగా కనిపించిన
పంచాంగం, రాసురానూ కొంచ కొంచెంగా
అవగతం కాసాగింది.

కానీ పంచాంగం చూడడానికి తెలియడం
లేదు. ప్రతిరోజూ ఆనాక దినకృత్యంగా
పెట్టుకుని ‘ఈనా’ తిథిమిటి, నక్షత్ర
మేమిటి, యోగమేమిటి’ అని తెలిసివుండు
కోడం చేయి!

బజారునుంచి ఒక వస్తువు తెచ్చుని ఒక
సారికి బతులు నాలుగుసార్లు చెప్పినప్పటికీ
మరచిపోయి రావడం వలన మామాలయినప్పటికీ
ఈతిగులూ గిడులూ, నక్షత్రాలు గిట్టుతాయి
మాత్రం ఎలా జాపకముంటాయి?

కానీ నా సాధక వాగకాలం సరసయ్య
మామకు ప్రసక్తిలేదు. అతడికి కావలసిం
దల్లా అతడి ప్రశ్నకు జవాబు! పాడ్య
మెప్పుడు? పంచమి వెల్లిపోయిందా? అనా
నాకే ఎప్పుడొస్తుంది?...

అనుభవానికి మించిన ఆచార్యుడు
లేడన్నాడు! కాలక్రమాన నేను మా
సరసయ్య మామకు బగులివ్వడానికి ఒకటి
రెండు సులభ పద్ధతుల్ని ఆన్వేషింప గలి
గాను.

“పంచమా సరసయ్య మామా! నిన్ను గాక
మెన్ను నేగదా వున్నామి?...”

“వున్నామి అదివారంనాడు గదిబయ్యా!”

“ఓ, అవునవును అది సోమ మంగళి బుధ...
ఈరోజు బుధవారం. రేపు గురువారం. అలా
గ్రహే పంచమి రేచే నన్ను చూడు!”-ఇది
మొదటి పద్ధతి!

“అమావాస్య సరసయ్యమామా! మరి...”
అని నేను కాసేపు ఆలోచనను ఆభిషేచించి
గలిగితే చాలు, ఒకటి రెండు మీదా లా
తానుసించి మా సరసయ్యమామే “అసీల
కంటయ్యేమా చెప్పాడు. నైవేద్య సోమవార
మేనీ...” అని తేలి సమాధానాన్ని సరఫరా
చేసేవాడు.

“సోమవారమని చెప్పాడా! అవునవునే
సరసయ్య మామా! సోమవారమే అమా
వాస్య!” అంటూ నేను ముక్కయించేకా
నంటే అప్పటి కాగండం తప్పిపోయినట్లే!

సరసయ్యమామకు నాలాటివా కొంత
మందిలేరు గనుక! అతడికప్పటికప్పుడు ఏదో
ఒక పర్యవసాన్ని గురించి తెలుసుకోవలసిన
అవసరం వుండనే వుంటుంది. దీ పాతలి
పండుగ వరంబరు 27 వ తేదీన వస్తుందను
కోండి. ఆ రోజుకోసం సరసయ్య మామ
ఎంతో ఆదుర్దాగా వేచివుంటాడు. ఆపండుగ

తీయటికలూకచ్చి అంతలోనే అంతర్వా
మె చోకుంది. అదలా వర్షం దోలేదో 28 క
లేదీ ప్రదయయే ప్రశ్నిస్తాడు నరసయ్య
మామ—“సంక్రాంతి వండు గ త్వడు
కాబూ?” ఆ సంక్రాంతి వండుగ ఆరు
మారైనా, మారులైనా తన రివాజా ప్రకారం
జనవరి పన్నెండుగా తాగి ఖాతాటికి
తప్పనిసరిగా వచ్చి హాజరుపలుకుతుంది.
సంక్రాంతికి మరునాడు పకువుల వండుగ. ఆ
మరునాడు పాడు నేట. పదిహేడో లేదీ
ప్రదయానికలా కాకొసం మరొక ప్రశ్ని
నిదంగా వుంటుంది: “కొత్త వంచంగా
లోచ్చేకాయా కాబూ?”

“కొత్త వంచంగాలు రాకేం చేస్తాయి
నరసయ్య మామ! తప్పకుండా వస్తాయి.
అని నేను నమాధాన మివ్వవలసివస్తుంది.
వంటనే ప్రశ్నిల పరంపర—

“వకే ఆ సంక్రాంతి ప్రభువుడిసారి చేసి
వై ఎక్కడు? ఏ దిక్కుగా వెళాడు?
ఎలాటి బట్టలు వున్నాడు? ఏంలిస్తాడు?..”

ఈ సంక్రాంతి ప్రభువు దేవదోగానీ, ఇత
గాడు నుగళాల్లోకి నిగ్రహానికి ప్రాణ
మిత్రుడుగానూ, రామకృతువులకుతోడెండు
లాగానూ ద్వారకామాతాడు. బహుశా ఇతడు
పురాణాల్లో వికృతస్వరూపులుగా వర్ణించ
బడిన రాక్షసులకు, కొన్ని కొన్ని జానపద
చలనచిత్రాల్లో నటల్ని అరచేటో నిలబెట్టు
కునే తేతాళుకు, గరివరు బ్రాహ్మింకువారూ
దేశంలో కనిపించిన మహాకాయలకు మూల
ప్రభువుడై వుంటాడు! ఇతడి ఆకారం అంత
వికారం! “అన్నవ్లో వికలాక్షో లంబభూ
ద్విర్వాళిక:—ద్విముఖం కృష్ణవర్ణం చతుర
పంచ త్రిశేత్రకం... సప్తభామం, ద్విపా
దంబం...” పనిలోపనిగా ఇతడిస్వరూపాన్ని
చిత్రించదలచుకున్న చిత్రకారులకు ఒక
చిన్న మనవి. స్త్రీలు విషయింకగా కాస్తా
అప్రమత్తత అవసరం! ఏదై మెళ్ళోక అంకుర
మని నిర్ధారించుకున్నప్పటికీ, ఈ ఆకారాన్ని
చిత్రించడానికి యిరవై అంకురాల పొడవున్న
ద్రావిడుగులేవరు కౌశలసివస్తుంది. ఎందు
కంటే ఈ సంక్రాంతి ప్రభువుడి ఎత్తు 900
మైళ్ళు. ఛాతీ చుట్టుకొలత 96 మైళ్ళు!

ఆకారం సంగతలావుండగా ఇంచుమించు
యగా యిరిది చేదలన్నీ అరిష్టనూచకాలు!
ఎదుపురంకువస్త్రం కట్టుకున్నాడా, యుద్ధం
తిప్పదన్నమాటే! మెడలో పొగడ ప్రవృత్తిల
దండై నేసికొన్నాడా, ఆకటిభాదలు చెప్ప
తరంగావు. వెండినగలు ధరించాడునో, ఇత
లోచోలకన్నీటికి వివాళిమే! ఎక్కింది నరా
మామ, యిక వచ్చిందే నల్లజీవాలన్నీంటికి
ముప్పు! ఇన్ని హంసులతో యిరవైదిక్కుగా
నటించాడో, అదిగాంగులొత్తన్న దేశాల్లో
మౌనం చెలరేగుతుంది. వారిద్రుదీపర విశ్చం
ఖలంగా వీరవిహారం చేస్తుంది. లేదూ,

జంటింటు సంచాంగశ్రవణం

వి. వి. ఆచార్య, నల్లభాపురం

ఒక్కొక్కప్పుడు యిందుకు విరుద్ధంగా
వర్ణాలు రాగాపడినా పడవచ్చు. విశేష
దేది అతివృష్టికాత్రమే అవుతుంది. ఆలోప
ద్రవాల్లో దీకే అతిలాకురలమే పోతుంది.
కోగాలు విచ్చలవిడిగా వ్యాపిస్తాయి. మన
పటికేవనో భార్య భర్తను చెప్పివట్టుగా అది
అతివృష్టిగానివ్వండి, అశాస్త్రవృష్టిగానివ్వండి
ఎలాగైనా ముప్పుమాత్రం మనుషులకే!

యౌదాలకు, ఈతిభాదలకు శాశక కార
కాలమ వివరిస్తే మా నరసయ్యమామ వివి

వించుకోడు. లోకంలోని నర్వానరాలమా
సంక్రాంతి ప్రభువుని రీలకే కారణమని
అతడి అవంతు విధానం!

అమాటకొస్తే మా నరసయ్య మామ
వంచంగాన్ని చింపి పోగులు పెట్టి, యిక
నక్షత్రాలకే శత్రు పొయ్యంటే ఆమాట తిరుగ
లేని పర్యమని చెప్పేస్తాడు!

మా నరసయ్యమామ బహు మటుంబీరుడు
(55-వ పేజీ చూడండి)

ఆమె జీవితము

ప్రపంచమంతా భానుమతి కచ్చింకని విశాఖ నే ఒకసారి వెళ్ళి చూసి రావాలని నేను ఎంత ఆవేశపడ్డానో చెప్పలేను. ఒకసారి వెళ్ళి కొంచెము పుట్టాడి, ఆయన పొలం నుంచి తిరిగి వచ్చేలోపుగా, వచ్చేదాపుని త్వరత్వరగా యింటిపనులం చేసుకోవటం మొదలుపెట్టాను. మనస్సు భానుమతి దగ్గరకు పరిగడుతోంది.

ఒకరోజు స్నేహమా, రెండురోజుల స్నేహమా! ఏడుసంవత్సరాల కాలము నిడి పొంపందాలరిలు అల్లుకుపోయినట్లు అల్లుకు పోయాయి మా చూపుదయలు. 'మీ రిద్దరూ కలసిపోతే!' అని అడిగేవాడు చాలామంది. అంతదగ్గరిపోతే మా యిద్దరికీ భానుమతి వాళ్ళన్నా గొప్పది; వాళ్ళన్న అందమైనది; వాళ్ళన్న చదువుకొన్నది.

తల్లిపప్పటినుంచి పదిహేనేళ్ళువచ్చేదాకా యిక్కడే వాళ్ళ మేకమామగారింట్లో పెరిగింది. తరువాత పట్టణంలోవున్న తల్లి తండ్రుల వద్దకు వెళ్ళిపోయింది. ఆ రెండువారాల కాలంకాలానికి ఆమెరిండి పోయారు. తన పెద్దదడుపులో పడింది.

వాకు మామగారోకే వివాహమయింది. అందుచేత నేను గ్రామంలోనే వుండి పోయాను. కొంతకాలమువరకు మా యిద్దరి మధ్యా ఉరిరాలు నడిచాయి. తరువాత ఎందుచేతనో ఆగిపోయాయి.

నేను యిద్దరుపిల్లల తల్లివయ్యాను. వాళ్ళరెళ్ళనసాంధ్యపరీక్ష (బి. ఎస్. సి.) పాస్ అయ్యారు. ఆయన చదువుకొన్న దానివల్ల, నేర్చుకొన్న దానివల్ల మాకున్న కొద్దిభూమిని ఆధునిక యంత్రాలు వుపయోగించి సాగు అడి చేస్తున్నారు. మా జీవితాలు అక్కడే ప్రస్తుతం గడచిపోతున్నాయి.

వాతో సమావదయమవున్న భానుమతి జీవితము ఎల్లా గడుస్తోందో— ఈ విషయమే అన్నమానా అనుకోనే దానిని. భానుమతి అప్పట్లో ఒకసారి ఒక విధంగా మాట్లాడేది. 'పెద్ద చదువుచదివి పెద్ద ఉద్యోగము చేస్తాననెడి ఒకసారి. 'మూడోందలో నాలుగు వందలో పంపాయితే ఉన్నదని పెళ్ళి చేసుకొని పోయిగా ముఖంగా వుంటాను' అనేది యింకోసారి.

'ఉద్యోగమునెడి ఓ గొప్ప రహస్య అది మాదా బానిసలా ఒకళ్ళకి లొంగి వుండటమే కదా! ఏమైనాకాని, వ్యాపారముని జీవితమే మంచిది' అనేది మరోసారి. ఈవిధంగా మాట్లాడిన భానుమతి ప్రస్తుతము తన జీవితము విధంగా గడుపుతోందో తెలుసుకోవా

లనుకోవటంకోకే తప్పేముంది?

మా వ్రాసే ఆమెను గురించి వింత వింతగా చెప్పకొంటున్నాడు. భానుమతి ఎం. ఏ పాస్ అయిందని, పెద్ద ఉద్యోగము చేస్తోందని, పెళ్ళియింది కాని పిల్లలు లేరని, పెళ్ళియైన కొద్దిరోజులకి భర్తకు విడాకు లిచ్చేసిందని

— యిలాగే ఎవరికీ

తో చివట్లు వాడు

చెప్పకుంటున్నాడు.

దీని కంతకీ కారణము

వాళ్ళ వాస్తవము

పోయినప్పటి నుంచి

వాళ్ళకుటుంబం వేరే

ఊరులో వుండటం

సంభవించింది. వాళ్ళ

యిక్కడే వుండిపో

తే చాలా బాగుంది

వుండేది. అందుచే

తినే యిటువంటి మా

టలన్నీ వివాహి

వహించినవారైనా

ను. వేసంగి నెలవుల

కి అందరూ గ్రామా

నికి వచ్చారు రాగా

నే భానుమతి వాళ్ళో

సంకలురు. పంపింది.

ఆమెను చూడాల

నే ఆశోక్తా, ఆమె

జీవితాన్ని గూర్చి

తెలుసుకోవాలనే

ఆకాంక్ష నాకు

ఎక్కువైంది. ఇంటి

పనిలంతా తూర్చి

కుపోని భానుమతిని

చూడటానికి

వచ్చాను.

భానుమతి నన్ను

చూసి చాలా ఆశ్చ

ర్యపడింది. చంక

నన్ను ఆడపిల్ల, చెయ్యి

పట్టుకొని వున్నాను

పిల్లవాడుతో వున్న నన్ను చూసి "చాలా

పెద్దసంసారి అయినట్లున్నావే" అంది

చూసేంగా చిటువచ్చినది ఊహించుకున్నాను.

"మర్యా! ఇప్పుడేవనా" అంటూలోపలికి

వెళ్ళి రెండు పేటతో నడిచేది బట్టలు తెచ్చి

ఒక పక్కను నాముందుంచింది. తన పక్కము

యన్. శ్రీకృష్ణారావు

లోని బజీలకన్నా వాపళ్ళే ములోని వి
మూడింతలు అధికంగా వున్నాయి.

“ఎందుకీన్ని?” అన్నాను.

“నీకు నీ పిల్లలకీను” అంది భానుమతి
కొంటేగా. వాకు చెప్పలేనంత సిగ్గేసింది.
తను చిన్నప్పటినుంచి యిలా చిలిపితనంగా
మాట్లాడటము మామూలేకదా అని వాలో
నేను సమదాయించుకున్నాను. కొంచెము
సేపు కుటుంబ యోగక్షేమాలు మాట్లాడు
కొన్నాము. నేను ఆమె మెడను పరీక్షించి
మాతాను. మాంగల్యము కటిక పసుపుతాడో
లేక బంగారు తాడో వాకు కనిపించలేదు.
ఇంకా కన్యగానే వుందా? లేక పెళ్ళియి...
అని సందేహ పడ్డాను. ఎన్నాళ్ళు వాకీ
విధంగా సందేహమని తనకే అడిగేవాడు.

“ఇంతకీ నీకు పెళ్ళియిందా లేదా?”
అన్నాను.

వా ప్రశ్న విన్నవంటనే యిల్లెగిరిపోయే
టట్లు నవ్వుటం మొదలెట్టింది. వాకు కోపం
వచ్చింది. “నేనెడిగించానికి యిదేనా సమా
ధాన”మన్నాను.

“నీకురించి యిక్కడ నలుగురూ వాలుగు
విధాలా ఆడిపోసుకొంటున్నారు. నిజం
తెలుసుకొందామని నేనెడిగితే యిలా నవ్వు
తావెందుకు. ఎలా అయినా చిన్న తనపు
చిలిపి చేపలు నీకు యింకావారేదు.” ఈ
మాటలతో భానుమతి చారికొచ్చింది.

“నన్ను కురించినలుగురూ వాలుగువిధాలా
ఆడిపోసుకొంటున్నారా? ఏమని లలితా?”
ఇదే సరైన సమయమని నేను విన్నవాటికి

మరి వాలుగు కల్పించి మరీ చెప్పాను. చాలా
ఓపికగా విని మళ్ళీ నవ్వుటము ప్రారంభం
చింది.

వాకు చాలా కోపం వచ్చింది.—

“సరే! నవ్వుతీరుబడిగా నవ్వుకో! నేను
చెప్పొస్తా!” అంటూ లేచాను.

“కూర్చో లలితా! కోప్పడకు, నీమాటలు
వాకు అంత నవ్వు తెప్పిస్తున్నాయి. నవ్వు
విన్నవన్నీ కేవలం కల్పిత కథలు” అంటూ
నన్ను చెయ్యిపట్టుకు కూర్చో తెట్టింది
భానుమతి.

పోనీ నిజమైన కథ నవ్వే చెప్పరాదా!”
కొంచెము సేపు మానము వహించి వచ్చే
నవ్వున ఆపుచేసుకొంటూ—

“వాకు పెళ్ళియింది. కాని నేను కన్య
గానే జీవితాన్ని గడుపుతున్నాను” అంది
భానుమతి.

“అంటే”

“భర్తకు విడాకు రిచ్చేశాను”

“ఓనీ భద్రవా! నీ కిదేం బుద్ధి! కొర్రగా
వుండే!”

“భానుమతి కనిపెట్టిన కొర్ర!”

“నీ భర్త క్షేమంగా వున్నారా!”

“అహ! మహారాజులాగ!”

“మరి, నీ మెడలో.....”

“నువ్వొక్కటక మెను! డవారిబంట్రా
కులా మెళ్ళొ ఓతాకు వేళ్ళాడుతూంటే నే
భర్త వున్నట్టా? నేను చేసుకొన్నది రిజి
షర్ మేరేజ్ విన్నవా ఎప్పుడేనా అటు
వంటిది ఒకటుందా?”

“వాకేం తెలుసునమ్మా! వీదో వాలుగు
క్లాసులు చదువు. పెద్దలంతా చేరి పెళ్ళంటూ
చేశారు. సంపారంలోపడి ఏదో...కోరికలు
గడుపుతున్నా?”

“అలాగా! భర్తకు లాంగ్ పోయి జీవి
తాన్ని గడుపుతున్నానను. నీలాంటి వాళ్ళు
యింకా నూటికి తొంభయియింది వుండటం
వరే ఈ మగాళ్ళకి కన్నూ కాళ్ళూ కన్నీం
దటంలేదు. ఆడవాణ్ణి మృగప్రాయంగా
మానున్నారు...కొలిచెప్పతో నీ మలని
రిపివట్టు నలి పేస్తున్నాడు. ఇటు

వంటి వాళ్ళందరినీ నీలాంటివాళ్ళంతా పతి, భర్త, ప్రత్యక్ష దైవము అని ఏమేమో అంటూ వాళ్ళని పూజిస్తూ...మీ పిరికితనాన్ని చాటుకొంటున్నారని అంది భానుమతి తీవ్రంగా.

“తేజవాణే నీ లాగా బతికేగించాలంటావా?”

“బతికేగించటమా! నువ్వు ఎక్కడో మూలమన్న అడివిలో వున్నట్లు మాట్లాడుతున్నావు. ఇది ఇరవయ్యో శతాబ్దం. నానుక్కొన్న చూపి మన జీవితాలకు మనమే పారథ్యం వహించవలసివస్తోంది.”

“అయితే అందరూ నీ సామర్థ్యాన్ని తెలికొంటున్నారన్న మాట!”

“సందేహ మేముంది? ఆనాడు చూడబట్టింది కొద్దులో ఆ కొలాహలాన్ని. ప్రతి కలన్నీ తెగపొగిడాయి పటణమంతా అల్లకల్లోలమయింది.”

“అదంతా అల్లా వుండనీ! నీబుద్ధి యిల్లా బాటోందో?”

“అదొక పెదగాథ. నీకెప్పుడేమీ వాంఛించరపని లేదంటే చెప్తాను. తేజవాణే కవు చెప్తాను.”

సురేం భర్తారేడు యిప్పుడే చెప్పా. అయిన అయిదున్నరకుగాని చాలాన్నించి రాదు. ఈలోపుగా వస్తే చాలు”

భానుమతి చెప్పటం ప్రారంభించింది—

2

“కాకేజీలో ఇందర నాకు ప్రాణ స్నేహితురాలు. ‘వృందయా ల కలసి

పోయాయి. వారి కిరీరాలు రెండయినప్పటికీ అత్యుజ్జ్వలం. ఒకరిని విడచి ఒకరు వుండలేదు. వారి అన్యోన్యభావంలో మనస్ఫుర్తలకు తాళలేదు! అంటూ ఏదో, కవులు రాసాం బాకే అల్లాగే వుండేవాళ్ళము. అంత దూరము ఎందుకు—అప్పట్లో మనవిదరము ఎల్లా వుండేవాళ్ళము? అల్లాగన్నమాట!

ఒక రోజు నా నేనూ ఇందర సముద్ర పాడున కూర్చోని రిమామగా మాట్లాడుకొంటున్నాము. మా సంభాషణ మెల్లిగా పెరిగివు మిదకు మళ్ళింది. ‘నే నవల పెళ్ళి చేసుకొంటున్నారేదు’ అన్నాను నేను. ‘అది నా వల్లకాదు భానుమతీ! అమ్మ, నాన్నా యిష్టానికి కట్టికే కంకా నేను నడవలేను. వాళ్ళు చెప్పినట్లు నేను వినితీరాలి! పరిక్ష లవంటోనే పెళ్ళి చేయటానికి నిశ్చయించుకొన్నారని, అంది ఇందర.

ఇంక మా సంభాషణ యీ కాలపు భర్తల మిదకు మళ్ళింది.

‘నీకు రాబోయే భర్త నీ యిష్ట ప్రకారం రావటంలేదు. నువ్వు చూడకుండానే నీ వాళ్ళు కీసంబంధాన్ని భావిపరిచారు. ఖర్చుకాకు నిన్ను నీ భర్త అడ్డమైన హింసగా పెడితే ఏం చేయగలుగుతావు?’

‘పూర్వకాలపు వాళ్ళమాదిరిగా నడచుకొని, తప్పదారి పట్టిన వా భర్తను మంచి దారికి తీసుకురావటానికి ప్రయత్నిస్తాను. సాధ్యం కాకపోతే ‘విధి’ అనుకొని సహించుకొంటాను.’

నేను ఇందరను హాళిన చేరాను. తను

యీ వచయగంలా వుండకగది కాదన్నాను. నేనే అయితే భర్తతో పెట్టాల్సి చక్కటి గుణపాఠము నేర్చుతా నన్నాను. నేర్చుకోకపోతే విదాకులీ చేస్తాను, అన్నాను.

‘ఇదంతా కేవలము వర్తి భ్రమ భానుమతీ! మాటలన్నీ ఆ మూడుమూగూ పడేవరకే! ఆ తర్వాత నువ్వు అందరినూదిరిగానే లాంగుతావు బుట్టలోపెట్టిన పాములా. ఇంకా విషయం భానుమతీ! దాంపత్యంలో భర్త భార్యకు లాంగలని, భార్య భర్తకు లాంగలనీ అనుకోవటం కేవలం మూర్ఖత్వము. దాంపత్యమనేది రెండుచక్కలబండి. రెండు చక్కలు కడిలితేనే బండి ఏవిధంగా నాగుతుందో అదివిధంగా భార్యభర్తలు ఒకరి నొకరు అర్థం చేసుకొని జీవితాలను గడిపితే దాంపత్యం స్వర్గమయి ముపు తుంది. అంతేగాని ఒకరికోకరు లొంగివుండా లనో లేక అణిగివుండానో అనుకోకుండా అంది ఇందర.

నాకు భావము వచ్చింది.

‘ఇందిరా! భానుమతి అంత సామాన్య మైనదని అనుకోకు. చూస్తున్నావుగా నేటి గృహలక్ష్మిల గతి; ఇరవై వాలుగు గంటలూ, వంటిలుదాటి బయటకు రావటానికి వీలేని మహిళలస్థితి! ఇదంతా వురుపులు చేసే అన్యాయకాదా? నా స్వంతవిషయంలోనే కాదు! ఏ స్త్రీవిషయంలోనైనా సరే వురుపును అన్యాయం చేస్తే సహించను. పెట్టాడి విజయాన్ని సాధించి పెడతాను. ఇందుకే నేను యిదివరలో చెప్పిన మహిళా సమాజాన్ని స్థాపించబోతున్నాను’ అన్నాను ఆనేరేంకా.

ఇందర ఏమనుకుందోగాని ఇంక మాట్లాడలేదు. అంతటితో మా సంభాషణకూడా ముగిసింది. ఎవరియిక్కకు వాళ్ళము వెళ్ళిపోయాము.

ఇంటికి వచ్చిన దగ్గర్నుంచి నామనస్సేమీ బాగుండలేదు. ఆరాతి భోజనముకూడ సరిగా చేయలేదు. అస్తమానూ, నేనూ, ఇందర మాట్లాడిన విషయాలే జాపకానికి వచ్చాయి. ఇందర చెప్పింది నిజమా? నేను చెప్పింది నిజమా? అన్న సమస్యే నన్ను చాలా బాధించింది. ఆలోచనలతో సరిమఠమయిన నాకు ఆరాతి దాటిన తరువాత ఎప్పుడో నిద్ర పట్టింది...

3

నామాటలోనే కనివుండని చెప్పాలి. పాపము! ఆరిరువారినే, అనుకోవ్వ సంబంధంతోనే ఇందరకు వివాహము జరిగింది. మచ్చటగా మూడెనిమిది కాపరం చేయలేదు ఇందర. ఆరితేరిన పోకిరి అయిన తనభర్త తనని అడ్డకట్టల పాలుచేరాడు

**మీ సాంద్ర్యమును
పెంపొందించుటే గాక..
అన్ని ఋతువులలోను
కాపాడును**

**ప్రత్యేకమైన
సువాసనతో కూడినది**

© 50/9

ఆకొంచెంకాలంలోనే ఇండియన్ తాళి
బోను జూదగాడు వ్యభిచారి ఇందిర నగ
లన్నీ తాగుకుకి, జూదానికి, వేళ్ళలకు
బలి అయిపోయాయి రానురాను ఇందిర
జీవితం దుర్భరమయిపోయింది. చాలా
వరకు ఓర్పుకొంది ఇందిర. చిట్టచివరి దశలో
తన తలితండ్రులకు తెలియపరిచింది. కాని
అదశలో నాగమాత్రము ఏం చేయగలుగు
తాగు. మనోహరి దావాతప్ప వర కర
ణ్యములేదు ఒకవేళ దావావేసివా పరువు
సమం, దబ్బుదండగతప్ప వాడి దగ్గరనుంచి
ఏమీ వసూలుకొదని తెలుసుకొని 'మన
మృత్యు చేసుకొన్న పుణ్యం యింతే' అను
కొని నోరుమూసుకున్నాడు చేతకాని
దద్దిమృత్యు.

ఉద్యోగంనిమిత్తం బొంబాయి వెళ్ళివచ్చిన
నాతో తన కథంతా చెప్పకుని ఏడ్చింది
ఇందిర. ఆ సమయంగా తన భర్త నానదు
రుగా వుండి వున్నట్లుంటే అతని హత్య
కూడా చేసేవాన్నేమో! నాలో అంత
వుణ్డెంకలిసింది. 'ఆవాడు మనము సముద్ర
బోడు' మాట్లాడుకొన్న మాటలు యీవాడు
రూపం చాల్చాయి' అన్నాను నేను.

'భానుమతీ!... నా జీవితం... నా జీవ
నయింది. నా ఆశలు ఒక్కటి ఫలించలేదు.
'ఏదీ' అనుకొని రోజులు గడుపుతున్నాను
ఆవాడు నువ్వు ఏదో అన్నావే! ఇంక
అదొక్కటే మిగిలింది... మా వెక్కిరిచెక్కి
ఏడ్చింది.

ఆ ఒక్కమాటతో నన్ను ఒక్కపోటు
బొడిచిపెట్టు చేసింది ఇందిర. కొంచెం సేపు
ఆలోచించి, 'ధైర్యం గావుండు ఇందిరా!
భయపడకు భానుమతీ అన్నమాట ఎప్పుడూ
తిప్పదు' అన్నాను.

'నాకేదో ఉపాయంగా మంచి చేద్దా
మనిబోయ నువ్వు ఆపాయంలో చిక్కు
కొనేవు జాగ్రత్త' అని హెచ్చరించింది
ఇందిర.

ఏడున్నా నా దగ్గరకు వచ్చిన ఇందిర తన
కథంతా నాతో చెప్పకుని కొంచెము
నెమ్మదిపడ్డ హృదయంతో వళ్ళిలం చూసి
మనసులోని బాధ మరొకరితో చెప్పకొక
టంలో బాధోపశమనము కలుగుతుందన్న
వానిలోని సత్యాన్ని ప్రతిక్షింపగా
మాకాను ఆవాడు.

ఇందిరకక నన్ను చిత్రపథం వెసింపంజే-
అంతిన్న యింకేమీ చెప్ప నవసరంలేదు.
చాలా దీర్ఘంగా ఆలోచించి ఇందిర జీవి
తాన్ని తిరిగి చిగిరించ చేసేందుకు తగిన
ప్లానులు నిర్మించుకొన్నాను. ఇందిర భర్త
చిర్రిత అంతా విచారించి తెలుసు
కొన్నాను.

అతనిపేరు గోపాలరావు. చేతిలో పెనా
తకబోయినా పేదదాబులతో మోసగించ

టంలో పెదడిగ్రీవున్నవాడే. తను కాపుర
మున్న వీధిలోనే ఓగడి అద్దెకు తీసుకొని
కారేజీ నూడెంబులా ఎటించటము ప్రారం
భించాను. ఆదాబులరాయణ్ణి నాఅందంతో
మెమరిపించి వలవేసి పట్టేశాను. కామాంసు
దైవవాడవటమచేత ఆ పనేమంత కష్టమని
పించలేదు. వెంటనే చెయ్యి చాచాడు...
కామాంసుల తీరే అంతకదా! 'పెళ్ళి చేసు
కొంటే తప్ప నువ్వు నన్ను పాం ద లే
వన్నాను. 'రిజివర్ మా రేజీ' చేసుకొందా
మన్నాడు. హిం దూ ధర్మ కాస్త్ర
ప్రకారము తను నన్ను చేసుకొంటే పది
మందికి తెలిసిపోతుందనుకొన్నాడు. కాని
నాకు కావల్సింది "రిజివర్ మా రేజీ" అని
తెలుకోలేకపోయాడు మూర్ఖము.

మా యిద్దరికీ 'రిజివర్ మా రేజీ' జరిగి
పోయింది రిజివర్ గారు దగ్గర తను బ్రహ్మ
చారేనని ప్రమాణం చేశాడు. నేను తలి
తండ్రులను కోల్పోయిన మేజరు అవటము
వల్ల, నా చదువు హోదావల్ల రిజివర్ గారు
సందేహ ప్రశ్నలు లేకుండా తప్పించు
కొన్నాను.

ఇంక ఆయనగాగ ఆ మర్నాటినుంచి నా
మీద అధికారము చెలాయించటము ఆరం
భించాడు. నా నగలమీద చెయ్యి పెట్టా
నికి కూడా పాపాసించాడు. నన్ను బలా
త్కారం చెయ్యటానికి కూడా చెయ్యి
ఎత్తాడు. కాని నేను అతని చర్యలలో
ఒక్క దానికి కూడా అవకాశము యివ్వ
కుండా సమయానుకూలంగా పదుర్చు
తప్పించుకొన్నాను. క్రమంగా తన ప్రియమైన
లంతా నన్ను ఎదుర్కుంటూ రావటం ఆరం
భించాడు. వాళ్ళకీ తిరిగి కలుసుకొనే నేనూ
నాటకము ఆడటం మొదలు పెట్టాను.

ఒక్కొక్కళ్ళతో నూ 'నిన్నే' 'మేమి
సున్నా' వంటూ ఒకడికి తెలియకుండా
ఒకడికి చెప్పాను. గోపాలరావు నారిజమర్తి
ధర్త అని విశ్వకి తెలియను పాపము! అంను
కని అందరూ నన్ను చూసి నోరూరి పల్కి
రించేవారు. అందులో యిద్దరు నన్ను 'పెళ్ళి
చేసుకొనేందుకు ముందుకొచ్చారు. ఇదంతా
ఒకనాడు కనిపెట్టాడు గోపాలరావు. నన్ను
నానా చివాట్లు పెట్టాడు. తిట్టాడు. అంత
టితో ఆగకుండా కొట్టాడు. మర్నాడే
అతనిమీద కోర్టులో దావా పడేశాను.

పురుషుడు పెనెదారి తొక్కుతే తప్ప
లేదు యీ సంఘంలో! కాని స్త్రీ పరపురు
షుడితో మాట్లాడినా తప్పే. పరస్త్రీతో తన
వాంఛను తీర్చుకొంటే పురుషుణ్ణి దండిం
చటం చేకొక, స్త్రీ పరపురుషుడితో
కలిస్తే స్త్రీని నిందించి నానా
హింసల పాటలు చెయ్యటం
పరిపాలలు పోయింది యీ మెదడులేని సం
ఘానికి సంఘ దౌర్బల్యానికి లొంగటం
వైఖరినం. అంతేని అవకతవక సిద్ధాంతో
లనో, అధికార అహంభావాలతో, డబ్బా
యింపులతో దలామణీ అయే వివేచిజ్ఞానం
లేని మూర్ఖులే మన సంఘ పెద్దలు.
ఉదాహరణకు కాంగ్రెసు సిద్ధాంతం
ఏమిటో తెలుసుకోకుండా కాంగ్రెస్ నాయ
కులుగా చెబుమణీ అవుతున్న ప్రబుద్ధులు
ఎంతిమంది లేరు? అలాగే కొందరు పిలక
రాయుని శాస్త్రాలని పిక్కచేస్తారు. అలా
పిక్కచేసిన స్థానాలలో ఒక్కోకానికి
అర్థం చెప్పమను చెప్పటం చేతకాక 'ఇలా
అర్థం చెబుకూ వెళ్ళాలంటే చాలాసేపు పడు
తుంది, తీరుబడిగా తర్వాత కూర్చుందాం'
అంటారు. మళ్ళీ మనకంటే కనిపించరు.

బాగా ఆదా! ఒకే ఒకసారి తోముకుంటే

కాలేల్ డెంటల్ క్రీమ్

85% ఎంతుల వరకు

దంతక్షయం దుర్బంధం కలిగిపేర్రములను తొలగిస్తుంది!

సత్ఫలితాలకు సర్ఫదా వాడండి

కాలేల్ టూత్ బ్రష్

ఆ మె జీ వి త ము

అజమాదిరి, నేటి విద్యార్థులలో చాలామంది దదివివ దానిని అర్థించుకొనుచు బట్టి పట్టి పెద్ద పెద్ద డిగ్రీలు పొందుతారు. చివరకి తమ సొంతంగా ఒక వాక్యంకూడా వ్రాయ లేదు. ఇటువంటి వాళ్ళంతా మాధవమండూ కాలు. ఇట్టి వల మన ప్రధానమంత్రి ఒక చోట తన ఉపన్యాసంలో చాలా చిత్ర మైన విషయము వెల్లడించారు. సర్వీస్ కమిషన్ పరీక్షలలో చాలామంది బి.ఏ., యం.ఏ డిగ్రీలు పొందినవారు కూడా కొన్ని కొన్ని ప్రశ్నలకు అసలు సమాధానాలే రాయలేక పోయారుట. 'భాక్తా నంగల్ దామ్' అంటే ఏమిటో, 'గాంధీ' అంటే ఎవరో, 'బాగుడు' అంటే ఎవరో మొద

లైన కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు తెలియక వదిలివేశారుట. వారిలో కొంతమంది విద్యార్థులు సామాసం చేసి సమాధానాలు వ్రాశారు. 'భాక్తా నంగల్ దామ్' అనే జపాన్ సైంటిస్టు మొదట ఆలంబాంబును కనిపెట్టాడని, అది సైబీరియా ఎడారిలో పేల్చబడిందని ఒకరు రాశారుట. గాంధీ సింహాళిదేశ యువరాజుని రాశారుట ఒకరు. బాగుడు ఆఫ్రికా ఖండంలోని అనాగకురి లకు మరిబోగుడుని రాశారుట మరొకరు.

ఇంక దేని? వీళ్ళ చదువు? ఎందుకు వాళ్ళ కొద్దిగ్రీలు? ఇటువంటి విజ్ఞానశ్రే మన సంఘ పెన్సిలు. వీళ్ళే మన రాజ్యాధికారులు. ఇట్టి మాధవమండూకాలు, చీకపుగురుల మధ్య

పెరిగిన మనకు వాళ్ళి అధికారంలో నీలి న్యాయాలు ఎల్లా లభిస్తాయి? ఈ ఆశ్రమోజక శిఖామణుల ప గు వు లో మన గౌరవాలకే భంగం వాటిల్లుతోంది! వీరికున్న డిగ్రీలను వంకీలకు తగిలించేటట్లు చేసి, వీళ్ళను అణిచేయాలి. లేకపోతే ముఖ్యంగా మన మహిళా జాతిగతి అధోగతే! యీ భదీరీ భాయిలే భావిభారతి భాగ్యోదయానికి సారస్వం వహించితే మన బ్రతుకులు సర్వనాశన మనక తప్పవు. పాతివత్యం చేతుతో నారీ లోకానికి చీకపుగురులుగా రూపొందుతూ సంఘభివృద్ధి అరికడ్డా, స్వార్థంతో, అభివృద్ధి చెందుతున్నాడు. ఇటువంటి వాళ్ళందరికీ తగిన గుణపాఠం నేర్పాలంటే మనమహిళలే పూనుకొని పురోగమించాలి. మతానికి, నీతికి, సంఘ మర్యాదకు వుండే భేదాలను తుడిచిపెట్టి నూతన సిద్ధాంతాలను ప్రచారం లోకి తీసుకురావాలి. అప్పుడే యువరతీ యువకుల జీవితాలు నిత్యకల్యాణం పచ్చ పోరణంగా మారతాయి.

ఇంకీర భర్తసౌఖ్యానికి దూరమయింది. అందరూ దాని ఖర్చు అన్నాడు. ■ ఖర్చు అన్న దానిలో నే సమాధానము కూడా వుంది. కాని యీ సంఘ పెద్దలకు అందుకు దమ్ము లేవు" అని ఓ ఉపన్యాసం దంచేసింది భానుమతి. ఇవరం కాస్త కాఫీతా గాము.

"తర్వాత" అన్నాను నేను. భానుమతి మళ్ళీ చెప్పటం ప్రారంభించింది:

■ నేను కొరలో దావా చేసిన సంగతి ఆతనికి తెలియదు. ఆకస్మాత్తుగా "సమను" రావలయుతో నేతల కొట్టేసినంతి పనయింది ఆతనికి. 'పిల్ల బలే గట్టిదే' అన్నాడట.

ఈ దావాకు తమ రహస్యంగా రెండవ వివాహము చేసుకొన్నట్లు బయటపడుతుందని, భయపడి ఎక్కడికేనా పారిపోదామనుకొన్నాడు. కాని, తనని నేను ఒకంట కనిపెడుతూ నే వున్నట్లు తెలుసుకొవలం వల్ల తన ప్రయత్నం సాగలేదు. ఇంక బాధం లేదనుకొన్నాడు. నాదగ్గరకు వచ్చి, చేసిన తప్పులన్నిటికీ తీమార్చుకొరాడు. కాని తను నన్ను చేసుకోకముందు బ్రహ్మచారిని నెబ్బాయించాడు. తన అహంభావం యింకా చావలేదని, తను యింకా సరైన దోహదాకీ రాలేదని, నేను నా దావా విరమించుకోలేను!

మొదటి హియరింగు జరిగింది. కొద్ది విచారణతో పూర్తయింది. ఇంకో రెండు మూడు విచారణలతో కేసు పూర్తిచేయించాలని నేను తీర్మానించుకొన్నాను. పదిమందిలోనూ తన తప్పులన్నీ బయటపడి తగిన దండన విధింపబడుతుందని భయపడి తను (48-వ పేజీ చూడండి)

మనోహరమైన కేకములకు సులభమైన కిటుకు

తాతావారి

సుగంధ కొబ్బరి తలనూనె

మరియు పాంపు

ది తాతా ఆయిల్ మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్

(నవల)

దీగాపడిన తమ్ముడు

రచన: బలివాడ కౌంతారపు

(గతసంచిక తరువాయి)

17

“ప్రీతి, దాసుడు పట్నం పరుగెత్తాడు; నాయంత్రిం తిరిగివచ్చి మళ్ళీ రేపు బెయిలు కోసం వెళ్ళాలన్నాడు; వకటిని పెటాలన్నాడు. ఇంకో డబ్బులేదు. ఎవర్ని అడుగుదామా అని నీలి ఆలోచిస్తూంటే, రాజగారి పెళ్ళాం ఇంటికి వచ్చి, మంచి చెడా మాటాడి, యాభై రూపాయలు అప్పు అడిగకుండానే ఇచ్చింది. నీలి కృతజ్ఞత తెల్పింది.

మరుదటిరోజు పదిగంటలకు మళ్ళీ పోలి గులు మినహా ముంగుడోజు బృందంవచ్చారు. వాళ్ళను చూడగానే నీలి బతుటికి వచ్చింది.

నిన్న పరాధినింబడై అధికారి “ధాన్యం కొలవాలమ్మా” అన్నాడు.

నీలి మాటాడకుండా కొట్టు తాళం తీసుకవచ్చి తలుపు తీసింది తీతా అధికారి ముంగు నిల్వని, సరివయంగా, “బాబూ! అంతా పోగా విగిరించి యీ కొట్టులోనే యేసుకొన్నాం. మనువులకి తిండికి, యేం వుంచి రచ్చిరాలో? పెంబాయలు. మంచి చెడా మీకు తెలివా? మీకు నాయం అని తోసింది వెయ్యిండి” అంది.

అధికారికి ఆమె వివరంతో కూడుకున్న మాటలతీరు చూడగానే మనసు కరిగింది. కొట్టులోకి తొంగిచూసి, దగరగా వస్తూ, పట్నంలో మీలాంటి ప్రజే వున్నాడు.

వాళ్ళని రైత్యాగ్రీవజ పొషించకపోతే వాళ్ళు మలమల మాడిపోరా?”

“నేత్రంబాబూ! నలుగురూ సుకంగా వుంటేనే పెపంచకం నిలుస్తాది!”

“నేనూ మనిషినికానా—ఒక్క పురుడు ధాన్యం యియ్యి, ప్రాక్యూరు మెంటుకి” అన్నాడు అధికారి.

ఆమె ముఖం వెలిగింది: “బాబూ రెండు పుట్టు తీసుకోండి” అంది.

అధికారి సంతోషించాడు. ఏజంటుకు పుట్టెడు ధాన్యమే కొలుమకొని డబ్బు చెల్లించమని చెప్పి యింకోయింటి కల్లాడు.

ముంగుటెండాలో నడిచి పుల్లయ్య, పీస, దాసుడు పట్నంనుండి వచ్చారు. బెయిలు మీద విగుడలయిన పుల్లయ్యకు విధివెంబడి రావటానికి సిగ్గువేసింది. పెంటితోవవెంబ వచ్చి ఇంటిలో దూరాడు. తండ్రికోసం మేకుసున్న మలు అయ్యను చూడగానే, సంతోషంతో కేకవేసి మీదకక్కాడు. కొడుకుని నిమరుతూ “నా మల్లా... నేపురు పులలా అయిపోయావురా—యీ ఒక్క రోజుకే...!” అన్నాడు.

పీస నవ్వుతూ “నువ్వు యీ కొడుకుని తల్వకుని నీపురుపులయ్యావు!” అన్నాడు.

నీలి ఈ అభిమానాలు స్థాయిలో పడే వరకూ మాటాడలేదు. పుల్లయ్యకు అన్నం తినేప్పుడు యెగురుగావున్న పెల్లిం వేపు చూడటానికి సిగ్గువేసింది. అంతలోనే తనను

అన్యాయంచేసిన గ్రామ పెద్దలమీదా ఆక్రామాదా కోసం లోలోన ముందుకు పోతూంది. కొడుకు తనలోకిరిసి తింటున్నాడు. నీలి యేమీ మాటాడకండా యెదర నిల్చింది. ముసలమ్మ కర్ర దువ్వనతో ఏధి అరుగుమీద జాతు పీక్కుంటోంది. నాలలోని పోతులు తనవేపే చూస్తున్నయ్! అన్నం తిన్నాక అంబలిపోసింది. పుల్లయ్య కొడుకు కూడా తనటానికి పోతూంటే వయ అని ముప్పమీద వేలువేరాడు. కొడుకు ఆలా ముఖంవేపు చూస్తూంటే ధగరగా తీసుకున్నాడు ఇంతలో పుల్లయ్య పట్నంనుంచి వచ్చాడని తెలిసి వూలో చాలామంది ఇంటికి వచ్చి పలకరించారు. వాళ్ళు వెళ్ళిపోయాక త్యాభిమానం వుబికిపోయి, ఇంట్లో యిటూ అటూ పచారుచెనూ ఘీరించాడు. దీనికి కారకులైనవాళ్ళని వూరకనే విడిచిపెట్ట నన్నాడు. మళ్ళీవచ్చి ధాన్యం యెలా తీసి కల్లాలో చూసానన్నాడు. ఈ గొడవకు ముసలమ్మ “ఎందుకలా ఆయిపోతావు నాయనా? నువ్వే తిట్టన్నావే వాళ్ళా మనుషులే! మనిషికి మంచి చెడ లండక మానుకుంటుందా?” ఇంకా యేదో అనబోతూంటే పుల్లయ్య “డోరకో” అని ఖమ్మునన్నాడు. ముసలమ్మ మాటాడలేదు నీలి ధిక్కోసంతో యెక్కువభాగం కక్కేవరకు వూరుకుంది. అరుగుమీదకు వెళ్ళిపోతూ మళ్ళీ చెలుక్కువ జ్ఞాపకంవచ్చి పెరటిలోకి వెళ్ళాడు.

★ ద గా ప డి న త మ్ము డు ★

మట్టు పట్టు గా మాట్లాడుతూ గరి
డీలో ఘట్టుకు డైవ్ ఫుల్ య్య
నీతిమంతుడైన మలునాయకు కొడుకు, నడి
విధిసంధా బేడీలతో వెళ్ళాడని తెలిసి
పోయింది. కైదు ఒక రోజు కూర్చు
న్నాడు—ఇది తనకెంత చిన్నరికం? తను
కలలో నైనా ఇలా వస్తుందని అనుకోలేదు.
ఇది నాయని! కాలంకొదని మనసులో
కాకండా బైటికి అనేకాడు. రాబ్బం
తిప్పుకుంటున్న నీలి ఈ మాటలు విని
“లోకాన్నీ కాలాన్నీ యెండుకంటావ్?”
“అననూ? ఊరు దిబ్బెపోదా?”
“ఊరు దిబ్బెలే మనం యొక్కడుంటాం?
కేవలలేదా యోగిరే దూది గాలిలో యెంత

నేపు వుంటాడని? ఫుల్స్ పెటునుంటే నే
పోచిస్కరం—”
“అయితే యేవంటావే?” అన్నాడు
వినుగా. కొడుకు యీ మూలనుంచి ఆ
మూలకి ఆ-ఆ-అంటూ నడుస్తున్నాడు.
“అకోపం, పొడువం నేకపోలే యీ
గొడవంతా యెందుకొస్తాది?”
ఫుల్లయ్య మాటాడకుండా మీసాలు
తిమిడుకున్నాడు. నీలి మొగుడి కళ్ళలోకి
ఒకసారి మాసే మళ్ళీ రాబ్బంవైపు దృష్టి
పొనిస్తూ “నువ్వు యే బాబుకి తోసివావో
= బాబే, రెండుఫుల్లు తీసుకోమంటే, ఒక
ఫుల్లే తీసుకున్నాడు. ఏ రాజగొడ్డీ నానా
మాటలన్నావో అడిపెళ్ళమే, యేభైరూపా
యలు యిచ్చి, నిన్ను యింటికి తెప్పించింది.
నువ్వు ఒకరిని మంచి -నకపోలే, నీకొకరు
మంచి అని యెండుకంటారు?”

ఫుల్లయ్య భార్యవేపు మాళాడు. ఇంకే
మైనా అంటుండేమావని యెడుగుమాసాడు.
కొనీ ఆమె మరి మాటాడలేదు కానీ
ముఖంలో భర్త చేసేపనికి, ఆమె అయిదుబి
స్సులుగా అనుపేనా వేపుంది.
ఫుల్లయ్య రెండుకోజులవరకు ఇల్లుకద
లేడు. పలుకరించడానికి వచ్చేవాడు వస్తు
న్నాడు. ఇంట్లో పెళ్ళంనోనూ సరిగా
మాటాడలేడు. ఏం సన్నిహితంగా వుంటు
న్నాడో కొడుకుతీ నే. ఆ కొడుకు
తండ్రిని విడిచిపెట్టలేడు.

ఈకేసు వాయిదాలు పడుతూ వచ్చింది.
ప్రీతిగురు ఇవ్వటానికి డబ్బు కావాలి.
పట్నం వెళ్ళేటప్పుడలా యేదో ఖర్చు అవు
తూ నేపుంది. అమ్మదానికి తగ్గ ధాన్యం లేదు.
ఉన్నమట్టుకి అమ్మివేస్తే మళ్ళీ ఈధరల
ఎద్దడిలో కొనుక్కోవటం కష్టం. అంచేత
అప్పుకు విధిగా వెళ్ళివలసి వచ్చింది. ఎవరూ
ఇదివరలా మాటమీద అప్పుఇచ్చేవాడు లేరు.
పేరుకు గవర్న మెంటు రేటు ప్రకారం
నెలకు నూటికి అర్ధరూపాయి వడ్డీ ప్రతిం
మిద వుంటుంది కానీ వడ్డీ చెల్లించేటప్పుడు
ధాన్య రూపంగా సంవత్సరానికి నూటికి
మూడుఫుల్లు చెల్లించవలసిందే ఈవడ్డీకి
ఫ్రాన్కో కోమటిపేరియ్యే కాదు, పెద్ద రైతు
లంతా యెంత కావలిస్తే అంత యిస్తారు.
యిది అన్యాయమని ఫుల్లయ్య అప్పుకి వెళ్ళ
లేదు. కానీ వెళ్ళకొని వీలులేని పరిస్థితి
వచ్చింది. తన స్వంతభూమి అన్యాయంలేన
భాకు పెట్టవలసి వచ్చింది. రాజగొడ్డీ పెళ్ళిమే
రెండుఫుల్లు ధాన్యానికి నీలి బ్రతిమాలగా
యిచ్చింది.

తిరగా తిరగా వర్షాకాలానికి కేసులో
తీర్పు ఇచ్చారు. ఈ అయిదు నెలలలోనూ

రెండువందల వరకూ ఖర్చు లయ్యాయి,
మేజిస్ట్రేటు నూరు రూపాయల జరిమానా
అది ఇవ్వకపోలే రెండు నెలల భౌరు
చెప్పాడు! ఆరోజున కొద్దు ఆవరణలో ఎవరి
ఫ్రాన్కోవాళ్ళు ముప్పు యినుంది చాకు
వున్నారు. ఫుల్లయ్యకు యొక్కడలేని పొరు
వం వచ్చింది. ఆ గడ్డమీద కూర్చున్న మని
షికి న్యాయంలేదని ఈలోకంలోనే
న్యాయం వచ్చిందని చికాకు పడాడు.
ఇలాంటి సమయంలో రాజగొడ్డీ పెళ్ళిం తన
అక్కసంతా వెళ్ళగొట్టింది. ఏమన్నా నీలి
మాటాడలేదు. ఊరకే వందరూపాయలు
యిస్తున్నట్టుయిచ్చి నీ మొగుడితో ఇదింతా
సెప్పుతావనే అన్నాను. ఎంతకాలం పడ్తు
మీద యిస్తాం! ప్యాఫీసం తనభా ప్రతిం
రాస్తేగానీ నీ మరిడి ఒప్పుకోనంటున్నాను”

నీలి మొగుడితో ఆ సంగతి
సెప్పానంది సమయానికి ఆడు
కున్నందుకు, ఆమె మేలు మరవనంది.
ఫుల్లయ్య ఈసారి వారంరోజులవరకు ఇల్లు
కదలేదు. ఒక్క కొడుక్కి తనకే సంబంధం.
కానీ రానురాను పొలానికి, బోతులకి పచ్చ
గడ్డికి, వెళ్ళివలసివచ్చింది. వెళ్ళేవాడు కానీ
తనేదో చిక్కిపోయినట్లు, తనను అంతా
వేలెత్తి మాపిస్తూ పోలిన చేసున్నట్లుగా
భావపడిపోయేవాడు. ఒక్కొక్కసారి
కొడుకును తన భుజంమీద ఎక్కించుకుని
నీలమ్మగడ్డికి తప్పిస్తాడు. అక్కడ దాసుగు
ళివాలు వేసుంటే తిండికొడుకులు కూర్చు
నేవారు. చీకటి పడకండా ఇంటికి మన
మడ్డి లేకపోలే మనసుమ్మ ఫుల్లయ్యతో
కయ్యమాడేది. ఏగాలో ధూళి నోకేలే
పెల్లకు చిక్కిపోతాడని ఆమె భయం.

ఇంకా వరిచేసు పండిలేదు నెలరోజులకి
గానీ పంట అందిరాదు. కొట్లా ఒక్కగింజ
లేదు; చోళ్ళు కూడాసరి. ఎవరినీ అప్పు
అడగడానికి ఫుల్లయ్యకు నోరు గాలెదు. నీలి
రాజగొడ్డీ పెళ్ళిందగరకు అప్పుకి వెళ్ళింది.
అప్పుటికి రూపాయకి అడ్డెగుబియ్యం ఇస్తు
న్నాడు. కరువు హోరుమంటోంది! కం
ట్రాలోలు బియ్యం యెర్రగా మేకున్నా
వున్నాయ్. పసుపులు కూడా తినవు! అవి
కొద్దిగా చవుకగా వున్నాయని కొనిదించితే
నూకలయ్యేయి. ఆ నూకలన్నం మానూ తిన
లేకపోయేవారు. బయట కొనుక్కుంటే ఒక
రూపాయకి అడ్డ. పెరుపంటల ధరలు,ఉప్పు,
పప్పు, నూనెలధరలు విపరీతంగా పెరి
గున్నయ్. ఉన్నవాళ్ళకి డబ్బు చేసుకోడానికి
లేనివాళ్ళు మలమలనూడిపోడానికి కొద్దో
గొప్పో ఉన్నవాళ్ళు అడుగంటిపోవడానికి
ఇవేగోజాలు. ఈగోజాల్లోనూ నీలి చెయ్యికట్టి
వేయబడలేదు. ఎక్కడా యేమీ దొరిక్క
వాలే, చచ్చిపోకండా గ్రామం నిలుపుకో
డానికి బుక్కెడు గుంజ దొరికే రియల్లనీ

ఒంట్రో
బాగాలేదా?

సారిడన్

పెద్దవారి దాయ
* వాప్పి పోగొట్టును
* విక్రం విచ్చును
* తిక్కాహము విచ్చును
12 నయా
ప్రపంచ
పత్రిక దివ్యబాంధవ; వ్యావ రివివర

VT. 6291

అందరి, భువ్వకోగికి, బంగన్నకు, గన్ను
మ్మకు తెలుసు.

లియ్యం రూపాయి! అడ్డవొప్పున,
వోళ్ళు రెండల్లులు వొప్పున ఇస్తూ ఆటప్పు,
రంట వచ్చేసరికి, మాడువందలయ్యా డ్రెసుంచి
నాలుగువందలయ్యా డ్రెసి రాజగాడు పొడిగిం
చాడు. పుల్ల పుట్టిలో ఒకమాదిరిగా
పండింది. మెరక బట్టిలో సగానికి సగం
వదు. ఆ భూమిమీద పండిన పంటలో
మాడింట రెండువంతులు వదిలి వెళ్ళింది.
మిగిలిన ఐదుపుల్లలో వానార్జ్యం, చాకలి
మంగలికి పోను ఇంటికివచ్చింది రెండుపుల్లే!
బుగరి అంబారానికి సరిపోయింది ఆపాలం
మీద పంట! రెండుపుల్లతో ఒకయేజాది

గడపట మెలా? ఈ ఆలోచనలు వద్దన్నా
పుల్లయ్య మనసులో వొచ్చుకపోయేది
తను ఇదివరలా పుమాలుగాలేదు. తను
చిక్కిపోతున్నాడని తన పాతకన్యలు అను
కుంటున్నాయి. వాళ్ళలోనూ వయసు
వచ్చింది—కొని ఉత్సాహంలేదు. వాళ్ళ
వయసులో తను యెంతవయసుగా వుండే
వాడు! వాళ్ళు గరిడీలో ఘట్టుకులు అని
పించుకొలేదు. చుట్టుపట పూర్వలో
వాళ్ళలో యేవొక్కరికేయో యేవొకరికి
సరిగా లేనియ్యదు. ఈతరం వాళ్ళలో ఎడో
లోటు కనిపిస్తూనేవుంది. గంతే తన
కొడుకునిచూసి గర్విం చేవాడు. కడుపునిండా
ర్చి పిగా భోజనం చేసినట్లునిపించేది.
“నాకొడుకు తరంవాళ్ళు మళ్ళా ఈలోకంలో
నాయం నీతి నిలపరా? నాకొడుకు
నుక్కల్లో పెండురిడిలా అగపడదా?
ఈడుండగా వాకేనోటు?” అని తమా
యించుకొనేవాడు. ఇలా గర్విస్తూనే
పూర్వోకాతగా కట్టున్న పెంకుటిలు వేపు
చూసేవాడు. కొమటిపేరయ్య గడిపెపోయి
దాబా యిల్లయింది. పరపతివున్న పెద్ద
రైతులు పెంకుటిల్లో కట్టించివేస్తున్నారు.
ఇంటిమీద నిలుకు గడివేసుకొని నేయిం
చినవాళ్ళు కొందరు, ఈ సంవత్సరం అది
వెయ్యలేని పరిస్థితిలో వున్నాయి. మనుషులూ
మాటనిలకడ వున్నట్లు తనకు తోచలేదు.
డబ్బుతో మంచీచేదా, ఇంటా, బయటా,
న్యాయం నీతికొలవటం జరుగుతోంది.
ఇదంతా చూస్తూ తలచుకొని తన జాతు
కూడా పండిపోతున్నదేమో నన్న అను
మానం కలిగింది. ఈ దారుణ పరిస్థితులు
చూసి, దానుడు పూరిలో రాత్రినకే పగ
లనక, పెద్దవారి సందర్శి, ఎక్కడపడితే
అక్కడే ఆడుగుతుంటే నలుగురూ వాడు
పిచ్చివాడయ్యాడన్నాడు.

సీస యేదో ఒకపూట పుల్లయ్యయింటికి
వస్తున్నాడు. నీతి నిలబడి బుగతకు
అంబారం కొలకగా మిగిలినది అయిపో
వచ్చింది. ఈపిల్లంతో ఎలాగడపటమోతోక

పండుగ అప్పచ్చులకోసం

—చిత్రకారుడు: వెల్లటూరి పూర్ణానందశర్మ, వల్లభాపురం.

లేదు. మల్లన చెరదీసుకున్నాడు. వాడితో
ఆడుకుంటూంటే, కొంత ఈ వివారం మాయ
మయ్యింది. సీసతాత, భువ్వారెక్కి పోసి
పళ్ళో ముత్యాల వరం కురిపించేవాడు.
తాత, ముక్కా, మీసాలు, చాటూ,
ఒక్కొక్కసారి కొంపంపై పీకేసేవాడు.

కెక్కరి వచ్చింది. ఊర్లో రువ్వరాళ్ళ
కుటుంబాలు, వాళ్ళ ఇవ్వేముడి! సంబరం
చేసారు. అప్పుడు గుండెకు తిప్పిడి గుళ్ళు
కట్టుకొని ఆదారి. వాళ్ళని అసలే కలి
గినట్టుంటాయి. ఈ ధరలో డబ్బు బాగా
చేసుకున్నారు. ఆదార ప్రకారం పుల్లయ్య
కూడా వెళ్ళి ఆదాడు. మల్ల తిప్పిడిగుళ్ళు
తేనేగానిపూరుకోలేదు. ఉపవాసం ఉన్న

రువ్వఅప్పుడు దినిటిపటుకొని ఆడుకున్నాడు.
అరిసిపోయినట్లున్నాడు. చుట్టూ వున్న
వాళ్ళు “అరిసిపోయినా నా నానామి!”
వాయిస్తూ గంతుకున్నాడు. తాళంవేస్తూ
తండ్రిని అనుకరిస్తూ కొంతసేపు గంతాడు.
వడపళ్ళూ, అరటి పళ్ళూ ఘంటిజూటయ్యాయి.
ఇందులో సీస కూడా పాల్గొన్నాడు. కానీ,
ఎంతసేపూ ఆదిరేకపోయాడు. తాళు పీకటి
పోయాయి. ముందులో రాత్రి నోటిలో
మంచినీరు పోసుకొని నిద్రపోయాడు.
ఇచ్చిన పలవారంలో కొంతలో మిగతా
ఇంటికి తీసుక వెళ్ళాడు.

(41-వ పేజీ చూడండి)

సాధారణంగా ముద్రానులోవుండే తెలుగు జనాభాకు ఆవకాయ తినే ప్రాప్తం కలగడం అదృష్టంలో ఒక భాగం అని చెప్పాల్సిందే. విజయవాడదగ్గర్నుండి విశాఖవరకు వలసావుండే ప్రాంతాల్లో బంధువులూ, తెలిసిన వాండ్రో వుండి ఆవకాయ వాడేట మద్రాసుకు రవాణా చేసేతప్ప బంధువులూ, తెలిసిన వాళ్ళూ, కనీసం ఆవకాయ పప్పు యిచ్చేసేరకం బంధువులూ, యిద్దరూ లేని తెలుగువాళ్ళు ముద్రానులో కాసే మామిడికాయలు తినాల్సిందేనని ఆవకాయ తినేవకాకం లేదు.

ఆవకాయపెట్టడం తెలిసిన వాళ్ళుగాయ్య వుండే మటుంబాలకు వాడేలేదు. మూడవరక రవాణా కాయలూ, పామరకొట్ట పప్పునూనే తెప్పించలేకపోయినా ముద్రాను మామిడి కాయంతోనైనా సుమసుమలా చేసేవకాయ పెట్టగలరు. ఎటొచ్చి తింటుంటే తెలిసి ఆవకాయ పెట్టడం తెలియని మామోటివాండ్రో ఆవకాయ పోయినసంవత్సరంవరకూ తెలిసినవాండ్లు తెలువాడోపాంతాలనుండి ప్రతిఏటా ఆవకాయ పంపుతూండేవాళ్ళు రెండు మూడు

రచయిత్రి

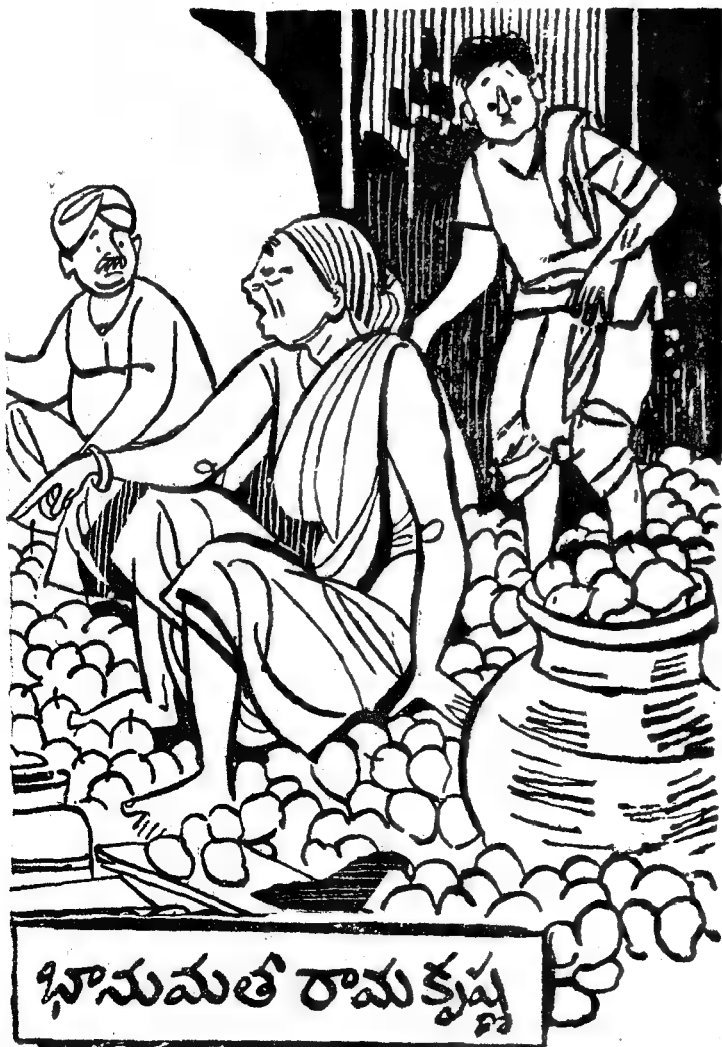

పైద కాడీల్లో యీ సంవత్సరం వారింట్లో పెండ్లిండ్లు రెండు మూడు జరిగడంవల్ల మాకు ఆవకాయ పం చే వ్యవధి వారికి లేకుండా పోయింది. ఇన్నాళ్ళూ ఆవకాయనుగురించి ఆలోచించని వాకు “ఇంట్లో ఆవకాయలేదు; యీసంవత్సరం రాదు” అని తెలియగానే గుండె గళుక్కుమంది.

‘ఆరొజులు రావు’

కొన్ని కనువులు వున్నప్పటికంటే తన పువ్వును ఎక్కువ అగ్రహారం వహిస్తాయి మనమట మనకుల్లో — ఆలాగే ఆవకాయ ప్రతి ఏటా కనువుపువ్వు మా వంటచేసే అయ్యరు అన్నం వడ్డించినవంటకే “ఆవకా, తోటకా కేసుమా” అంటే “తేం దా కా

ఎప్పుడూ ఆవకాయేనా దరిద్రం” అన్న కోరికలుకూడా వున్నాయి. మేము ఆవకాయ వున్నప్పుడు మావంట అయ్యరు పచ్చళ్ళు చేయడానికి బుక్కించేవాడు. యీసంవత్సరం ఆవకాయ లేకపోయేసరికి మావంట అయ్యరు చేపేవంటలోని లోపాల్ని ఒక్కొక్కటి బయటబడ్డం మొదలైతాయి. ఈ సంవత్సరం వంటఅయ్యరు ఏం చేస్తే అది తిని, నోరు మూసుకుని, పూయకొవారి గాబోలునని అనుకున్నప్పుడంతా ఆవకాయకోసంనోరూరడం మొదలైటింది. ఆవకాయకోసం మాయంటికి మావారి మిత్రులు కొందరు మటుంబాలలో నమా భోజనానికి వచ్చేవారు. అప్పుడప్పుడు, “అహా ఎన్నాళ్ళకు తినగలుగుతున్నామండి మనజేత్ర ఆవకాయ” అని కాళ్ళింత తొట్టలు కేస్తూ తింటుంటే, మేము చాలా

శోనుమతే రామ కృష్ణ

రక్ష్యంగా “ఆ ఆకాయ కేం భాగ్యం
100, మాకు ప్రతిపాతనంటుంది ఆక
100” అనేవారో గర్వంగా.

ఆకాయవాళ్లు అందరూ సగంజాడీ తినేసి,
గంజాడీ యింటికి పట్టుకుపోయేవాళ్లు తలా
గిస్తే.

రోజులు మారాయి!

“అయినా అంత ఆకాయ పట్టికల్పి
కూరే! ఈ సంవత్సరం మన యింటికి
లొట్టండో లేదా” అని నేను అనుకుంటూంటే
చాలాకపోలేదనినా. ఎంతనితింటూం
కాయ. నాకు వద్ద నేవద్దు. నీక్కావా
ంటే మిగిలిన ఆకాయ వాచిపెట్టి
టూండు” అన్నారు మావారు ఎగతా
న. ఆలాంటి మావారు యీ సంవత్సరం
కాయ యింట్లో లేదని తెలిసిన తర్వాత

తనేనున్న దీ కూడా మర్చిపోయి “అయ్యో
గాడుచేసే యీ పచ్చళ్లు తింటుం చాలా
కష్టం. ఆకాయ వుంటే బావుండేది —
అంటుం మొదలెట్టాను. మా ఆర్తిగారు మడిలో
వుంచిన నిమ్మకాయ పూరగాయలెప్పు యింట్లో
వేరే ఏపూరగాయ లేదు. మా ఆర్తిగార్లు
కారంలేని నిమ్మకాయ పూరగాయ
తింటుంది. మాకు సయించదు. అందుకే
ఆమె మడిలో ఒకమూల వాచిన బూజాపట్టిన
నిమ్మకాయవాడీని ఎకరూ ముట్టుకోక
పోవడానికి కారణం.

మావారు ఒకరోజు మధ్యాహ్నం భోంజే
నూండగా, ‘కొడుకు ఆకాయ లేదని
కలకరిస్తున్నావే’ అని ఎంతో
ప్రేమగా మడి నిమ్మకాయ పూరగాయ
తెచ్చి కొడుకు కంచంలో వడ్డించారు మా
ఆర్తిగారు... కొడుకు ఆ నిమ్మకాయ పూర

గాయను ముట్టుకోకపోగా కంచంలోంచి
తీసి కిందపడేశాడు. మా ఆర్తిగారు చూడ
లేదు గానీ మా నే చాలా నొప్పుకునేదీ
పాపం... తర్వాత నన్ను దిగింది. “అబ్బాయి
పూరగాయ ఎల్లావుండన్నా దూ?” అని.

“చాలా బావుండన్నా... కానీ ఆక
కాయ పూరగాయంటే నే ఆయన కెక్కువ
యివం. ఈ సంవత్సరం ఆకాయ రాలేదీ
ఏంచేయడం! ఎక్కర్ని అడగడం! అన్న దిగులు
పట్టుకుంది” అన్నాను.

“బ్రహ్మ విద్యలే?”

“ఆ—నీదంతా చోద్యమే మరినూ—
ఎక్కర్ని ఎందుకడగడం! ఆకాయ పెటడం
ఏం బ్రహ్మవిద్య గనకనా తెలికడుతా?...
అయినా అంత కారం, అంత నూనె తీసిన
ఆ పుత్తరానివాండ్ల ఆకాయ మీరంతా
లాటలు వేస్తూ తింటూంటే నా కళ్ళవెంట
నీళ్లు కార్తాయి... అయినా మనకెందుకులే
అని పూరుకున్నాను... అసలు అంత
కారంగా వుండే ఆకాయ తింటే మీరల్లా
ఏంగతిగానూంటి?

“నే పెట్టిస్తానుండు ఆకాయ” అన్నారు
మా ఆర్తిగారు దర్భాగా కూర్చుంటూ
నా ప్రాణం లేచివచ్చినట్లయింది. “అంత
కంటేనా. మీరు గనక ఆకాయ వెనేలే
యింక మనకు ఆకాయ లేదన్న లోటు
వుండదు యీ సంవత్సరం” అన్నాను
సంతోషంగా...

“ఆ నీదంతా చాద సమే మరినూ. ఏ
సంవత్సరమైనా మనింట్లో నే పెట్టుకోవచ్చు
ఆకాయ... ఏం బ్రహ్మవిద్యంటాను—
నిమ్మకాయంతో, ఆకాయ అంతా...
అన్నారు తేలిగా మా ఆర్తిగారు.

“అంతే అంతే” అన్నాను ఆనిజేమన్నదో
అర్థంగాని నేను... కానీ నాకో సందేహం
కలిగింది. మా ఆర్తిగారు పుట్టినిల్లు చెంగల్
పట్, మెట్టినిల్లు సంద్యాల. ఆకాయకూ
మా ఆర్తిగారికీ ఎలాంటి సంబంధం
వుంటుందా అని చాలాసేపు ఆలోచించాను.
అనుభవానుభవన్నాను మళ్ళీ తెలిసిపోంది
అనుకుంటుందని పూరుకున్నాను.

“అయితే ఏమేం కొవాల్సుంటాయి కను
వులు ఆకాయ వేయడానికి?” అని అడి
గాను తెల్లకొగిలం పెన్నిలు చేతపుచ్చుకుని
ఆనిడగారి గుమాస్తాలాగా... వెంటనే మా
ఆర్తిగారు కొలుమీద కొలు, మూతిమీద
వేలు వేసుకుని ఒక్కక్షణం ఆలోచించారు.

“మామిడికాయలు కొవారిగాకీ అన్నాను
మా ఆర్తిగారి ఆలోచనకు అంతరాయం
కలిగిస్తూ...

“అచ్చే ఎందుకే?” అన్నారు అలక్ష్యంగా

★ అత్తగారూ - అవకాయా ★

దప్పురన్నా... నేను తెల్లబోయి ఆమెకేసి చూశాను...

“పదిహేనేకరాల మామిడి తోటలో మనం వుంటూ, లక్షగానంగా కొనే మామిడి చెట్టు చెట్టుకుని, యింకా కొయలెందుకే మనకూ” అన్నాడు చిరునవ్వు లాటి బోన్నా.

“అయితే మన తోటలోని పండ్లకాయలే చేసానంటారా ఆకాయా?” అన్నాను.

ఓ భేషగా చెయ్యవచ్చు. ఆకాయకు కొవలసింది మామిడికాయేగా! ఏకాయయితే శేం!... మన తోటలో దక్షిణంవైపు చెట్లన్నీ భేషైన కాయలు కొస్తాయి—పడమటివైపు చెట్లు! ఎంత కండగల కాయ అనుకున్నావు—బోయిన సంవత్సరం తోటంతా దిరగ కొలాయి కాయలు—మరి నాలుగు వందలు ఎక్కువ చెప్పి కొలివ్వనే అంటే విన్నావు కొడు—వాడి కంఠ లాభం వచ్చిందో తెలుసా! మన తోట వాడు చెప్పాడు—యీ సంవత్సరము అంతే. వాడి కొంక లాభం వస్తుంది... అట్లాకొనింది తోటంతా...

బిందువేలు చాలు

“పోనలెండి ఏలా కొలుకు తీసుకునే

వాడు నాలుగు డబ్బులు సంపాదించుకొని క్వండి—చై సంవత్సరం అడగక తయ్య ఎక్కువదెబ్బు...” అన్నాను.

“హా... యిస్తాడు—మళ్ళీ ఏ నష్టమో తప్పించంటాడు. అందుకే యిప్పుడు ఆకాయ పెట్టబోతున్నానుగా. అయిదు వేల కొయలూ అడిగి తుమ్మకుంటే సరి—అన్నాడు మా అత్తగారు దిట్టంగా బాసే పెట్టుకేసి కూర్చుంటూ...

“అయితే అయిదువేలకాయలూ ఆకాయ పెడతానంటారా?” అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

“కాకపోతే! మీ చెల్లెల్లి యిండ్లకూ, యింకా తెలిసినవాండ్ల యిండ్లకూ పంపాల్సి వుంటుందిగా! కొద్దిగా పెడితే ఏం చాలు తుంది మనింటికి. వాడినిముటుకు అయిదువేల కాయలూ అడగాల్సిందే డబ్బూ తీసుకుని చ్చి, కొయలూ యివ్వకపోతే ఎలా? అన్నాడు కొలువాడిమీద కత్తికట్టిన మా అత్తగారు.

“అయిదువేల కొయలు వాడివ్యవహారమే మా మామలగా వాడివ్యాల్సిన కొయలు వెయ్యి. నేను అయిదువందల కొయలు చాల

న్నాను... ఎటులిరిగీ మనకు ఎవరోకరు తెలిసినవాండ్లు రహాలూ, బంగనిపల్లి పండ్లు పంతుకుంటారు గదా. యింకా మనతోటలోని పండ్లన్నీ ఎవరు తింటారనే తుజ్జేళ్ళంతో తగ్గించి యిమ్మన్నాను, మళ్ళీ యిప్పుడు అన్ని కొయలు కొవాలంటే ఏంబావుంటుంది అన్నాను.

దగ్గరవుండి కథ

“అ! నీదంతా చోద్యమే! నీవక్కపోతే నేనడుగుతానుండు—అమ్మల్లు వాడి నేనేమిటే, జటాయనా. బాసకీరానూ!”—

నాకు పక్కన నవ్వొచ్చింది. మనలివార్యందరికీ జటాయనం అంటే ఎందుకో అంతరి అభిమానం అని—“వాడిపేరు జటాయనూ కొడు, బాసకీరానూ కొడు దీకర ఘడు” అన్నాను నవ్వాపుకుంటూ...

“అ—ఏ అతిరథుడో—ఎవడికి బాపకం—వెంటనే వాడికి కబురువంటి పిలిపించు—వాడిచేతి అయిదువేల కొయలూ కిక్కిస్తాను... పదిహేనేకరాల మామిడి తోట కొలుకు తీసుకుని తిక్కున డబ్బిచ్చి దగా చేసేది కాకుండా మామూలుగా మనకిచ్చే మామిడికాయలు కూడా తిక్కునిస్తే ఎట్లా గూంట! అన్నాడు మా అత్తగారు పొయింటు దొరికిన ప్లిడర్ గారికి మల్లే...

ధర్మ సందేహం

“ఒక్క మామిడికాయలోనే ఆకాయ కొడుగా! నూనెకావద్దూ? అన్నాను.

ఎందుకూ! అన్నాడు.

“ఎందుకేమిటి? ఆకాయలో నూనె వెయ్యదు!... అన్నాను. ఆశ్చర్యపోతూ...

“నేస్తారు సరే నే—నూనెకొంటం ఎందుకూంట!

“మనతానుంచేలో పండిన నవ్వులు ఎనిమిది బస్తాలూ ఏమయ్యేట్లా? మనయింటికి సంవత్సరానికి ఆరుబస్తాల నవ్వులనూనె చాలు పెరెండు బస్తాల నూనె వంటవాడు పొయిలోనే పోస్తున్నాడు—

“ఆ నూనె మీరు ఆకాయలో పోస్తానంటారు. అయితే రెండు బస్తాల నవ్వులనూనె అయిదువేల కొయలకు కొవాలంటారు—అన్నాను వ్రాసుకోబోతూ.

“అట్లే ఎందుకీ! వెయ్యికి శేరునూనె, అయిదువేలకూ అయిదు శేరునూనె ఎక్కువ అన్నాడు మా అత్తగారు—

“పప్పునూనెగదూ! అన్నాను.

“ఏం తప్పు! కండితప్పు! ఎందుకే నీదంతా చాడస్తం. యింట్లోవుండే నూనె చాలు మొన్న ఆడించిన ఆరున్నీ నూనె ఆలాగే వుండిగా—అసలు నూనె ఎక్కువేనే మాకు సయించదు—” అన్నాడు మా అత్తగారు—

అవకాయ అడ్రసు తెలియని నేను మా అత్తగారు చెప్పిన వర్ని భక్తితో లిప్తి వ్రాసుకోవడం మొదలెట్టాను. మధ్య మధ్య తెలిసీ తెలియనిసం గోహాలను ఒకవైపు వ్రాసుకుంటూ.

అవకాయ విషయంలో పూర్తిగా మా అత్తగారి మీద ఆధారపడదల్చుకున్నాను— “మరి కారం?” అన్నాను.

“అది అంతే! మనచేలోపండిన మిరప కాయలు అయిన బస్తూలూ స్టాడు రూములూ మూలుగుకున్నాయి—ఒక్క బస్తూమాత్రం వాడుక్కు బయటవుంచాను—

“అయితే మిగతా నాలుగు బస్తాల మిరప కాయలకారం అయినవేల కాయలకు వేస్తానంటారా—? అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

“ఇంకానయ్యె—అయ్యో సిద్ధిపిల్లా— అంటూ మా అత్తగారు తన వినుగు దంతాల వంటి రెండు కోరలబోసి నోటితోనూ మిరప బడినవ్యాన.

“మరి ఎంత కారం కావాలంటారు కొట్టించాలిగా కారం? అన్నాను—

“ఎంగుతే—నీదంతా సింగివాడం మరినూ. కారం కొట్టించడం మా తాతలవాడేలేను. యిప్పుడెందులే మిదనుకు వేయి సే సరి. ఒక్కవీటికాయలు చాలా—మా కనలు కారం సయించదన్నానుగా—”

“మరి వీటికాయలకారం అయినవేల మామిడికాయలకు చాలా!” అన్నాను వుండ బలతే—

‘నిమకాయెంతో అవకాయంతే’

“అ చాలక మొచ్చిందే. ఉత్తరాదివాళ్ళిలాగా అంత కారం నే వేయనమ్మా—అంతిగా చాలకపోతే తిర్యాల కాస్త వేసుకోవచ్చులే. మొన్న నేను నిమ్మకాయకు ఆసలు కారం వేయలేదు. చూశావుగా ఆ యి వా నాలిక ముద్రమంటానే ఉంది.” అన్నారు మా అత్తగారు.

మధ్యాహ్నం మా వారు పోలేసిని నిమ్మకాయ అడ్రగదా అనుకుని మనసులోనే నవ్వుకొన్నాను.

“అయితే కారంచాలక పోలే తిర్యాల వేసుకోవద్దంటారు” అన్నాను కాం చాలదనే సందేహం వదలక.

“ఓ భేషగా వేసుకోవచ్చు—నిమ్మకాయకు వేయడంలా ఉల్పా కారం కావాలంటే అంతే! నిమ్మకాయంతో అవకాయంతే—అన్నాను మళ్ళీ.

“అయితే మరి అవపిండో! అన్నాను. అన్నీ నేనే అందిస్తూ వస్తున్నాను—

“అ—అ—అవాలి మాత్రం కొద్దిగా కొనాలి మిగతా అన్నీ మన యింట్లోనే వున్నాయి. ఉల్పా పసుపూ మెంతిగింతిని— అవపిండి మనకెంతసయినే అంతే వేసుకోవచ్చు. అయినవేల కాయలకూ ఒక నేరు అవపిండి

చాలని వా అభిప్రాయం. ఎక్కువయితే వేడిమి చేసుంది—.

వన్నడిగిలే వున్నంతో కారం అంత, కారం ఎంతో అవపిండి అంత, అవన్నీ ఎంతో నూనె అంత— నిమ్మకాయంతో అవకాయంతే— అని ముగించారు అత్తగారు. అవివ చెప్పినవన్నీ శ్రద్ధగా వ్రాసుకున్నాను కాగితంమీద—

“అన్నట్లు ఆకాలు వాడివే రేమిటో మర్చి పోయాను...వాడే పిలిపించు తిక్షణం— వాడితో మాట్లాడో, పోట్లాడో అయినవేల కాయలూ తీసుకున్న వాకో నిద్రపట్ట గు వాకు...అంటూ తేచి గోల్కొండ వ్యాపార్ల గోవీ పరిచేసుకుంటూ వంటింటి వేపు వెళ్ళాగు మా అత్తగారు.

నేను ఆత్తిగారి ఆజ్ఞానుసారం మామిడి తోట కాయకు తీసుకున్న దళిరధుడీ కలుగు పెట్టాను.

దళిరధుడు చేతులు కట్టుకుని విషయంగా వచ్చి మా అత్తగారి ముంగు నిలబడ్డాడు— నేనుంటే మరీ ఏడ్చి పోతాడని పులిముంగు మేకపిల్లను వదిలి పేట్టింట్లు మా ఆత్తిగారి ముందు దళిరధుణ్ణివదిలి నేను వంటింటి ముందున్న వడదీస్తూల మీద విశ్రాంతి తీసుకున్నాను.

మా అత్తగారు హాళిలో వాదించే లాయరుకుమరే దళిరధుడితో వాదినాండి. వాడి కాలికే వేసి, మెడకు వేసి, చివరకు అయినవేల కాయలూ యివ్వకపోతే మామిడితోట విడిచిపెట్టి పొమ్మన్నా రామ— యిచ్చిన ఆద్యాప్తు పట్టుకా వాలంటే తిరిగి యిచ్చేస్తానని కూడా దబాయించింది. దాంతో నిజంగానే దళిరధుడు భయపడి పోయాడు...

“అయితే అమ్మగారూ అయినవేలపండ్ల యితే నే నీస్తాను అప్పుడప్పుడు—కాయలేం చేసుకుంటాను తిరి అన్నాడు భయపడు తూన్న దళిరధుడు...

“అవకాయ వేస్తావా— అవకాయ... అయినా ఏం చేస్తామో నీతో చెప్పితే నీ యిస్తావా కాయలు? అని గద్దించి అడిగారు

మా అత్తగారు...

అది కొదంకి అమ్మగారూ అయినవేల పండువేస్తా— కాయలుగా కొవాలా అని అడిగానండీ— యిప్పటికే బాగా ముదిరి పండుబారిపొయ్యాయి కాయలన్నీ అన్నాడు దళిరధుడు.

ఆ మాటవిన్న వాగుండే గతుక్కుమంది. మా అత్తగారు పండావకాయ పెటబోతో రేమానని భయపడ్డాను...

“ఆ ముదిరి పండుబారిం కాయలు పిల్లలు తింటాను. కానీ నవ్వుమాత్రం అయినవేల కాయలకూ ఒక్కటి తిక్కుచిచ్చివా తీసుకోనుకాగిత” అని మా అత్తగారు దళిరధుని పంపించేశారు...

మామూలు కంటే జోరగా నడచుస్తూ వచ్చాను మా అత్తగారు వంటింట్లో!...

“ఏమిన్నాడు అన్నాను. ఏమీ వినవట్టు..

“ఏమంటాను! ఖక్కిన పేదలే దక్కినూ యిస్తాడు అయినవేల కాయలూనూ— తేకో పోతే గోలవిడిచి పొమ్మన్నాను. వచ్చే ఏడు పెబ్బుకూడా యిలాగే పెబ్బాయించితిను కోవాలి గాని వాడెంతంటే అంతకు నిత్యపంలాంటి మామిడితోట వగులారంటే? అన్నాను సింహలగ్నంగా పుట్టిని మా అత్తగారు— నేను గుడ్డపు చెప్పి ఆ మెకనీ చూస్తుంటే పోయాను

యజ్ఞారంధం

మర్నాడు తెల్లగజామున మా అత్తగారు వాదావిడిగా యింటిల్లివాడిని నిద్ర లేపారు. వంట చేసే అయ్యగు పక్కింటినుండి రెండు కతులూ, ఎగురింటనుండి రెండు కతిపిలలు, ఇంట్లో మూల పోలేని మొదలు కతులూ, గుళ్ళపట్టిన కతిపిలలూ తీసుకుని రెగరంగా నీటి బయలుదేరినట్లు పనివాళ్ళూ, నేనూ, మా అత్తగారూ, వంటింటి ముందు వసారాలో చేరాం.

అయినవేల కాయలూ పెరిటివేపు వరం డాలో రాశి పోసివున్నాయి. మా అత్తగారు ఆ రాశి చూస్తూనే “చాలాకాయ లోచ్చా (41- ౧ పేజీ చూడండి)

పండిత డి.గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతం

ఆరోగ్యానికి బలంకీ

Diamond 1898 1958 Jubilee

అయుర్వేదాత్మమం(ప్రావేళ)శమిటెడ్,
మదరాసు-17.

నక్షత్ర ఫలితాలు

(19-3-58 మొదలు 25-3-58 వరకు)

[ఈ వారము మార్చి 20 తేదీలో హేమ లంబనామ సంవత్సరము అంతమగును. 21 నుండి శ్రీ విలంబనామ సంవత్సరము ప్రారంభమగును.]

గ్రహస్థితి

ర	బు	శ		
			కుంభ, మీన, మేష, వృషభములలో	
కు			చంద్రుడు	
కు				
శ			గురూ	

* అశ్విని [చూ, చే, చో, లా] *

గతవారము కొనుండా నిలిచిపోయిన పనులు ఈవారం ఫలిస్తాయి. ఆటంకాలు తీరుతవి. ఆదాయము వృద్ధిపొందుటచే ఇది వరకు మీరు చేసిన అప్పు తీరుస్తారు. సంగీత పదాలు, కవితాగోష్టి మొదలగు వినోదములలో బంధువులతో కలిసే పాల్గొని మృష్టాన్నభోజనము ఆంగీకరిస్తారు. విద్యార్థులకు చదువు శ్రద్ధగా సాగుతుంది. బియ్యము, నూలు, బట్టల వర్తకులకు, వెండివల వ్యాపారస్తులకు లాభము. కవులకు, గాయకులకు, నటీనటులకు యోగకాలము. ధనలాభము, కార్య సిద్ధి, బంధుసమాగమము మొదలగు శుభయోగములున్ననూ, కార్యసాధనలో వారమంతా తిప్పట, శ్రమ, అకాంతి వుంటుంది.

* భరణి [లీ, లూ, లే, లో] *

గతవారము కలిగిన మంచియోగము ఈ వారము కూడా కొనసాగుతుంది. ధనాదాయము ఎక్కువగా వృద్ధిఅవుతుంది. 20, 21 తేదీలలో మీకు వాహనయోగము, గృహమండుండువారికి ఆటంకారోపాపి కలుగుతుంది. ఇతరులకు ఉపకారముచేసి కీర్తి పొందుతారు. విద్యార్థులు వినోదముతో కాలము గడిపిననూ చదువుమీద కూడా శ్రద్ధ వుంచుతారు. ఖరీదైన వస్తువుల క్రయవిక్రయ

ములో వర్తకులకు లాభం. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలము. వారమంతా తిప్పట, శ్రమ, అకాంతివున్న కార్యసిద్ధి, ఆవులతో విందు, వినోదము, శుభవార్త మొదలగు మంచి యోగములు వున్నాయి.

* కృత్తిక [ఆ, ఈ, డి, ఏ] *

వి వ్యవహారంలో దైనా ఎంత కష్టపడినప్పటికీ కార్యములు సేర వేరవు తిప్పటవల్లను ఆకాలభోజనమువల్లను అనారోగ్య చిహ్నాలు కనబడిన వెంటనే శ్రద్ధ వహించండి. ఉద్యోగస్తులకు బాధ్యతలు ఎక్కువై వా ఆదాయము కూడా పెరుగుతుంది. విద్యార్థులకు చదువు సాగుదు. రాజకీయవాదులకు కార్యలాభం.

బి. నరసింగరావు

20, 21 తేదీలలో ఖర్చులు ఎక్కువ. 22, 23, తేదీలలో తిప్పట, కార్యభంగము. 24, 25 తేదీలలో అనారోగ్యము.

* రోహిణి [ఓ, వా, వీ, వూ] *

ఈవారము మీకు అంత యోగదాయకముగా వుండదు. ప్రయత్నించిన కార్యాలకు ఆటంకాలు వస్తాయి. ఉద్యోగస్తులు ఆర్థిక చిక్కులను ఎదుర్కోవలసివస్తుంది. కాని నిజమైన మిత్రుల సహాయమువల్ల కార్యసిద్ధి పొందుతారు. విద్యార్థులకు చదువు మీద ఉత్సాహం తక్కువ. వ్యాపారస్తులకు మొదట్లో మాంద్యముగా వున్ననూ వారంతా మునుకు కొంతలాభిస్తుంది. ఆవుల అనారోగ్యము మనోవ్యధ కలుగచేస్తుంది. 20, 21 తేదీలలో అజాతిమిత్రుని సహాయము, కార్య సిద్ధి. 22, 23 తేదీలలో తిప్పట, శ్రమ. 24, 25 తేదీలలో అనారోగ్యచింత.

* మృగశిర [వే, వో, కా, కీ] *

ఈవారము మీకు మిత్రమయోగం. మీ ప్రయత్నాలకు ఆటంకాలు కలుగుతాయి. మీకి కిందిమా ఉపయోగించి కార్యసాధనకు ప్రయత్నిస్తారు. ఈశ్వరానుగ్రహము కలిగిన అన్నీ సాగ్యపదార్థ వేనమృగముతో వ్యవహరించి తుదకు ఫలసిద్ధి పొందుతారు ఉద్యోగస్తులకు కొంతబాధ్యతలు. వ్యాపారస్తులకు

ఆందోళన. విద్యార్థులకు చదువుమీద శ్రద్ధ తక్కువై నా, కొత్త విషయాలు నేర్చుకుంటారు. వారమంతా నిలకడలేనిస్థితివున్నా ప్రయాణము, ఆర్థికవికాసము, కార్యలాభము మొదలగు యోగములు కలుగుతాయి. 20, 21 తేదీలలో ఖర్చులు ఎక్కువ. పిండివంటలతో భోజనము. 24, 25 తేదీలలో ఇంటి వున్నవారి ఆరోగ్యం సరిగా వుండనందున ఆందోళన.

* ఆరుద్ర [కూ, ఖ, జ, ఛ] *

ఈవారము మీరు చేయవలసినపనులచాలా వున్నా ఏమి చేసిందికీ మనస్సు కుదరదు. ప్రతిప్రయత్నానికీ ఆటంకాలు కలిగి డబ్బు దండుగకూడా అవుతుంది. వివాహములతో బాటు పశుపకారమునకు తల పెడినందున అవి జరగక వివాహములు రేకెత్తుతాయి. కొద్దు వ్యవహారములలో కొంత మేలు కలుగుతుంది గాని ఖర్చులు ఎక్కువగుటచేత ఆ సంతోషము అంతగా వుండదు. ఉద్యోగస్తులకు అధికారుల తిడివున్నా తోటివారి సహకారమువల్ల కొంత సయముగా వుంటుంది. వ్యాపారస్తులకు లాభము తక్కువ. కొంత అనుకూలతవున్ననూ వారమంతా కార్య భారము, శ్రమ, వినాదాలు, మనోవ్యధ వుంటాయి. 24, 25 తేదీలలో భార్యకు గాని ఇంటిలో మరే ఇతర స్త్రీ గాని అనారోగ్యము కలుగుటవల అకాంతి.

* పునర్వసు [తే, కో, హా, హీ] *

గతవారములోవలె ఈ వారము కూడా మీరు చేయవలసిన సేక కార్యాలకు ఆటంకాలు వస్తాయి. ఆవులైన కొందరితో అకారణవైరం ఏర్పడుతుంది. చాలా డబ్బు దండుగఅవుతుంది. సాహసము, పటుదళిలవారగుటచేతను ఉత్సాహముతో తిరిగి ప్రయత్నించి సమకు కార్యసిద్ధి పొందుతారు. జాగ్రత్తల దెబ్బలు తిగితే ప్రమాదము తప్పి పోవచ్చును. గమల యజమానులకు, ఇంజను నడిపే నిపుణులకు, బోలీసుశాఖ ఉద్యోగులకు మేలుకాలము వారమంతా తిప్పట, శ్రమ, అకాంతి ఉంటాయి. 24, 25 తేదీలలో ప్రమాదభయం.

* పుష్యమి [హూ, హే, హో, డా] *

ఈవారము మీ పలుకుబడి బుజ్జిబలంతో తోడుచేసి కార్యరంగంలో దిగి ఫలసిద్ధిని పొందుతారు. ధనలోపము తీరుతుంది. ఈశాన్యదిక్కునుండి ఆ ప్రభువులకు ట్రేడుంటెలుసుంది. ఉద్యోగులకు తొందరలు తీరుతాయి. విద్యార్థులు ఆసక్తిగా చదువుకుంటారు, వైద్యులకు లాభము. కవులు కొంతరచనలు మొదలుపెడతారు. శిల్పులకు, చిత్రకారులకు నటీనటులకు మంచికాలం, 20, 21 తేదీలలో బంధువులతో కలసి

ధ ర లు:

నూలు, వస్త్రములు: స్వల్పముగా హేచ్చును.

నూనె దినుసులు: నిలకడగా వుండును.

తేలము, పంచదార: కొంచెము హేచ్చును.

చింతపండు: సమస్తాన్ని హేచ్చును.

ఆహార ధాన్యములు: కొంచెము మరుకగును.

పప్పు దినుసులు: నిలకడగా వుండును.

వెండి, బంగారము: మార్పులేదు.

* * *

జన్మవత్సరము బట్టిగాని, జన్మవత్సరము నెరుగనివారు నామవత్సరము (వారి వారి పేర్లను సరించి పేరు మొదటి యక్షరము)ను బట్టిగాని ఫలితాలు తెలుసుకొనునది. కృష్ణుడను పేరునకు మృగశిరా నక్షత్రమును, హృష్ణుడను పేరునకు స్వాతియు, శ్రీధరుడను పేరునకు చిత్తియును, క్షేత్రపాలకుడనే పేరునకు హస్తయును, భీముడు, భైరవుడు అనే పేర్లకు పూర్వాషాఢయును చూచుకొనునది.

ఆపందముగా గడుపుతారు. 22, 23 తేదీలలో కుళిలవార్త. ఈ వారము శుభయోగములున్నప్పటికీ శ్రమ, ఆందోళనలతో కూడి వుంటుంది.

* ఆశ్రేష [డి. డూ. డే. డో] *

ఈ వారము మీకు యోగకాలము ధనలాభము కలుగుతుంది. పిల్లల యోగశ్రేణుములను వృద్ధిపరచుకొనే ఏర్పాటు చేస్తారు. కోర్టు వ్యవహారములలో మీకు రాజీ సహజంబుల లాభము కలుగుతుంది. పండిత గొప్పిగో పాలోంటారు. విద్యార్థులకు ఉత్సాహముగా చదువు సాగుతుంది. ఉద్యోగములకు అనుకూలముగా వుంటుంది. ఉపాధ్యాయులకు, పండితులకు, న్యాయవాదులకు మేలుకాలము. 20, 21 తేదీలలో ఇంట్లో వారికి నూతనవస్త్రాలంకారాలు లభిస్తాయి. వారమంతా ధనయోగము, పండిత గొప్పి, కార్యసిద్ధి మొదలగు యోగములున్ననూ, శ్రమలేనూ, ఆందోళనతోనూ కూడి వుంటుంది. ఉత్తర దిక్కునుండి శుభవార్త.

* ముఖ [మా, మీ, మూ, మే] *

ఈ వారము మీ ఆర్థికస్థితి బాగుంటుంది. యత్ని కార్యసిద్ధి కలుగుతుంది. 20, 21 తేదీ

లలో కవులు గాయకులు మొదలగు కళాకారులతో బంధుమిత్రులతో కలిసి మృదాన్ని భోజనము ఆరగిస్తారు. వెండి పరుకుల వర్తకులకు ప్రయాణమునకు లాభము. విద్యుదు, నూలు, బట్టల వర్తకులకు యోగకాలం. దక్షిణ దిక్కునుండి శుభవార్త వంటారు. విద్యార్థులు కొత్త విషయాలు నేర్చుకుంటారు. ఈ వారము శుభయోగములున్ననూ అస్థిమితముగా వుంటుంది. ఉత్సాహము తక్కువ.

* పూర్వఫల్గుణి (పుబ్బ) *

[మో, టా, టీ, టూ,]

గత వారములో కలిగిన మంచితోగము ఈ వారముకూడా వుంటుంది. ఇతరులకు ఉపకారము చేస్తారు. మీ పనులు ఏ ఆటంకములు లేకుండా కొనసాగుతాయి. అనుకున్న దానికన్న రెట్టింపుగా ధనాదాయం కలుగుతుంది. మీ అధికారము, హోదా ఎక్కువయే నూచిన లున్నవి. 20, 21 తేదీలలో ఇంట్లో వున్నవారికి నూతన వస్త్రాలంకారాలు చేసుకుంటారు. విలువగల వస్తువుల క్రయవిక్రయాలలో వర్తకులు మేలుపొందుతారు. కోర్టు వ్యవహారములు అనుకూలము అవుతవి. విద్యార్థులకు విశేషమువీధి మోజు వున్ననూ చదువు శ్రద్ధగా సాగుతుంది. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలము. శుభయోగములు ఎక్కువగా వున్నప్పటికీ వారమంతా అస్థిమితముగా వుంటుంది.

* ఉత్తరఫల్గుణి (ఉత్తర) *

[ఛీ, ఛో, పా, పీ]

ఈ వారము మీరు చేయదలచుకున్న పెద్ద ప్రయత్నాలు ఫలించవు. ఖర్చులకు అవసరమైన సామగ్రి సమయానికి చేతికిరాక అనేక ఇబ్బందులకు లోనౌతారు. కార్యభారము, చేతి తప్పిన భోజనము, ఉష్ణాధికృతిచేత అనారోగ్యము కలుగుతుంది. వెంటనే శ్రద్ధ వహించండి. ఉద్యోగములకు శ్రమతోకూడిన కార్యలాభము. వర్తకులకు ఆందోళన, రాజకీయ వాదులకు మేలుకాలము. 20, 21 తేదీలలో పిండివంటలతో భోజనము, మిత్రులతో వినోదము. ఈ వారమంతా అస్థిమితముగా వుంటుంది.

* హస్త [హూ, హే, హి, హ] *

ఈ వారము మీరు తలపెట్టిన పనులు నెరవేరినా ఫలసిద్ధి పొందేవరకూ ఆటంకాలు కలుగుతూ ఉండవచ్చుచేత ఆందోళనగా ఉంటుంది. మీరు ధనవంతులై ఉండేకూడా పనులూనికి వాడుకుండుకీ అవకాశములేక అప్పు చేయవలసి వస్తుంది. ఉద్యోగములకు ఒత్తిడి.

వ్యాపారస్తులకు మాంద్యము. విద్యార్థులకు చదువు సాగదు. ఇంట్లో వున్న ముఠాపాఠశాల అనారోగ్యము. 19వ కార్యభారము, ఆటంకములు. 20, 21 తేదీలలో ఎక్కువ ఖర్చులకు అప్పుచేయుట. 24, 25 తేదీలలో ఆరోగ్యచింత.

* చిత్త [పే, పో, రా, రీ] *

ఈ వారము యత్ని కార్యములు ఫలించవు. ఖర్చులు ఎక్కువ. సంసారము పట్ల అవాదరణ చేస్తున్నారనే అపోహవల్ల గృహకలతలు కలుగుతాయి. గురుదేవుల బోధనలను మననము చేసుకొని దివ్యజ్ఞానము పొందుతారు. దైవానుకూలమువల్ల వారాంతమునకు చాలావరకు మీ చిక్కులు తీరుతవి. విద్యార్థులు కొత్త విషయాలు నేర్చుకుంటారు. వర్తకులకు లాభం తక్కువ. ఇంట్లో వారి ఆరోగ్యము సరిగా ఉండనిందున కలద. 20, 21 తేదీలలో నూతనవస్త్ర సంపాదన. వారమంతా ఆకాంతి.

* స్వాతి [రూ, రే, రో, రా] *

ఈ వారము ప్రారంభించిన పనులకు ఆటంకాలు వస్తాయి. ధనలోపము తీర్చుకుండుకీ చాలా తాపత్రయ పడతారు. బంధువుల రాకవల ఖర్చులెక్కువ. కోర్టు వ్యవహారాలు అనుకూలముగా తీర్పు అవుతాయి. స్నేహితులకు సహాయము చేయ ప్రాసాదించినా దారలకు లోనౌతారు. భార్యకు అనారోగ్యము కలుగుటచే ఆందోళన. విద్యార్థులకు శ్రద్ధ తక్కువ. ఉద్యోగములకు ఒత్తిడి ఉన్ననూ తమ సహచరుల సహకారముతో కుదుటపడుతుంది. వ్యాపారస్తులకు లాభము తక్కువ. 20, 21 తేదీలలో బంధువులతో విందు, వినోదములు.

* విశాఖ [తీ, తూ, తే, తో] *

ఈ వారము రాబడి తక్కువ, ఖర్చులు ఎక్కువగుటచే ఇబ్బంది. వినప్పటికీ వచ్చిన ఆటంకములను దైర్యముగా ఎదుర్కొని కార్యసాగనను పొందుతారు. ప్రమాదాల వల్ల బెబ్బలు తగిలే నూచినలున్నా జాగ్రత్త వల్ల తప్పవచ్చును. వృత్తి ఉద్యోగాల్లోనూ వ్యాపారముల్లోనూ అభివృద్ధి నూచిన లున్నవి. భూస్వాములకు, గనుల యజమానులకు లాభం. ఇంజనీరింగు, పోలీసు కాబులలో వారికి మేలుకాలము. 20, 21 తేదీలలో నూతన కార్యారంభము, పిండి వంటలతో భోజనము. 24, 25 తేదీలలో ప్రమాదభయం.

* అనూరాధ [నా, నీ, నూ, నే] *

గత మూడు వారాలనుంచి మీ బుద్ధిబలం నుంచి మీకు కలుగుతున్న ఆటంకాలను మీ బుద్ధిబలమువల్ల అధికారుల ఆదరణ, స్నేహి

నక్షత్రపలితాలు

కుల సహాయము పొంది ఒక దారికి తీసుకు వస్తారు. ఆశించిన దెబ్బు చేరిక వస్తుంది. ఆవుల అశాశోగ్యము నివృత్తిం చి తేను ముగా వున్న వార్తలకు సంబోధము పొందు తారు. విద్యార్థులు చురుకుగా వుంటారు. కవులకు, చిత్రకారులకు, నటి నటులకు మంచికాలము. 20, 21 తేదీలలో నూతన వస్త్రాలంకారాలు. వారముంతా మంచి యోగాలున్నా ఆహారంగా వుంటుంది.

జ్యేష్ఠ [నో, యా, యా, యూ]

ఈ వారము మీ ఆశయాల ప్రకారం కార్య నిర్ణయం జరిగి ఫలసిద్ధి పొందుతారు. ప్రజాపంతులైన వారి సహవాసమువల్ల విజ్ఞానాన్ని వృద్ధి చేసుకుంటారు. ధనయోగము కలుగుతుంది. పిల్లల శుభ కార్యములను గురించి ఆలోచనలు చేస్తారు. విద్యార్థులు కొత్తవిషయాలు నేర్చుకుంటారు. ఉపాధ్యాయులకు, న్యాయవాదులకు, పండితులకు మేలుకాలము. 20, 21 తేదీలలో మృషాన్న భోజనం ఆపి ఆసంతృప్తి, చికాకు.

మూల [యే, యో, బా, బీ]

ఈ వారము మీరు తలపెట్టిన పనులు నెరవేరుతాయి. ఆర్థిక్షితి బాధాస్వహకరముగా వుంటుంది. అగ్నియ దిక్కునుండి శుభవార్త వింటారు. కవులు, గాయకులు మొదలగు కళాకారులతో వివాదిస్తారు. విద్యార్థులకు చదువుపై ఆసక్తి ఎక్కువ. వెండిపగల వర్షాలకు ప్రయాణమువల్ల లాభము. విద్యుత్తు, బట్టలు వ్యాపారస్తులకు యోగ కాలము. కవులకు, గాయకులకు, నటి నటులకు మేలు కలుగుతుంది. 20, 21 తేదీలలో మృషాన్న భోజనం.

పూర్వాషాఢ [బూ, ధ, భా, ధ]

ఈ వారము మీకు యోగ కాలము. ఇతరులకొరకు పూనుకొని చేసిన కార్యములు ఫలిస్తాయి. మీ పలుకుబడివల్ల మీరు సాధించలేని కార్యముండదు సంఘములో కీర్తిప్రతిష్ఠలు పెరుగుతాయి. తిగిసంతి ధనలాభము కలుగుతుంది. శుభ కార్యములను గురించి ప్రయత్నిములు చేస్తారు. 20, 21 తేదీలలో బంధువులతో విందు, వివాహములు, స్వస్థానమునకు అలంకార ప్రాప్తి. విద్యార్థులకు వివాహములపై ఆసక్తి ఉన్నా చదువు మరుకుగా జరుగుతుంది. విలువగల సరుకుల వ్యాపారస్తులకు లాభము శుభయోగములున్ననా వారముంతా ఆందోళనగా వుంటుంది.

ఉత్తరాషాఢ [బే, బో, జా, జీ]

వివిధముగా ఎంతో కష్టపడిననూ కార్యములు నెరవేరవు. ప్రతిపదికి ఆటంకములు కలుగుతాయి (తిప్పలకు, అకాల భోజనమువల్ల శారీరక, మానసిక పరిస్థితులు చికాకుగా వుంటాయి అశాశోగ్య నూతనల కనబడగానే గ్రహరాజ్యము రవికాంతి చేయించితిడి. ఉద్యోగస్తులకు శ్రమ. వ్యాపారస్తులకు లాభము తక్కువ. రాజకీయ జాలకు కార్యాగమముగా వుంటుంది. విద్యార్థులకు చదువు సక్రమముగా జరగదు. 20, 21 తేదీలలో కొంత ఉల్లాసముగా వున్నా వారముంతా హెచ్చరిక లేకుండా వుంటుంది.

శ్రవణము [జూ, జే, జో, షూ]

ఈవారము ఏపని చేసిందికీ ముందుగా సమాధానము కుదరక ఆలోచనలతో మొదట్లో కాలము గడుపుతారు. తుదకు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి దూరములైన స్నేహితుల సహాయము వల్ల కార్యలాభము పొందుతారు. 20, 21 తేదీలలో విచిత్ర వస్తువులను సంపాదిస్తారు ఉద్యోగస్తులు శ్రమపడుతూ కూడా మేలు పడతారు. వర్తకులకు ప్రయాణమువల్ల శ్రమ వున్నా లాభమువుంటుంది. వారముంతా నిరుత్సాహముగా గడుస్తుంది.

ధనిష్ఠ [గా, గీ, గూ, గే]

ఈవారము మీకు యోగదాయకము కాక బోయిననూ ముందర మంచితోజాలు రాజా కున్నాయి. ఎవరి సహాయముకొరక కార్యాచరణ చేయ్యాలనుకున్నారో వారే మిమ్ములను నిరుత్సాహపరిచి ఆటంకములను కలుగజేస్తారు. దేవాన్ని నమ్మినవారగుటచేతను నిరాలంకముగా మీకు కార్యాగమములు జరుగుతుంది. వర్తకులకు లాభములేని ప్రయాణము. ఉద్యోగస్తులకు తొలు పాటు. ఇంట్లో వున్న కొందరికి ఆరోగ్యము సరిలేనందున ఆకాంతి. వారముంతా నిలకడ లేకుండా వుంటుంది.

శతభిషం [గో, సా, సే, సూ]

ఈ వారము అనుకొని ఖచ్చులు మీద పడుటవల్లనూ, బంధువుల రాకపోకలవల్లనూ, దెబ్బకు ఒత్తిడి ఎక్కువగా వుంటుంది. ఇతరుల పనులు పైచేసుకొని అవి అసంతృప్తిగా వుండవలసి వివాదాలు వస్తాయి. కోరువ్యవహారాలు సుముఖమవుతాయి. ఉద్యోగస్తులకు ఒత్తిడి తగ్గిననూ తోడివారి సహకారమువల్ల కొంత కుదుటపడతారు. వర్తకులకు ప్రయాణమువల్ల శ్రమ తగ్గిననూ

కొంచము లాభముగా వుంటుంది. వారముంతా మనస్సుకు ఉత్సాహము లేకుండా వుంటుంది.

పూర్వాభాద్ర [నే, సో, దా, దీ]

ఈవారము మీ ఆర్థిక్షితి సరిగా వుండదు. మీకు రావలసినది రాకపోగా ఇవ్వవలసిన వాటికి ఒత్తిడి ఎక్కువవుటచేత అప్పుచేయవలసివస్తుంది. కలిగిన ఆటంకముల ద్వారా మతో ఎదుర్కొని కార్యసాగనకు ప్రతిబంధించి ఫలము పొందుతారు. అగ్నివల్లగాని, యంత్రములవల్లగాని భీతి ప్రమాదము జాగ్రత్తవల్ల తప్పవచ్చును. భూస్వాములకు, ఖనిజవర్తకులకు యోగం. రహస్యనికాస్త్రజాలకు మేలుకాలము వారముంతా కష్టనిష్ఠులతో కూడివుంటుంది.

ఉత్తరాభాద్ర [దూ, శం, బా, బా]

ఈవారము మీకు చాలయోగ కాలము గతంకెందువారములలోనూ మీకు కలిగిన ఆటంకములు తీరి ప్రయత్నాలు ఫలిస్తాయి ఆర్థిక్షితి బాగుంటుంది. అధికారమునుగన్న మిత్రుల సహాయముతో కార్యసిద్ధి పొందుతారు. దూరమునున్న ఆత్మీయుల కుశలవార్త తెలియుటచే మిమ్ములను ఎవరకు బాధించిన గుళిము పోతుంది. విద్యార్థులు కొత్తవిషయాలు నేర్చుకుంటారు. వైద్యులకు గణితశాస్త్రజ్ఞులకు, కవులకు, కళాకారులకు మేలుకాలము. ఈ వారము శుభయోగములు వున్ననూ ఆందోళనగా వుంటుంది.

రేవతి [దే, దో, దా, దీ]

మీకు ఈవారము సమయోగము ఎక్కువగా వుంటుంది. పండిత సోపితలనూ, ఉత్తమ గ్రంథ పఠనమువల్లనూ, ఎన్నో నూతనాంశాలను తెలుసుకుంటారు. పుల్లల అభివృద్ధివల్ల ఆనందము పొందుతారు. విద్యార్థులు శిక్షగా చదువుకుంటారు. ఉపాధ్యాయులకు, పండితులకు, న్యాయవాదులకు, ప్రయాణము, ధనలాభము, బంధుసమాగమము, కార్య సిద్ధి మొదలగు శుభయోగములువున్నా వారముంతా ఆందోళనతో కూడి వుంటుంది. ★

RATNAM'S 'N' OIL

శేరించిన పూర్తి సంపూర్ణ సౌఖ్యములనుభవించగలరు. 1 సేసా రూ. 11-4-0.

ఎవ్వరైనా తో జాలు వ్రాయండి.

డాక్టర్. రత్నం నన్న,

మలక పేట బ్రిటింగ్స్, హైదరాబాదు -

వనితాలోకం

శిశిర వసంతాల సందేశం

సంకృతి అవగానే చలిమంటలు రంగ
వల్లులు జల్లి వస్తే, ఉగాది అవగానే
నూతని వస్త్రాలు కొస్తే చేరుగా, పులగా,
తియ్యగా వుండే వేపవచ్చుడీ గురుజీవనాయి.
అంటే ప్రతి పండుగకూ కడతాము కొత్త
బట్టలు. అదీ ఒక విశేషమేనా అవచ్చు.
ఉగాదివాడు కొత్తబట్ట కడితే ఆ సంవత్సర
మంతా నూత్న వస్త్రాలకు కొడువ వుండ
దనే నమ్మకముతో తిప్పకుండా ప్రతివారూ
కొత్తబట్టలు కడతారు. సంవత్సరాదివాడు
ఏపని చేస్తే ఆపనే సంవత్సర మంతా చేస్తా
రనే నమ్మకము ప్రతిపనిలోనూ కనుపిస్తుంది.

అందుకే సంవత్సరాది పూటా అబద్ధ
మాడట మొందుకని నిజము చెప్పాననీ, సంవ
త్సరాదిపూటా వాణ్ణి తన్నట మొందుకని
వదిలి పెట్టాననీ, సంవత్సరాది పూటా డబ్బు
బాగాలుకున్నా ఈ సంవత్సర మంతా ఇంటి
నేమోననీ ఇత్యాది మాటలు సంవత్సరాది
పూటా తరుచు వింటూంటాము.

కొత్త పంచాంగమూ వేపవచ్చుడీ తీసుకుని
పురోహితులు ఇంటింటికీ వచ్చేవారు మును
పటిరోజుల్లో, కాస్తుల్లుగారిచేత సం
వత్సరఫలము చెప్పించుకుని స్వయం
పాకమూ దక్షిణా సమర్పించుకునే వారు,
వేపవచ్చుడి చెనేందుకు సమకూరని యిల్లా
లి కాస్తుల్లుగారి వచ్చుడీ పెట్టేవాడు
కాలంలోపాటే ఈ ఆచారము నూసిపోయి
కేవలము దేవుడుగుళ్ళో దేముడి దగ్గర పం
చాంగము చదవటము విశదలచినవారు
అక్కడే నివటము జరుగుతోంది.

అన్ని ఆచారాలు అలావుండగా ఉగాది
వాడు పరగడుపున వేపవచ్చుడీ తినమనేం
దుకు కారణ మేమిటికీ అందులో కలిపే
మామిడి, బెల్లము అర్ఘ్యాన్ని స్వర్గంప
చేస్తాయి? మానవ కల్యాణము కోసమే ప్రతి
ఆచారాన్ని సృష్టించిన ప్రాచీనులు దీన్ని
ఏ వుద్దేశ్యంతో ఏర్పరచారు? అని చాలా

రోజులు మనపడి, ప్రాచీన సంప్రదాయా
లను తెలుసుకొని మన్నించే మా ఆత్మను ఈ
విషయమే అడిగాను. అమ్మ ఇలా చెప్పింది.

చెను, (వేప) నూత్న సంవత్సరములో
రాబోయే కష్టాలకు గురు, తీసి (బెల్లము)
సుఖాలకు గురు. మామిడి ఋతురాజు రాకకు
గురు. ప్రతీమానవుడూ కేవల సుఖమే అపే
క్షించి కొంతకాలానికి జీవిత సత్యాన్ని
మరచిపోయి, పెడచాదులు త్రొక్కి,
కష్టాలు సంధించినప్పుడు జీవితము నిష్కార
మనే దుకాహతో ఆత్మహత్యకు సిద్ధపడ
తాడు. దుస్థితికి మానవుని పాల్పడకుండా
చెనేందుకే వేపవచ్చుడి వ్యాజ్యముతో జీవ
ితము వేపవచ్చుడిలాటిదనీ, దానిలో కడ
సుఖాలు సమృద్ధిమై పుంటాయనీ రెంటికీ
అతీతులుగా జీవించటమే మహాత్ముల లక్షణ

బి. ఎన్. లక్ష్మి

మన చిత్తస్థైర్యాన్నిచ్చే ఈ జీవిత సత్యాన్ని
ప్రతి నూత్న సంవత్సరారంభము వాడూ
బోధించి అవై (అంటే వేపవచ్చుడి తన్న
తరువారే) పంచాంగ క్షణముచేసి భవిష్యత్తు
తెలుసుకోమన్నారన్నమాట. అలా చేసిన
మానవుడు కడసుఖాలకు అతీతుడు కాకలడు
కాబట్టి దీనికి జంకడని పెద్దల వుద్దేశ్యము,
అంది అమ్మ.

తమా వచ్చాన నేందుకు గుర్తుగా పుగాది
వాడు మామిడిముక్కలు తినిపించిన ఋతు
రాజు సంవత్సరానికి రెండు నెలలమాత్రమే
వుండి మాయమౌతాడు. అందుకే సుఖమనేది
ఎంత ఆనందకరమైనదో అంతక్షణికమైనది
అన్నారట. పగలల్లా ఎండకొనినా పొయం
త్రమయ్యేసరికి మల్లెల సువాసనని మోసు
కొచ్చే పిల్లగాలులతో ఎక్కడమానినా
పచ్చగా కనులపండువు చేసే వృక్షాలతో లత
లతో మధువును గ్రోలుతున్న తుమ్మెద

ద్వంకారాలతో, ప్రకృతి గాయని కోయి
లమ్మ మధురగానంతో, వీసులవిందు చేస్తూ
ఋతురాజు ప్రకృతిలోవున్న ప్రతిపాణినీ
ప్రణయమూర్తులుగా యాపాందిస్తాడు. అన్ని
ఫలాలకన్నా మధురమైనవి మామిడిపండు.
వసంతరుతువులాగే అవి సంవత్సరానికి ఒక
సారే వస్తాయి. ఆసలు మధురేవుని దర్శనము
అల్లంతయారాన కానరానిదే మామిడిమ్మ
పిండేనా గొల్తును. వసంతా గమనమైన
వెంటనే తన తొలిపించెలను కాన్కగా సమ
ర్పిస్తుంది మధుమూర్తికి సమమామిడి.
ఈ విధంగా మామిడిమ్మ యిచ్చిన మామిడి
ముక్కలను, వచ్చినరోజు తినిపించిన వసం
తుగు నెడతూ మధుర ఫలాలను ప్రసాదించి
వెడతాడు. ప్రకృతిని మోడువారచేసిన
శిశిరము వెంటనే వసంతము ప్రవేశించి
ప్రకృతిని మైమరపించి మధురఫలాలను
వీరిల్లిగా సమర్పింపచేసిందో ఆరీతిగానే
చింతాకృంతిమైన మానవజీవితంలో ఎప్పుడో
ఒకప్పుడు నవవసంతము ప్రవేశించి కౌంతు
లతో నింపుతుంది. ఆ మధుర క్షణాలకో
సము ఎదురుమాడటమే మానవ కర్తవ్యమని
చెప్తాడు మధురేవుడు.

వైచిత్త్యవ వేపవచ్చుడివ్యాసా ప్రతి సంవ
త్సరము అందించే ప్రాచీనుల సంజ్ఞాన్ని
శిశిర వసంతాలయాసేనా ప్రతి సంవత్స
రము ప్రకృతిచాటే జీవితసత్యాన్ని సహజ
శీలలైన సోదరీమణులు మరచారనీ తిట్టరి
తముగానే జీవన వసంతముకోసము ఎదురు
మాడక నిరాశతో ఆత్మహత్యల పాలవుతు
న్నారనక తప్పదు.

ఏదీమోనా ఆడవాళ్ళలోనే—ఆత్మ
హత్యలు ఎక్కువ అని హేసులంబిచూపిన
అగణనాదును హేసులంబతోనే విడచి నూత్న
పుగాది సంజ్ఞాన్ను సరించి కష్టాలు కల
కాల ముండవని ఆత్మవిశ్వాసంతో మంచి
రోజులకోసము ఎదురుమానూ ప్రయత్నిచూ
మంచిఫలితాలు సాధిస్తామన ఆశిద్దాము. ★

అతిథి సత్కారం

“తొరిగి వచ్చేందుకు పదిరోజులైనా పడుతుందన్నారు. మూడోరోజుకే తిరిగి వచ్చేశాక్కా?”
“నువ్వు మనుకున్నవన్నీ అలాగే జరుగుతాయా?”

“అయినా ఎంతో ముఖ్యమైన పని అని 30 గంటలు ప్రయాణం చేసి వెళ్ళి బడలిక అయినా తీరకుండా తిరుగు ప్రయాణం చేస్తే ఆశ్చర్యంగానే వున్నది” అన్నాను.

“నిజమే! కానీ నా స్నేహితుని అతిథి సత్కారం నుంచి విడుదల పొందేందుకు యిండుమిండు పారిపోయి వచ్చాను” అన్నారు మా వారు.

ఒక నేరే అతిసుర్యదాతేస్తూ too formal గా వున్నాడేమో ఆ మిత్రుడు అనుకున్నా. కానీ అంతమాత్రానికే పాడు చేసుకుని రాదగిన పనికాదు వారిది. ఎంతో ముఖ్యమనకున్నాడు. మరేం జరిగినట్లు?

వారికి ఓపిక వున్నప్పుడే ఆ విషయం విందామని వూరుకున్నాను.

* * *

ఇంతకీ జరిగింది యిది. ఈ మధ్యనే అత్యంత పరమైన పనిమీద మావారు సుమారు 200 మైళ్ళ దూరంలోవున్న ఒక వూరు వెళ్ళి వలసివచ్చింది. అక్కడికి చేరేలోపల రెండు మూడు హోటల్స్ రెళ్ళు కూరాలి. ఆ రెళ్ళు చూస్తే, నుండరాంసుల మండగమహాన్ని మర పించేంత నిదానంగా నడుస్తాయి. ఇంటి దగ్గర బయలుదేరిన 21 గంటలకుగాని ఆ వూరు చేరారు. ప్రోవలో తీసేందుకేమీ జొరకదు.

ప్రయాణానికి కావలసిన ఆహారపదార్థాలేవో ఇంటినుంచే తీసుకుని ఒక రోజు ప్రాద్దున్న రైలెక్కాడు మావారు. అగోజంతా రైలులోనే సరిపోయింది. ముర్రాడు ఉదయం 7 గంటలకు గమ్యస్థానం

చేరారు. అక్కడ ఒక రూమ్ లో సామాను పెట్టుకుని స్నానం కాఫీ వగైరాలు వూర్తి చేసుకుని, సుమారు 8:30 కి ఎవరితో పని వుందో వారింటికి వెళ్ళాడు. కొంచెంసేపు మాట్లాడిన తరువాత అక్కడే భోజనం చేయమని ఆయన బలవంతం చెయటంవలన తప్పని పరైంది. అసలే క్రొత్తచోటు, దానికి తోడు మొగమాటం. అంచేత మావారు సరిగా భోజనం చేయలేదు.

మళ్ళీ పనులు చూచుకుని సుమారు 1-30 కి రూమ్ కి చేరుకునేప్పటికి ఆకలి, నిద్ర, అలసట ఒకసారిగా విజృంభించాయి. క్రిందటి రోజంతా, ఆరోజు ఉదయంనుంచీ పరియైన ఆహారంలేదు. ఏదైనా హోటలుకి వెళ్ళి

మత్తుకుమర్లి సంగీత

వద్దామని రూమ్ కి తాళం వేయటానుంచే ఆ వూరిలోనే వున్న వారి స్నేహితుడొకడు మాడావుడిగా ప్రవేశించాడు. (మావారు వూరినుంచి వచ్చినట్లు అప్పుడే తెలిసిందిట్లు.) వస్తూనే, కాలజ్ఞానాన్నీ, ఎదుటి వ్యక్తి ముఖ కవళికలనీ వూర్తిగా విస్మరించి కబుర్లు లీనమైపోయాడు. 2 గంటలైంది. 2-30 అయింది. కానీ ఆయన బాతాఖానీ ముగిసే మాదనలా కనిపించలేదు. ఇక లాభం లేదని “హోటలుకి వెళ్ళి కాఫీ త్రాగివద్దామూరా” అని అతణ్ణి మాదా ఆహ్వానించారు మావారు. ఈమాత్రం భాగ్యానికి హోటలు కొండుకు. మాయిలు యక్కడే వుందని బలవంతం తీసుకువెళ్ళడం.

ఆకలితో వున్న మనిషికి కేవలం ఒక కప్పు కాఫీ ఏనుకలి తీయస్తుంది? ఈ విషయం మిత్రుడికి తెలియదనుకొంది. కానీ కాఫీ పేయటో వారింట్లో యిచ్చిన బురద రంగ

వేట్టిళ్ళు మింగుడు పడేప్పటికీ పరమ శివుడు హోటలాలం మింగినంత పనేంది. వెలువరించలేక, మింగలేక నానా అవస్థ పడ్డాడు. అంతలో వదలుతాడేమో ననుకుంటే డిశేనీ వూళ్ళోవుండగా నీవు వేరే రూములో దిగట మేమిటి? నీ సామానులన్నీ యిప్పుడే యిక్కడకు మార్చి దామని ఒకటే బలవంతం.

ఆయన పట్టుబడితే వదలడనే విషయం ఎప్పుడో నిరూపితమైంది. కాబట్టి ఆ బంధం వదిలించుకునేందుకు “సేను” రాత్రికే తిరిగి వెళ్ళాను” అని ఒక చిన్న అబద్ధం ఆడేశాడు. దీని పర్యవసానం చూచాక కానీ యీ అబద్ధం ఎంత ప్రమాదకారీయో తెలియలేదు. “అయితే రాత్రి యిక్కడే భోజనం చేసి యిటునుంచే వెళ్ళవచ్చు” నన్నాడు మిత్రుడు. ఎన్నియొక్కలు ప్రయోగించినా విముక్తి జొరకలేదు. భోజనం తప్పలేదు. రాత్రిరైలు ప్రయాణం నేనెవంతో 6-30 కే భోజనానికి ఉపక్రమించారు.

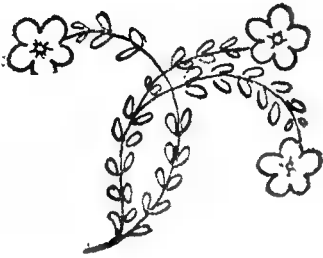
కానీ యీ భోజనం కూడా ఏనుకలి ముఖంగాలేదు. చల్లగాదబ్బరిపోయిన అన్నం, ప్రాద్దుటి పొంబాడు, లోపలి గుజాతో సహా మాడిన వంకాయ వేపుడు, పులి మజ్జిగ— ఇవీ వంటకాలు. ఇందులో ఏమి తినాలో తోచక నామకారం భోజనం చేసి లేచారు. ఆవూళ్ళో యింకొవుంటే ఆయన బాధ ఎలాగూ తప్పదని, మిగిలిన పని పోసుకొచ్చామామ చొక్క చచ్చిన, ఆరాత్రికే తిరుగు ప్రయాణం చేశారు. ఈ ప్రయాణ ఫలితంగా వారంతా జాలు పడక వేశారు.

* * *

ఈ విధమైన వింత ఆతిథ్యానికి కారణం వూహించటం కదం. ఆ స్నేహితుడు పేదవాడేమో ననుకునేందుకు ఆయనకు నెలకు రు 600/తీరం. పెద్ద కుటుంబమూ కాదు.

బార్గర్ డిజైను

బాడి, లంగాలమీదకు డిజైను

భార్య భర్తలా, ముగ్గురు చిన్న పిల్లలు. భోజనం పెట్టటం యింట్లోనే కాదు అంటే వేధించి తీసుకువెళ్ళాడు. పోనీ నిర్లక్ష్యమే అంటే హోదాలో గౌరవంలా చదువులో మావారు ఆయనకేమీ తీసిపోదు. భోజనం మినహా అన్ని మర్యాదలూ చాలా సక్రమంగా జరిగాయి. ఒక వేళ వారింట్లో రోజూ ఆ మాదిరే భోజనం చేస్తుండవచ్చు. అయినా ఎవరైనా వచ్చినప్పుడైనా కొంచెం ముచ్చట చేస్తే బాగుండేది. వారి యీ పద్ధతి ఆతిథ్యానికి యింటికి వచ్చినవారిని ఎలా మర్యాద చేయాలో తెలియక పోవటమే కారణం.

అనాదినంచీ మనశోం ఆతిథి అభ్యాసకుల పూజకీ సత్కారానికి పేరు పొందింది. రోజూకీ కనీసం ఒక ఆతిథి కైనా భోజనం పెట్టకుండా భోజనం చేయని గృహస్థులు పూర్వం ఎందరో వుండేవారు. తమంతట తాము ఎవరూ రాకపోతే నాలుగు దారల కూడలిలో కనిపెట్టుకుని వుండి ఆతిథులను ఆహ్వానించేవారు. ఆతిథి తృప్తికోసం తన ఏకైక పుత్రుడు కూడా త్యాగంచేసిన చిరు తొండ నందిక పునకందరకూ తెలిసిందే. ఆతిథి సత్కారం కోసం మడిమావ్యా లమ్మకుని బికారులై పోయిన ఎందరో గృహస్థులను గురించి మనం విన్నవంటాము. వారి భార్యలు కూడా యజమానితో చూపిండ్లు పూర్వకంగా సహకరించి అదే గృహిణి ధర్మమనే పరిపూర్ణ విశ్వాసంతో వుండేవారు. ఇది గొప్ప విషయమైనా కాక పోయినా, వారి కాసత్కార్యంపట్ల వుండే శ్రద్ధా భక్తులను తెలియజేసుంది.

ఆతిథి సత్కారం, ప్రతి వ్యక్తి తనకుంటుం బడుచుట్టూ నిర్మించుకునే స్వార్థపుగోడలను విచ్ఛిన్నం చేసి, పాటి మానవులపట్ల పాప

భూతి చూపేందుకు ఏర్పడిన ముఖ్యసాధనం. ఈ ముఖ్యోద్దేశ్యాన్ని అపార్థంచేసుకుని మనలో మానవత్వాన్ని నిలిపే సాధనాన్ని అపహాస్యం చేస్తున్నాము.

పూర్వం ప్రతి గృహిణి ఒక అన్నపూర్ణ భర్త దుర్మారుడైనా, అతని పద్ధతికోసం అతనికి తెలియకుండానైనా కానధర్మాలు చేసేది. ఇప్పుడు యీ సమ్యక్తాలన్నీ పడలి పోయాయి. ఈనాటి మర్యాదలే వేరు. ఆలోచనల తరహాయే వేరు. విచ్చగాడికి ముప్పి వేస్తే సోమరితనం ప్రాశస్త్యహించినట్లుకుం దనే రోజులివి. అపరిచితుల సంగతి వదలి వేద్దాం. పరిచితులు, బంధువులు, ఇంకా ముఖ్యులైనవారు యింటికి వచ్చినపుడు గృహాయజమాని, యజమానురాలు నిర్వర్తించ వలసిన కనీసవిధులు కొన్ని వున్నాయి. అవైనా చేయలేనివాడు గృహిణి, గృహస్థు అనే పేర్లకు అనర్హులౌతారు.

ఈనాటి ఆతిథి సత్కారం అనేక రీతు లుగా వుంది. అందులో కొన్నింటిని మాత్రం ముచ్చటించుకుందాము.

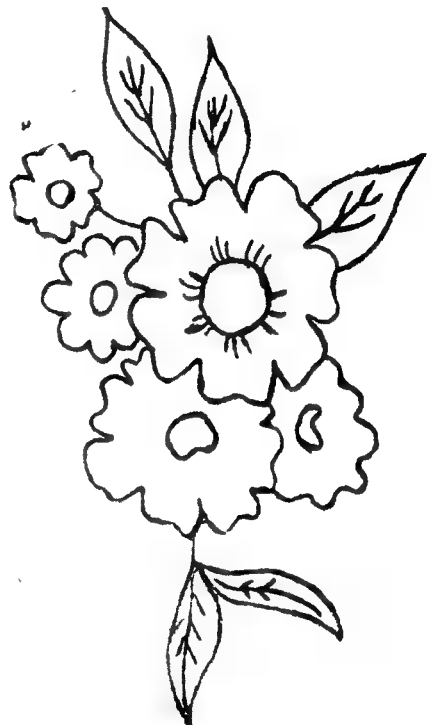
బార్దర్ డిజైను

గొప్పవారి యిండ్లలో ఆదరణ చాలా కృత్రిమంగా యంత్రతకుగా వుంటుంది. ఇంటికివచ్చిన వారెవరైనా సరే వారి స్నాన పానాదులు, భోజనం, టిఫిన్ వగైరా అన్నీ యింటి నాకల్లే వేళపెట్టిన అమర్చిపెడతారు. గృహిణి, యజమాని భోజనానంతరం కాని, మధ్యాహ్నం నిద్రతరువాతకాని కానీపు డ్రాయింగ్ రూమ్ లో కూర్చుని కబుర్లు చెప్తారు. భోజనాలదిగిర మాత్రం విధిగా కలుసుకుని వారికేమైనా అనౌకర్యంగా వున్నదేమో కనుక్కుంటారు. ఈ విధమైన ఆతిథ్యంలో ఆప్యాయత లోపించినా కచ్చ మెక్కువవుడదు. కాక పోతే వచ్చిన వారితో వుండే సంబంధాన్ని బట్టి, మరి లాంఛనప్రాయంగా కాకుండా కొంచెం చనువుగా వుంటే వారికీ కూడా స్వచ్ఛగా వుంటుంది.

మామూలు మధ్యతరగతి వుంటుంటేకులలో విచిత్ర వ్యక్తులనీ, విభిన్న మనస్తత్వాలనీ చూస్తూంటాము. తత్కారణంగా వీరి ఆతిథి సత్కారంలో కూడా వైవిధ్యం గోచరిస్తుం టుంది. ఈ ఇండ్లలో ఆతిథికి సరియైన మర్యాద జరుగకపోవటానికి ముఖ్యంగా మూడు కారణాలు కనిపిస్తాయి: (1) ఇంటికి వచ్చినవారియందు యిల్లారికి విముఖత (2) యజమాని అయివేర (3) సభ్యమర్యాదలూ తెలియకపోవటం.

కొందరు పురుషులు వేళావేళా లేకుండా యిల్లారి కడవిప్పురాలు గమనించక, అయిన వాళ్ళనీ కానివాళ్ళనీ భోజనానికి తీసుకు వస్తారు. పోనీ యీ విషయం ముందుగా నైనా యింట్లో చెప్పరు. భోజనం వేళకి ఎవరిన్నీ తీసుకు వచ్చి వడిండు వడించ మంటే యిల్లా లేమి చేసుంది? బడించి గానీ, మార్కెట్ కి వెళ్లి వీలులేక గానీ, ధనాభావంచేతగానీ, మరే కారణంచేతనైనా గానీ ఆపూటకీ పూరగాయ, ఏవో పచ్చళ్ళతో గడుపుకుందామనే అని ఆమె అనుకుని వుండ వచ్చు. అనుకోకుండా ఎవరైనా వస్తే యీ పచ్చడి మెతుకులే పెడతామా? తీరా భోజ నానికి వచ్చాక మళ్ళీ వంట మొదలుపెడ తామా? ఈ పరిస్థితిని సానుభూతితో అర్థం చేసుకోగల ఆతిథులెందరు? సాధారణ పరిస్థితులలో యీ యిల్లారికి నేను భోజనం చేయటం యిష్టంలేదు. అందుకే యిలాంటి రిండి అనుకుంటారు వచ్చిన వాళ్ళు. అందు కనే ఏది వుంటే అది చేసిపెట్టు అని మగ వాళ్ళున్నా, ఓపిక లేకపోయినా, అర్థ లోపమైనా ఏదోవిధంగా నాలుగు పదార్థాల తయారుచేస్తారు మగవలు.

కొన్ని సందర్భాలలో కేవలం భయంచేత ఎవరినైనా భోజనానికి పిలిచినట్లు ఇంట్లో చెప్పరు మగవారు. చెప్పే యిల్లాలు బ్రతుక నివ్వరు. “వే నేమి వంట మనిషిని అడ్డమైన (రీ-వ పేజీ చూడండి)

దిండుగల్గీలు మీదకు డిజైను టి. హెచ్. నత్యవతమ్మ, పిళ్ళా అనసూయ, (విజయవాడ)

ఉగాదికి పిండివంటలు

దోసపప్పులడ్డు

కావలసిన వస్తువులు: 8 నవటాకుల పొట్టు లేని దోసపప్పు, 1 నవటాకుపొట్టులేని జీడి పప్పు, 10 పలకుల పంచదార, 2 అణాల ఏలకులు, 2 అణాల ఎండుదాక్షిణ్యం, నెయ్యి. చేయు విధము: దోసపప్పు (చాయపప్పు) ను తేల్చి కుట్టించుచేసి ఉంచుకొన వలయును. జీడిపప్పును చిన్నచిన్న ముక్కలుగాచేసి, కొబ్బరి కొడుకొని ఇది రెంటిని వరువేరుగా ఒక ప్రక్క పెట్టుకొనవలయును. ఏలకులనుకూడ పొడిచేసి ఉంచు కొనవలయును.

దోసపప్పు, జీడిపప్పు, దాక్షిణ్యం, కొంచము నేయివేసి విడివిడిగా దోరగా చేయించి పెట్టుకొనవలయును. తరువాత పంచదార తీగటాకం రానిచ్చి అంతకుముందే కొరి ఉంచుకొన్న కొబ్బరికొడు, దోసపప్పు, జీడి పప్పు, దాక్షిణ్యం, ఏలకుల పొడి పొకం గిన్నెలోవేసి చక్కగా నాలుగుమూలలా 2 నిమిషములు బాగుగా కలియబెట్టి దించి చల్లారనిచ్చి ఉండలు చేసుకొనవలయును. లేక దించిన తరువాత వెడల్పాటి పల్లెలో పోసి చల్లారనిచ్చి ఒక చావుతో కావలసిన నైజులోకొని బిళ్ళలు బిళ్ళలుగాకూడ చేసు కొనవచ్చును.

టి. నిహార్ ప్రేమ (నెల్లూరు).

గసగసాలతో పాయసం

కావలసిన వస్తువులు: పొపునీరు పాలు, అర్రపావు గసగసాలు, చారడు వియ్యం, కొద్దిగా నేమ్యా, జీడిపప్పు, కిసమిస్ పప్పు, ఏలకుపొడి.

ముందు వియ్యాన్ని నీళ్ళలో కొంచెం నేపు నాననివ్వాలి; తరువాత వియ్యం గస గసాలు కలిపి రోట్లోవేసి మెత్తిగా రుబ్బాలి. రుబ్బిన పిండిని గరిటాకుగావుంజేలా చూసు కొవాలి. పొయ్యిమీద గిన్నె పెట్టి, కొద్దిగా నెయ్యివేసి నేమ్యా, గోధుమవర్ణంవచ్చేచాకా చేయించాలి. వేగిన తరువాత అందులో పాలుపోసి, అవి ఉడుకుపట్టగానే, రుబ్బి వుంచుకున్న గసగసాలపిండి అందులో పోసి ముద్దికట్టకుండా గరిటతో తిప్పుతూవుండాలి. ముందుగానే నేతిలో చేయించి వుంచుకున్న జీడిపప్పులు, ఇంకా ఏలకుపొడి, కిసమిస్ పప్పువేసి బాగా కాగినతరువాత దింపాలి.

ఇది ఒక విధమైన దునికలిగి బాగానే వుంటుంది. ఉంటే ఏదైన ఎన్నెన్న వేసుకొ వచ్చు. పరిమళం, ఈ వంటకొన్ని మరింత ఆకర్షణీయంగా చేస్తుంది.

పోబోబియ్యం

పొయ్యిమీద గిన్నెకాల్పి అందులో చిన్న గిన్నెడు నెయ్యివెయ్యాలి. నెయ్యి కాగినతరువాత రెండు మూడు ఎండు మిరప కాయలు, నెనగపప్పు, మిసపప్పు, ఆవాలు, తీలకర్ర, కరివేపాకు, పచ్చిమిరపకాయ ముక్కలువేసి పొపువేయించుకొవాలి. పొపు వేగినతరువాత ఆలగడ్డ ముక్కలు, వంకాయ ఉల్లిగడ్డ, మనకు అడుసుకీ వివిధంలే అవి వేసి ఒక్క అయిదునిముసాలు మూత పెట్టాలి. తరువాత ఎసరుపోసి ఉప్పు, పసుపు వెయ్యాలి. ఎసరు కళ్ళపెళ్ళలాడిన తరువాత బియ్యం కడిగివెయ్యాలి. సముంగా అన్నం మీదకి ఉడికినతరువాత దింపాలి. ఇది చేసు కుంటే, వేరే ఆధువు ఏమీ చేసుకొ కుండానే తినొచ్చు. బియ్యం మనకు కావలసి వచ్చి చేసుకొవచ్చు, గనుక ప్రత్యేకంగా కొల్ల ఇవ్వలేదు.

తెన్నేటి అవాల్యాదేవి హనుమకొండ.

గోధుమ పిండితో..

కావలసిన వస్తువులు: గోధుమ పిండి, నెయ్యి, పరిపిండి, కారం, ఉప్పు.

తయారుచేయు పద్ధతి: వికాలమైన ఒక పళ్ళెములో కావలసినంత గోధుమ పిండిని పోసి దానికి ఉప్పును, కారమును తగుమాత్రం జేర్చి, నీరుపోసి పూరిపిండి విధంగా కలిపి ముద్దిగాజేసి దానిపై మూతనుంచి వొకగంట కాలము నాననివ్వాలి.

పిమ్మట దానిని వుండలుచేసి, వాటిని అప్పుడాలు మాదిరిగా పరిపిండి అద్దుతూ చేయాలి. పరిపిండి అద్దడంవల అప్పుడం పీట కంటదు. ముకువుగా వస్తుంది. వీనిని తడి ఆర కుండా ఒక కుట్టమైన, కుప్పలేని పడునైన చావుతో నిలుపుగా చీల్చి, మరల వానిని ఏలవాలిగా చీరాలి. ఇలా చీరడంవల మాడ దాని కందింగా వుంటాయి. వీటినే బాణా లంటారు.

తరువాత బాగుగా ముందుచున్న పొయ్యి

మీద ఒక బాణినుంచి దానిలో నెయ్యిగాని నూనెగానిపోసి బాగుగా కాగనీయవలెను. కాగిన నూనెలో ఈ తయారుచేసిన బాణా లను తడి ఆరకుండాపోసి వేయించాలి. అలా చేయడంవల బాగుగా పొంగి గుల్లగా వుంటాయి. ఒకమోస్తరు ఎరదనము రాగానే చల్లముతో వేచి, నూనె బాగా వోడనిచ్చి, తడిలేని పాత్రలోగాని, డబ్బాలోగానిపోసి గాలి తగులకుండా మూత వేయాలి. గాలి తగి లితే మెల్లడతయి. ఇది తగు జాగ్రత్తలో నుంచిలే 4 రోజులు నిలవకూడా వుంటాయి. వీనివల్ల ఆరోగ్య భంగంకూడా వుండదు. సమృద్ధిగా తినొచ్చు. చంటిపిల్లలకు (రీసం తల్లిరములలోపు) వారికి పెట్టాలంటే ఉప్పు ఒక్కటేవేసి పై విధాన తయారుచేసి పెట్ట వచ్చు. వారికి కూడా అనారోగ్యం కలగదు. ఈ విధంగానే గోధుమ బదులు మెదా పిండితో కూడా చేసుకొవచ్చు. వీటిని చేసు కొని తినిచూస్తే రుచి తెలుస్తుంది. వ్యయం కూడా స్వల్పం.

చేబోలు కానల్య (గొల్లపోలు).

సగ్గు బియ్యపు బూంది

కావలసిన సామగ్రి: సగ్గుబియ్యము పది పలాలు, చేయించిన కేసగపప్పు 1 కే, జీడి పప్పు, పరిపిండి ఉప్పు, కారం, కరివేపాకు.

చేయువిధానము: సగ్గు బియ్యము నీటిలో పోసి కడిగి వడకట్టవలెను. తరువాత గుడ్డ మీద నీడన ఆరబోయవలెను. కుంపటిమీద బూర్తి మూకుడుపెట్టి, తగినంత నూనెగాని, నెయ్యిగానిపోసి కాగిన తరువాత ఈ ఆరిన సగ్గు బియ్యము వేయించి తీయవలెను. తరు వాత వేయించిన కేసగపప్పు, జీడిపప్పు, కరి వేపాకు యిది అన్నియుకలిపి వేయింత వలెను. ఈ నూనెలో వేయించిన సగ్గు బియ్యము కేసగపప్పు జీడిపప్పు మొత్తము అన్నియు ఉప్పు, కారము కలిపి గుచ్చెత్త వలెను. చాలా రుచిగా వుండును.

పి. కోటిశ్వరి.

పండు తొమాటోతో వులి హోర

టొమేటోతో పులిహోరచేయుట ఏమిటని

మీరు అనుకోవచ్చు. కాని యిది చాలా రుచిగా ఉండును, ఖచ్చితంగా చాలతిక్కువ. పండుటామాటో శుభ్రముగా కడిగి గుడిచి ముక్కలుకొయ్యవలెను. పొయ్యిమీద బూర్ల మూకుడు పెట్టి ముక్కలు వేయవలెను. నూనె నీళ్ళు వేయనక్కరలేదు. పొయ్యి క్రింది కేగ బాగా పెడవలెను. ఇవి చాలా నేపు ఉడుకును. పల్కగా లేక గుడ్డగట్టిగా ఉండవలెను. లేనిచో పులిహోర రుచిగా ఉండదు. మూకుడులోని గుడ్డ ఉడికిన వెంటనే నీలుగిన్నెలో కాని మట్టిపాత్రలో కాని వేయవలెను. పుమాడు గుడ్డకు ఫరి పడు అన్నము తీసి కొద్ది పసుపు కొంచెము నువ్వుల నూనె కరివేపాకు వేయవలయును. ఉప్పుగుడ్డలో మెత్తిగా దంచివేయవలెను. పచ్చిమిర్చి అల్లం ముక్కలు కొసి ఉంచు కొనవలెను. పొయ్యిమీద బాణలిపెట్టి నూనె పోసి బాగా కాగినతరువాత ఎండుమిర్చి కొయలుగా వేయవలెను. దోరగా వేగినతరువాత శివగపప్పు, మినపపప్పు, జీడిపప్పు, ఆవాలు కరివేపాకు వేయవలెను. తరువాత పచ్చి మిర్చి అల్లంముక్కలువేసి దోరగా వేగిన తరువాత దించవలెను. యిచ్చమైనవాడు యిం గువ వేసుకొనవచ్చును. అరిసె తరువాత అన్నములో గుడ్డ తిరుగ మోతవేసి కలుపవలెను. యిది చాలా రుచిగాఉండును. జబ్బు చెయ్యదు.

లింగమనేని యిందిరాదేవి, (పసుమర్ర, గుడినాడ తాలూకా).

పులి మోరలు, వాటిలోని రకాలు

వర్షసాధారణంగా పులిహోర చింత పండుతో ప్రతివారు ప్రతిపండుగకీ చేసుకుంటుంటారు. అది అందరికీ తెలిసిందే. కాని ఒక చింతపండుతోనే కాకుండా పుల్లని వస్తువులు కొన్నిరకాలతో చేసుకోవటానికి వీలుగా వుంటుంది. రెండుకోజాలు వున్నా చిద్దిసాన వెయ్యింది, చింతపండు మాత్రమే ననుకుంటాను.

చింతకాయలతో

చేసేవిధానం: 8 పావుశేర వియ్యనికీ పవాళేరు కాయలు ముక్కలుచేసి కొంచెం నీళ్ళుచల్లి ఉడికించాలి. చల్లారిన తరువాత పిసికి గింజ వుటి పెంకు తీసివేసి అగుజాలో తగినంత ఉప్పువేసి పులిహోరకే వండి (కొంచెము బిరుసుగా) వార్చిన అన్నములో కలపాలి. అందులో అదివరకే కొంచెము పసుపు నూనె కరివేపాకు వేసి కలిపి వుంచుకుంటాము. ప్రతి పులిహోరకు ఇది తప్పకుండా చెయ్యాలి. కనుక ఈ చింతకాయ గుడ్డగూడవేసి కలిపి తగినంతగా నూనె, మిర్చి, శివగపప్పు, మినపపప్పు, జీడిపప్పు,

ఆవాలు, ఇంగువ కరివేపాకువేసి పోపుచేసి ఈ కలిపిన అన్నములో పోసి కలిపివుంచితే కొంతనేపటికి ■ పులుపుపేల్చుకుని చాలా రుచిగా వుంటుంది.

రాచపుసిరి కాయలతో

మూడు పావుశేర వియ్యంకు పావు శేరు ఉసిరికాయలు ముక్కలుచేసి గింజతీసి ■ ముక్కలు రుద్దిగాని మెత్తిగా తొక్కిగాని పులిహోర అన్నములో కలపాలి. మన ఇమాన్సి బట్టి పులుపు తక్కువ ఎక్కువలుగా వాడుకోవచ్చు. మామూలుగానే తిరుగమోత చెయ్యాలి. వాక్కాయలతో కూడా యీ మొదిరిగానే చేసుకుంటారట కొందరు.

నిమ్మకాయలతో

8 పావుశేర వియ్యనికీ అరడజనుకాయల రసంతీసి తగిన ఉప్పువేసి అన్నింటికీనులేనే మిగతపోపు పసుపు నూనెవేసి కలపాలి.

పుల్లని మామిడికాయలను పెయ్యతీసి ముక్కలు తరిగి గుచ్చి ఆ రసము ఇవమయిన వాగు గుడ్డనుకూడ కలుపుతాగు మిగతా పోపు మొదలైనవి. పె చింతకాయల పులిహోరలో కాపినలే కావాలి

నిమ్మ ఉప్పుతో

నిమ్మకాయలు ఉప్పు యిన్ని చేసిని బాధ లేకుండా చక్కగా నీనిగోననే, శ్రమ తక్కువ, ఖచ్చిత ఒకశే. నిమ్మకాయ పులిహోరలాగా బాగానే వుంటుంది. శేగు దిగ్గూనికీ 2 గులాలు (తక్కువ పలుపు తినేవాగు 1½ గులము) పసుపు, నూనె, కరివేపాకువేసి మామూలు ఘమాగు మనము వేసే ఉప్పుకన్న కొంచెము తక్కువగా మామూలు ఉప్పు మెత్తినిదివేసి గానితో పాటు యీ నిమ్మ ఉప్పుకూడావేసి కలిపి పోపుసామానుతో అన్నింటికీనులేనే పోపు వేగాలి మామిడికాయతో చేసేటప్పుడు పెయ్యతీసి ఎంకుగొబ్బరి కాగముగోగోరి ఆ కొగ కలపటము గెండవ పతి. ఈసోజు లలో మామిడికాయలు దొగుకును కనుక కాంపిల్వేసి మామకోవచ్చు.

నీతంరాజు కనకదుర్గాంబ,
(భట్ల పెనుమర్రు),

కుర్కాలు

ఉల్లగడ్డ, టామాటోలతో

కావలసిన వస్తువులు: పుల్లగడ్డలు- 10 పలములు; టామాటో- 5 ప; 10 పచ్చి మినపకాయలు; ఎర్రగడ్డలు (ఉలిపాములు) నాలుగు; పెరుగు- ½ శేరు; జీడిపప్పు; ధని

యాలు, గపగపాలు, దాల్చిన చెక్క; లవంగ పట్ట, కొబ్బరి; అలం తగినంత.

తయారుచేయు పద్ధతి: మొదట పుల్లగడ్డలు పుడక బెల్లుకొని వైన తోలుతీసేసి వుంచుకోవాలి. తర్వాత ఆ పుల్లగడ్డలను ముక్కలుగా చేయాలి. టామేటో కడిగి వాటిని కూడా ముక్కలుగా తగ్గొక్కవారి ఎర్రగడ్డలు, పచ్చిమిరపకాయలు పొడుగు పొడుగుగా కొనుకోవాలి. పెరుగు ఒకపాత్రలో పోసుకొని దానిలో తగినంత వుప్పు, కొద్దిగా పసుపుపోడి పోయాలి. కొబ్బరి, ధనియాలు, గపగపాలు, అల్లం, తెల్లగడ్డలు (తెలరి) కొద్దిగా పచ్చిమిర్చి అన్నీకలిపి ముతం ముద్దిగా నూరుకోవాలి. పొయ్యిమీద ఓ కళాయిపాత్రను గానీ లేదా నెయిన్ లేన్ నీలోగిన్నెగానీ పెట్టి దానిలో నూనె లేదా డాల్డా లేదా నెయ్యిగాని వేయాలి. బాగా కాగినతర్వాత జీడిపప్పు, లవంగపట్ట, దాల్చిన చెక్క వేసి ఎర్రరా వేగిన ర్వాత టామేటో, పచ్చిమిర్చి, ఎర్రగడ్డ ముక్కలు వేసేయాలి. ఇంకానేపుఅయ్యోక పెరుగు, పుల్లగడ్డముక్కలు, మనాలా ముద్ది పోసి గరెటేతో కలియబెటాలి. అవన్నీ బాగా పుడికినతర్వాత పుడినాగానీ, కాన కొద్ది మెరిగానీ వేసి దించుకోవాలి. ఈ పుల్లగడ్డ మిర్చి అన్నంలోకే గాక, పూరీ, చపాతీ లలో వేసుకున్నా చాలా బాగుంటుంది. అట్టే శ్రమలేకుండా చేసుకోవచ్చు.

మటన్ కుర్కా

కావలసిన వస్తువులు: మాంసం (రుటన్)- ½ శేరు; పుల్లగడ్డ- 10 ప; టామేటో- 5 ప; ½ శేరుపెరుగు; పచ్చిమిర్చి; అల్లం, కొబ్బరి, గపగపాలు, ధనియాలు, జీడిపప్పు, తెల్లగడ్డ; ఎర్రగడ్డలు.

తయారుచేయు పద్ధతి: పుల్లగడ్డలు పచ్చివేస్తోలుతీసేసి చిన్నముక్కలుగా చేసుకోవాలి. మటన్ బాగా కడిగి శుభ్రంచేసుకోవాలి. అల్లం, కొబ్బరి, గపాలు, ధనియాలు, లవంగపట్ట, రెండు పచ్చిమిర్చి అన్నీ కలిపి ముద్దిగా నూరుకోవాలి. పొయ్యిమీద పెడల్పాటి మూతిగల కళాయిగిన్నెను పెట్టి దానిలో 2 పలముల డాల్డా లేదా నూనె లేక నెయ్యి (నెయ్యి అయితే రుచిగావుంటుంది) వేసి కాగనియ్యాలి. బాగా కాగాక, లవంగ పట్ట, జీడిపప్పు, ఎర్రగడ్డ, పచ్చిమిర్చి ముక్కలు వేసుకోవాలి. అవన్నీ ఎర్రగా వేగినతర్వాత మటన్ వేసి కలియబెట్టి మూత పెటాలి. మటన్ సగం పుడికినతర్వాత మసాలాముద్ది, పెరుగు, (పెరుగులో కాసా వుప్పు పసుపు వేసికొని వుంచాలి) టామేటో పుల్లగడ్డముక్కలు వేసి బాగా కలియబెట్టి

(47- వ పేజీ చూడండి)

వనితా వాణి

కలం స్నేహితులు

ఆంధ్ర (వార) పత్రిక పంక్తికాంతి సంచి కలం కుమారి కె. లీలావతి వ్రాసిన 'నాకలం స్నేహితులు' అనే వ్యాసం చదివాను. నిజం చెప్పాలంటే నాకు రమాయించుకోలేనంత కోపం వచ్చింది. చిత్రమైన పూనాలతో ముగిసిన విచిత్రంగా చిత్రించిన ఆమెను అన్ని విషయాలూ ముఖాముఖి అడిగేదా మనిపించింది.

మొదటిమీద యీ పుత్రులూ రాసిన వారందరికీ వెకిలిచ్చేటటువంటి మర్యాద లేదనిపించింది, అక్కడ యూడించారు. కుప్పలుగా పోగొన్న పుత్రులలో అగ్రమం ఒకటైనా మర్యాదగా వ్రాయబడలేదనటం నమ్మదగినవిషయం కాదు. ఎంతోమంది పోదరి అని సంబోధించి ఆదర్శాలపై వ్రాసే ఆ వ్రాతలను సారకాయకోరితలగా పొగడ్తలగా జమకట్టారు. కాని పాపం కుమారి లీలా వతిగారి రాతలు పచ్చికోరితలుగా కనబడు చున్నవను విషయం ఆమె గుర్తించినట్లు లేదు. కలం స్నేహితుల లోపాలకంటే ఆమె పూనాల్లో పొక్కు ఎక్కువైనట్లు లేటెలంగా తెలుస్తోంది.

కలం స్నేహితులు మాకు వున్నాడు (ఉభయ వర్గాలు కూడ) గాని ఎక్కడా అసందర్భంగా వ్రాయటంగాని, అపార్థం చేసుకోవటంగాని యింతవరకు జగగుటలేదు. కాగా కలం స్నేహితుల కర్తవ్యాలు, అదర్శాలు అనేక రకాలైనా మేం మాత్రం మాతృభావంలో (గ్రాంథిక వ్యవహారికాలు) పుత్రుల వ్రాసుకోవటం, కలుసుకున్న పుడు వీరైనా పోసువేసుకోని (విహారాలు, సంఘ సేవ, నాటకం లేదా సమావేశాలు) దానిని నిర్వహించటం మావిధిగాతలచి ప్రవర్తిస్తాం. కలం స్నేహితులంతా ప్రాంతీయసంఘాలుగా యేర్పడి అప్పుడప్పుడు సమావేశమాత్రా వున్నచో ఒకరిని ఒకరు ఆర్థం చేసుకోవటానికి

అవకాశం లభిస్తుంది. అంతేగాక ఆ సందర్భాల్లో వారి వారి అభిరుచుల ప్రకారం తయారుచేసిన, లేదా వేకరించిన వస్తువులను మార్పుకొనవచ్చును. సంఘసేవ, పొదుపు పుష్కలము చారిత్రక. పారిశ్రామిక స్థలాలకు విహారములు (Excursions) వివాహ సమస్యలు మొదలగు అనేక విషయాలపై చర్చించి తగు నిర్ణయాల తర్వాత కార్యాచరణకై కడు సమర్థంగా పనిచేయ వీలగును.

కలం స్నేహితుల పుత్రప్రత్యుత్తరాల వలన దేశదేశాలవారికీ పరస్పరాభిమానంకలుగుతుంది. కలం స్నేహితుల చలనవల్లనే ఒక

జర్మన్ వనిత భారతదేశాన్ని చూడగలిగిందట. కలం స్నేహితుల సత్సరితలు కలిగిన సంఘటనలు అనేకం చూస్తూవున్నాం. అయితే మనకు మాత్రం (ఆంధ్రులకు) ప్రపంచ కాంతికంటే 'ప్రదేశకాంతి' అవునరం. అపార్థం చేసుకోవటానికి, ఇతరులపై అనుమాన పడటానికి మనకు అవకాశాలు పోవచ్చు, అసలు మనవారసత్వమే అలాంటిది, గాన కలం స్నేహితులు పాఠ్యమైనంత రీతిగా సమావేశమాత్రా వున్నచో వ్యక్తులు, సంఘాలు, తాలూకాలు, జిల్లాల మధ్య సుహృద్భావం ఏర్పడి తద్వారా 'ఆంధ్రానాం అనేకత్వం' అనే కళంకాన్ని తొలగించుకోగలం.

'కలం స్నేహితులు' గురించి కల్పించి వ్రాయటంకంటే యదార్థ విషయాలు వ్రాయటం ఎంతైనా సమంజసం. కలం స్నేహితుల ఫలితముగా నాకు అనేక నూతన ప్రదేశాలనుండి ఆహ్వానాలు వస్తున్నయ్యే. కర్నూలులోగల మా 'కళానిలయం'లోని ఆల్బములు, నమూనాలు, చిత్రాలను చూట్టానికేరమృది నేనామిత్రులను ఆహ్వానిస్తున్నామరి. కుమారి లీలావతిగారు తమ 'సిస్టరెస్ కలం మిత్రులు' ను ఎలా 'ట్రీట్' చేస్తున్నారో! ★ ఎం. లక్ష్మణస్వామిపట్నాయక్, కర్నూలు]

★ మనస్సు మార్చింది! ★

శ్రీమతి పొన్నాడ గుణమ్మమామ్మగారి పాదపద్మములకు: పాపాంగ నమస్కారములు చేసి వ్రాయునది: మామ్మగారూ!

మీగు ఆంధ్ర వారపత్రికలో వ్రాసినది చదివాను. పెద్దచదువే చదివాను, పెద్ద ఉద్యోగమే చేస్తున్నాను. పదకొండు సంవత్సరాల క్రితం మా అమ్మగారు నా భార్యను తిట్టివారని కోపగించి, ఇంటినుండి బయటకొచ్చి వేశాను. ఎన్నిసార్లూ ఇంటికి రమ్మని వ్రాశాను. కాని నామనస్సు ఒప్పుకోలేదు వెలిచూడలేదు. 8 సంవత్సరముల క్రితం మా అమ్మగారు పడేపడే నాగురించి పలవరించి చనిపోయినారట. నాకు దుఃఖం వచ్చింది. కాని ఇప్పటికీ మా తండ్రిగారిని చూడలేను. మీగు వ్రాసినది చదివాను. నా మనస్సంతా వికలమైపోయింది. వెంటనే మా తండ్రి

గారి వదకు ఈ మించ వలసినదిగా కోరటానికి వెళ్ళుతున్నాను. ఇన్నాళ్ళకు మీ రచన సక్రమమార్గంలో వెల్లడిలిగినది. ఎంతమందో స్నేహితులు, ఎంతమందో బంధువులు బలవంతంచేసి నా నేను వెలి చూడలేకపోయానాను. నాక జ్ఞానోదయం కలిగించినందుకు మీక నేను రెండుచెతులూ జోడించి పాదాలకు నమస్కరించుతున్నాను. భగవంతుడు మీ కుటుంబమునకు శ్రేయస్సు కలిగించవలెనని ప్రార్థించుతున్నాను మ|| రా|| రా|| శ్రీ తాతగారి, తన ఎండ్రను తెలుపవలసిందిగా (ఈ పత్రిక ద్వారా) ప్రార్థించుతున్నాను. మీ ముఖం చూడంతోనే సకలపాపభర్యాలు తొలగిపోవును. ఇల్లు,

జి. ఆర్. ఎన్., (న్యూఢిల్లీ.)

[శ్రీమతి గుణమ్మగారి అండ్రను: తల్లిరేవు, కాకినాడ తాలూకా, తూ. గో. జిల్లా.]

అత్తగారూ, అవకాయా

(31-వ పేజీ తరువాయి)

యో! మనం ఏడువేలేగా అడిగింది—వెళ్ళక భయపడి పది వేల కాయలు కట్టినట్లు స్వాగతం!” అన్నారు.

“వాడు ప్రస్తుతం కట్టిందీ అయిదువేల కాయలే” అన్నాను నవ్వు ఆపుకుంటూ. మా అత్తగారి ముఖం వెలవెల బోయింది.

మొదటి రోజు రెండువందల కాయలూ, రెండవ రోజు మూడువందల కాయలూ తెగేసేసరికి రెండు కత్తులు పిళ్ళు విరిగాయి. ఒక కత్తి పూర్తిగా రెండు తునకలయింది. రెండు కత్తిపిలులు వంగిపోయాయి. మిగతా నాలుగువేల అయిదువందల కాయలూ పండ్లయిపోయాయి మూడోనాటికి...మా అత్తగారి ముఖం నల్లబడిపోయింది.

“పోనీ ముందీ అయిదువందల కాయలకు పిండి నూనె చెయ్యండి” అన్నాను—అప్పటికి అవకాయకు నీళ్ళు వదిలేసిన నేను ఉన్నానుమంటూ.

అ...అం లే చేయాలి...వెళ్ళక పండ బారిన కాయలిచ్చి దగా చేశాడు...” అన్నారు తప్పుకోడానికి ప్రయత్నించే మా అత్తగారు.

“వాడేం దగా చేయలేదు...వాడుమంచి చెప్పాడు పండబారాయ కాయలన్నీ అని” అన్నాను లోపల్నుంచి వచ్చే కోపాన్నంతో మింగుతూ.

“అ...అదేలే...అయితే ముందీ ముక్కలకు కారం ఉప్పు, పిండి పటిస్తాను... ఏం! అన్నారు మాట మాడుస్తూ మా అత్తగారు.

మియివం—అలాగే కానివ్వండన్నాను నేను నీరసంగా.

నోము

అయిదువందల కాయల ముక్కలే ఒక పెద్ద గంగాళినిండా వున్నాయి. ఇంట్లో వున్న చిన్నబాడిలు నాలుగూ తెచ్చి మా అత్తగారి ముందు పెట్టాను.

పిండి నూనె కలపకుండానే ముక్కలన్నీ నాలుగు బాడిలకూ పట్టించడం మొదలెట్టారు. యింకా సగం ముక్కలు మిగిలిపోయాయి. నాలుగు బాడిలూ నిండిపోయాయి. మా అత్తగారు గుడ్డు లేచేశారు. నేను వెంటనే మరో నాలుగు బాడిలు బొనెనొంది తెప్పించి అవిడ ముందుంచాను. మిగతా ముక్కలన్నీ కొత్తగా వచ్చిన నాలుగు బాడిలకూ సరిపోయాయి. అయిదువందల కాయలకే ఎనిమిది బాడిలేనే అయిదువేల కాయలకు యెన్ని బాడిలు కావాల్సి వచ్చేదో తెల్పుకుని మాడతెల్లి పోయారు.

ఉద్యాపన

ఎనిమిది బాడిలోనూ గుప్పెడు గుప్పెడు కారం, ఉప్పు, అవపిండి వేసి ఒక్కో బాడికి రెండు గరిటెలు నూనెపోసి మూత పెట్టి కృష్ణ అంటూ లేచారు మా అత్తగారు.

“అవకాయ పెట్టడం అయిపోయిందా?” అన్నాను.

“అహ ఒక వారంకోసం ఆ బాడిలనె పు న్నెళ్ళకుండా వుంటే సరి” అన్నది మా అత్తగారు చేయి కడుక్కుంటూ.

అవకాయ వేయడం యంత నులభిమని తెలిస్తే నేనే వేసివుండేదాన్నే అనుకున్నా మనసులో.

* * *

ఫలం

వారం రోజుల తిండి మాయింట్లో మా అత్తగారు అవకాయ వేళారు కాబట్టి భోజనానికి రావాల్సింది అంటూ మా చెల్లెళ్ళకు, తెలిసిన వాళ్ళకు కబురు పంపాను—అవకాయకోసం ముఖం వాచిన మా చెల్లెళ్ళూ, మరుదులూ, అందరూ పిల్లాల్లాగో సహోదయ్యేవారు.

అంతా భోజనానికి కూర్చున్నారు. మా అత్తగారు వంటింట్లో మాదావిడి పడుతున్నారు...అవకాయకోసం నేను వెళ్లేసరికి—ఏముంది? మూతలుతీసి చూస్తే అవకాయ లేదు—మామిడిపండ్ల ముక్కలున్నాయి బూజుపటి. (మా అత్తగారి ముఖాన కత్తి వాటుకు నెత్తురుమక్క లేదు...) ★

దగాపడిన తమ్ముడు

(27 వ పేజీ తరువాయి)

పుల్లయ్యకు కొడుకు తప్పించి యీ లోకంలో, మరి దేనిమీదా లేదు. నీలివేసిన జీదోలి నటం, వీదో పాలంపని వుంటే చూసుకోవటం. ముల్లకి రెండున్నరళ్ళ వయస్సు. ఇప్పుడు తండ్రి వెంట పోలానికి ఎక్కడకుపడితే అక్కడకు వెళ్ళున్నాడు. తిల్లి అవసరమే తనకులేదు. తిండి కూడా తండ్రితో కలియబడి తింటున్నాడు. పండిన పెసలు బుగ్గిరియ్యగా విరివాలకు ఇంటి అవసరాలకు ఉండగా, మిగిలినది అమ్మి వేశాడు.

ఒకనాడు చీకటిపడింది. వంట అయి పోయాక ముసలమ్మ తిన్నది. వీధిలో అరుగు మీద ముసలమ్మ, మనుమరాలు-కూర్చున్నారు. పుల్లయ్యకొడుకుతోసహా వీధిలోకి వెళ్ళాడు. ఆ సమయంలో యేదో గొణు ప్కుంటూ ఘీంకరించుకుంటూ, నడుమనానే శివాలు వేస్తున్నట్లుంది చాసుడు. అసలు అకలితో దహించుకు పోతున్నాడు. దీపం

వలిగించటానికి నడుస్తున్నాడే కాని తూలి పోతున్నాడు. ఆ నైఖరి చూస్తే తాగిన వాడనో, పిచ్చివాడనో, అనుకోవచ్చు. పుల్లయ్య ఇంటివైపు మాడగానే ప్రాణం వచ్చినట్లయింది. “నాయనా! పుల్లిగా...” అంటూ అంగట చరికిలపడ్డాడు.

నీలి “యూదిలోకి యెక్కడయ్యా” అని జబాబిచ్చింది. ముసలితనం బాగా మీదపడి నటుంది. మాటలు పెగలకుండా వున్నయ్య. కాని అలాచూస్తూ తడబడుతూనే “అరిరికి, ...కోపం వచ్చినాడంటే...భూ...చక్రం...భుగ...భుగలాడి...పోతాడి... ఎంతకని...యాలందరినీ నెమించమని... పాలుదా పట్టుకోవటం...దీపం యెరిగించి...”

ఆయాసంతో మరి మాటాడలేకపోయాడు. కొద్దినిమిషాల్లో అకలి జయించింది. ఒళ్ళంతా అకలిచిన ఆ దావాగ్ని దాసుడ్ని మార్చి పుచ్చడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. కానీ, దాసుడు చావు బతుకుల్లో కొట్లాడు కొంటూనే. “తల్లీ! అంత మాయ... సాక్షి పిలుస్తోంది...తల్లీ!...”

నీలి తప్పన గదిలోంచి బుడీతెచ్చి దాసుడ్ని చూసింది. ప్రాణం అక్కడే ఒదిలేసున్నాడేవాన్న భయం వేసింది. కళ్ళు మూసుకు దాసుడు చెయ్యి నెగచేశాడు. నీలి వంటయింటికి పరిగెత్తి గొన్నెడు అన్నం తెచ్చి, చప్పన కలిపి, గబగబ దాసుడినోటిలో కుక్కింది. జుర్రాగ్నికి దహించడానికి ఆహారం దొరకగానే దాసుడు కళ్ళువిప్పాడు. కళ్ళింట నీరు బొట బొట కారటం మొదలైంది. యెడమచేతితో కంటినిరు తుడుస్తూ, కుడిచేతి అన్నంకుడుతుతూ, అవిగ్రహంవేపు చూస్తుంటే, యెక్కడలేని జారి దుఃఖం పెన వేసుకోచ్చింది. కళ్ళలో తిరిగే కన్నీరు కార్చకుండా చీకొంగుతో ఒత్తుకుంది.

దాసుడు మంచినీరు చివరకు త్రాగి, అలా గోడకు చారబడి అలసట తీర్చుకున్నాడు. ఎంతసేపటివరకూ మానం (మింగి) వేసింది. చివరకులేస్తూ వడకబోయి ఆగాడు! అభిమానం అంతా కూడి కళ్ళిలో, నీరయ్యింది. “అమ్మా! నీలమ్మ తల్లీ! ఈ దాసుడికి యెన్నాళ్ళకీ కనిపించావు తల్లీ!” అని అనుకుంటూ మెలి మెలిగా అడుగులు వేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.”

నారసింహ లేహ్యము

ఐంగారుతో చేరినది. మేహము, విక్లాక, నివృత్తువ వగైరా హరించి ఐలము రక్తివృద్ధి కల్గించును 20 రు దప్పిరు. 3-4-0. పోస్టేజరు 1-1-0

ఎ. సి. ఎ. అండ్ కంపెనీ ఆయుర్వేద సమాజం, పెండి (PO) వెల్లూరుజిల్లా.

ప్రతి రోజూ ఒక్క మాటే సూపర్ వైట్ కోలినోస్

టూత్ పేస్టుతో పళ్లను తోముకుంటే దంతక్షయమును,
దుర్గంధమును గలిగించే క్రిములను ధ్వంస పర్చును.

కుటుంబములోని వారందరూ
సూపర్ వైట్ 'కోలినోస్'
యొక్క చల్లని పరిశుభ్రకర
మైన మనోహరమైన దుప్పి
జ్జవపడుదురు.

ప్రతి రోజునవంతరమున్నూ కను పళను తోముకోకాని వారు-
శ్వాసకముందుకొండి సూపర్ వైట్ 'కోలినోస్' టూత్ పేస్టుతో
రోజుకు ఒక్కమాట వక్ర తోముకుంటేనే అది మీ పళను కొత్త
అమిక తెల్లగా కుద్రవచ్చుచూ వాటిని కద్రముగా కాపాడును.

దంతక్షయము నుండి రక్షించును.
సూపర్ వైట్ 'కోలినోస్' రోజుకు ఒక్కమాట వాడవచ్చురకీ,
దంతక్షయమును, తొలగించు గలిగించే క్రిములను తొల-
గివేయు రక్షణవర్చును, అది పరిశోధనలు దుబావు పర్చివది.

దుర్గంధమునుండి కాపాడును.
సూపర్ వైట్ 'కోలినోస్' టూత్ పేస్టు కషణం నోటి పాని
కంపును నిర్మూరించి నోటినుంచి విడిచే మీ తిపిరిని పరిశు-
భ్రంగాను మననగాను వుంచును.

ఎక్కు కుభ్రంగానుండును! నోరు పరిశుభ్రంగానుండును
సూపర్ వైట్ 'కోలినోస్' టూత్ పేస్టు ఎంత కర్పరికంగా మీ
పళను అతి కాంతిగాను అతి తెల్లగాను చేసి, నోటిని హాయిగా
నుండు పరిశుభ్రంగా నుంచునో చూడండి.

సంపూర్ణ నిధర్మనము

సూపర్ వైట్ 'కోలినోస్' పళను ఒక్కమాట తోముకొంటే,
అది దంతక్షయమును నోటి దుర్గంధమును ముఖ్య
కారకములైన, నోటి క్రిములను తొలగి వేయుచూ పూర్తిగా
రక్షణవర్చును లేదా రోగిని పరిశోధనలు దుబావు పర్చివది.

సూపర్ వైట్ 'కోలినోస్'ను అడగండి.

Registered User
Geoffrey Manners & Company Private Limited

బొలల్లారా ! బాలిక లారా !!

ఉగాదిపండగ నేడేనండీ
చెప్పినవన్నీ తెస్తారా ? మరి
ఉగాది పచ్చడి తింటారా ?

ఉగాది పచ్చడి

వేసపువ్వు మరి దవ్వునలేదు,
చెఱువుగట్టునే వున్నది చెట్టు.
జట్టుగ ఇద్దరు యిటురండి,
పట్టుడు పూవును తేతెండి ! ॥ బాల ॥

మాయంటి పెరటి అరటిచెట్టాకటి
పెద్దగలవేసింది ముద్దులొలికిస్తూ.
ఆర ముగ్గింది నే కల్లారచూస్తే,
అరటిపండ్లింక మనకవసరములేదు...
॥ బా ॥

గజటయ్యకాపునకు
చెఱుకుతోపుంది.
“ఉగాదిఉదయానఉచితంబుగానె
ఇచ్చెదను నే”నంటు
మాట యిచ్చాడు
ఇద్దరేవెడలండినద్దులేకుండ ॥ బాల ॥
ఓరోరి కిష్టయ్య ! ఇటురాగదయ్య !
మామయ్య దొడ్డిలో
మామిడుండయ్య !
జీడిపిండెలు నీవు కొయ్య బోకయ్య !
మామయ్యనడిగితే మామిడిస్తాడు...
॥ బాల ॥

పాతబెల్లం అంట రోతకలిగింది
కొత్తబెల్లంమీరు కొనితెండివేగ
చింతతోపునకాచె
చింతకాయలు చాల
జట్టుజట్టుగబోయి పట్టుకొనిరండు...
॥ బా ॥ ★

బెహరా వెంకటసుబ్బారావు

పిల్లలు-పెద్దలు

అవి 'ఈస్టర్' ముందటి రోజులు. వర్షం ఆగింది. గ్రామ వీధుల గుండా నీరు ప్రవహిస్తోంది.

రెండు వేరువేరు గృహాలనుండి వచ్చిన ఇద్దరు అమ్మాయిలు ఒక నందులో కలుసుకున్నారు. అక్కడ నీరు ఒక చిన్న మురికిగుంటలో నిల్చివుంది. ఒక అమ్మాయి చిన్నది; మరొకరై కొంచెం పెద్దది. ఇద్దరికీ తల్లులు కొత్తదుస్తులు వేసి పంపారు. చిన్నమ్మాయి నీలం గాను తొడు కుంది; రెండో అమ్మాయి పసుపు పచ్చరంగు ముద్రలుగల గాను వేసు కుంది. ఇద్దరూ, చర్చినుంచే వస్తు న్నారు. ఒకళ్ళ దుస్తుల గొప్పదనం ఒకళ్ళకు చూపుకోవడం అయ్యాక, అటల్లోకి దిగేరు. కొంతసేపటికి వాళ్ళకి మురికినీటిలో ఆడుకోవా లని పించింది. చిన్నమ్మాయి జోళ్ళూ, మేజోళ్ళూ వేసుకునే, మురికిగుంట లోనికి దిగబోయింది. పెద్దమ్మాయి దాన్ని వారించింది:

"అట్లా వెళ్ళకు, మలామా! మీ

అమ్మ తిడుతుంది. నేను నాజోళ్ళూ, మేజోళ్ళూ తీసేస్తాను; నువ్వు నీవి తీసేయ్యి" అంది.

ఇద్దరూ అట్లాగే చేశారు. తర్వాత గాన్లు ఎత్తి పట్టుకుని నీటిలోకి దిగి నడవసాగేరు. నీరు మలామా మడ మలవరకూ వచ్చింది:

"చాలా లోతుగా వుందని భయ మేస్తోంది, అకుల్యా!" అంది.

"రా, ఫరవాలేదు. ఇంతకంటే లోతుండదు. భయం లేదు," అని జవాబిచ్చింది రెండో అమ్మాయి.

మూలం.. టాల్ స్టాయ్.

అనువాదం.. శౌఠిక్రష్టమూర్తి

ఇద్దరూ దగ్గరగా వచ్చాక అకుల్యా అంది: "నీళ్లు చిందించకు, మలామా! జగత్తగా నడు!"

ఆ అమ్మాయి అట్లా అనీ అన కుండానే మలామా పాదాన్ని ఒక్క సారిగా నీటిలో ముంచి, నీళ్లు చిందిం చింది. బురదనీరంతా అకుల్యా గానుపైన చిమ్మింది. ఆ అమ్మాయి మొహంపైనా, ముక్కుమీదాకూడా బురదనీళ్లు పడ్డాయి. తన బట్టలమీద బురదమరకలు చూసి, కోపగించి, మలామాని కొట్టడానికి పరుగెత్తింది. మలామా భయపడి, కష్టమొచ్చిం దని గమనించి, బురదనీటిలో నుంచి గబగబా పరుగెత్తి, ఇంటికి పారిపో డానికి తయారైంది. అప్పుడే అకుల్యా

తల్లి, తనకూతురు దుస్తులు బురద/ వడం చూసి, ఇట్లా అంది:

"ఏంచేస్తున్నావే, దరిద్రప్రీతుగా!"

"కావాలని మలామా చేసింది"

అని బదులుపలికి చా అమ్మాయి.

దీంతో అకుల్యాతల్లి మలా మాని పట్టుకొని, రెండు కొట్టింది. మలామా, వీధిపొడుగునా వి న ప డేలా, గట్టిగా అరుస్తూ, ఏడవ సాగింది. ఆ అమ్మాయితల్లి కూడా వీధిలోకి వచ్చింది.

"మా అమ్మాయిమీద ఎందుకు చెయ్యిచేసుకున్నావమ్మా?" అని తిట్టసాగింది. మాటమీద మాట, పెరిగి, చినికిచినికి గాలివానలయింది. మగవారంతా బయటికి వచ్చారు. పెద్దగుంపు పోగైంది. ప్రతివాళ్ళూ అరిచేవాళ్ళే; వినేవాళ్ళొకళ్ళూలేరు. అందరూ, వాడులాడుకొని, ఒకళ్ల నొకళ్లు గంటుకోవడం, గుద్దుకోవ డంవరకూ వచ్చింది. అదే సమ యంలో అకుల్యామామ్మ జనం మధ్యకు వచ్చి, వాళ్ళను శాంత పర్చి చూసింది.

"మీ ఉద్దేశం ఏమిటి? ఇట్లా గేనా, ప్రవర్తించడం? ఈ స్టర్ పండుగ ముందెట్టుకుని కూడా! ఇది సంతోషంతో ఉండాల్సిన సమయం కాని, ఇట్లా దెబ్బలాడవలసిన సమ యంకాదు."

వాళ్లు ఆ ముసలమ్మ మాటలు వినలేదు. ఆమెని దాదాపు నేల

మరియు పాదరక్షాదు.

మీద, పట్టెట్టు గంటే తారు.
అకుల్యా, మలామాల ధర్మమా అని
కాకపోతే ఆమునలిది ఆ నమూ
హాన్ని శాంతపర్వకలిగి వుండేది
కాదు. అడవాళ్లు పరస్పరమునించుచు
కుంటుంటే అకుల్యా తన చొక్కా
మీద బురద దులిపేసుకుని, మళ్లా
నీటిగుంటదగ్గరకు పోయింది. చిన్న
రాయి తీసుకుని, మట్టిని త్రవ్వి,
గుంటలోని నీరు బయటికి పోయే
టట్లుగా చిన్న కాలవ చెయ్యసాగింది.
వెంటనే మలామా కూడా అక్కడికి
చేరింది. చిన్నకట్ట తీసుకుని కాలవ
త్రవ్వడంలో తోడ్పడ సాగింది.
మగవాళ్లు తగవులాడుతున్న సమ
యంలో, ఆ చిన్న కాలవ ద్వారా
నీరు, మునలావిడ ఉన్నచోటికి
రాసాగింది. ఆ పిల్లలు చెరో ప్రక్కా
నీటిని అనుసరిస్తూ అక్కడికొచ్చారు.

“పట్టుకో, మలామా పట్టుకో!”
అకుల్యా అరిచింది; మలామా
నవ్వులో మునిగి మాట్లాడలేక
పోయింది.

అమితమైన ఆనందంతో, కట్ట
ముక్క నీటిపైన తేలుతోంటే
చూస్తూ, చిన్న పిల్లలు తిన్నగా
మగవాళ్ళగుంపు మధ్యకు వెళ్లారు.

ఆ మునలావిడ పిల్లల్ని చూసి,
మగవాళ్ళతో ఇట్లా అంది:

పైటోడెంట్
దంతచికిత్సములను
సంహరించే పండ్లపాడి
ప్రీవెన్టివ్ క్లినికల్ ప్రొద్దుటూరు
ఆమిటెడ్, మద్రాసు-30.

ఆంధ్ర - వారపత్రిక

“టవర్ కాక్”

కత్తిరింపు చిత్రం: —చిత్రకారుడు: దివి సుబ్బారావు, ఇట్టిపోలూ

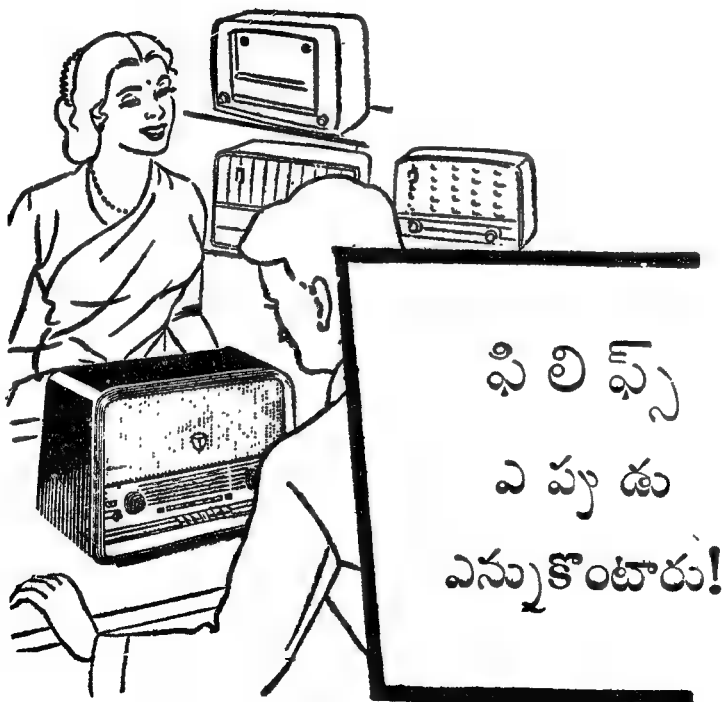
“మీకు సిగ్గులేదూ, పిల్లలకోసం
దెబ్బలాడుకోవడానికి? ఓ ప్రక్క
వాళ్లు అంతా మర్చిపోయి, సంతో
షంగా, అడుకుంటున్నారు. పెరి
బాగుల పిల్లలు! వాళ్లే మీ కంటే
తెలివైనవాళ్లు!”

చెద్దవాళ్లు చిన్న పిల్లల్ని

చూశారు; సిగ్గుపడ్డారు; తమ అల్ప
త్వం చూసి తామే నవ్వుకుంటూ,
ఎవల్లింట్లోకి వాళ్లు నమ్మదిగా
జారుకున్నారు.

[చిన్నపిల్లల చూడిగా పనితీరు మనస్తే
కావల్సి అలవర్చుకుంటేనే గాని మీకు
స్వర్గంలోకి ప్రవేశార్హత ఉండదు.]

—బైబిల్★

సర్వీస్ —

విజయానికి
సూత్రము

[వతి ఫిలిప్స్ డీలర్ చక్కని సర్వీసుపై నమ్మకం కలిగి వుంటాడు. అందుచే అతను యెప్పుడు సుఖిస్తున్నాడో తెలుసుకుంటాడు. అతనితో లావాదేవీ చేయుట ఉల్లాసమైన పని. అతడు మంచి స్నేహితుడు, అన్నివిధాల సహాయపడును. ఫిలిప్స్ అమ్మకము-సర్వీసు జంట కార్యాలు. కాబట్టి మీకు రేడియో చిక్కులువుంటే... మీ ఫిలిప్స్ డీలర్లకు వప్పించండి.

ఫిలిప్స్ ఇండియా లిమిటెడ్,

35/4, మాంబ్ రోడ్,

మద్రాసు.2.

PM-14-SA

న్యూ డి ల్లీ లే ఖ

[5 వ పేజీ తరువాయి]

టానికి అంగీరించిన మూలధనం రూ. 40 లక్షలు అవుతుంది. 1956 జూలై 31 కు రేడియో ఉన్న దాన్ని బట్టి అనుమతి పొందిన మూలధనం రూ. 5 లక్షలు, చెల్లించటానికి అంగీకరించిన మూలధనం రూ. 1 లక్ష.

కర్మాగారంమీద మొదట అనుమతి పెట్టుబడి వ్యయం రూ. 25 లక్షలు. కాని 1950 సెప్టెంబరు చివరవరకు, అనగా మార్చి 31 వరకు సంఘాన్ని నియమించేవరకు జరిగిన అసలు వ్యయం రూ. 88 లక్షలు. ఆ తరువాత ఏళ్ళలో ఇంకా చాలా లక్షలు వ్యయమైనాయి.

1955 సెప్టెంబరు 20 కు రేడియో అప్పటి ఉత్పత్తికాని మంత్రి పార్లమెంటులో ఒక ప్రశ్నకు సమాధానంగా ఇలా అన్నారు: ఆర్ట్ ఫ్యాబ్రికేటేడ్ గృహ నిర్మాణం కోసం ఆర్థిక శాఖ అజమాయిషీ క్రింద 1950 లో భారత ప్రభుత్వం స్థాపించిన ప్రభుత్వ గృహనిర్మాణ కర్మాగారం మొదట అనుమతి ప్రకారంగా ఉత్పత్తి పాథించలేక పోయింది. 1952 డి సెంబరు 8 కు రేడియో లక్ష రూ. చెల్లించిన మూలధనంతో భారం భరింపబడినందునాన గృహనిర్మాణ కర్మాగారానికి పై కర్మాగారం తాలూకు రూ. 56 లక్షలఖరీదైన స్థిరాస్తులన్నీ కవులుకివ్వబడినవి.

ఈ ప్రభుత్వ పరిశ్రమలో బసాకౌసింగ్ అండ్ కంపెనీవారు ఇతరవాటాదారు. 1955 జూన్ లో ఈ లిమిటెడ్ కంపెనీ ఆర్థిక పరిస్థితి చూడగా ప్రారంభమైన నాటినుంచి వచ్చిన నష్టం 14 లక్షలనుంచి 15 లక్షల దాకా తేలింది. అప్పుడు బసాకౌసింగ్ అండ్ కౌన్సీ ఒప్పందం రద్దుచేసుకుని ప్రభుత్వం రూ. 5 లక్షల నష్టం పొందింది. ఈ సమస్యకూడా రద్దుచేసి, పరిశ్రమను లాభదాయకమైనదిగాచేశారు. 1958 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1954 జూలై 31 దాకా కంపెనీ నార్మల్ నివేదికనుబట్టి భారత ప్రభుత్వం ఇచ్చిన స్థిరాస్తుల విలువ రూ. 48,85,012. సోదా, స్థలాల విలువ రూ. 9,98,142. గృహాల విలువ రూ. 18,06,219. యంత్ర సామగ్రి విలువ రూ. 18,85,864. ట్రక్కులు వగైరా రూ. 2,15,287. కర్మాగారంమీద బొమ్మలతోసహా ప్రయోగించిన నాల్గవ వారి క నివేదిక ప్రకారం 1956 ఆగస్టు 1 న గృహాల విలువ రూ. 42,454. యంత్రాలవిలువ రూ. 11,108. మొత్తం స్థిరాస్తుల విలువ రూ. 1,19,716.

హిందుస్తాన్ గృహనిర్మాణ కర్మాగారానికి విక్రయించని ఫ్యాబ్రికేటేడ్ గృహాలతో కలిపి ఈ ఆస్తులవిలువ రూ. 88 లక్షలని మార్చి 31 వరకు సంఘం నిర్ణయించింది.

ఆంధ్ర - వార్తపత్రిక

కొని పార మొంటులో ఉత్తర లిఖాను మంత్రి చెప్పినదాన్నిబట్టి కంపెనీ కవులకిచ్చిన స్థిరాస్తుల విలువ అసలు రూ. 86 లక్షలపైగా పెరిగింది. 43,85,012. వాల్టేజీ వేదిక ప్రకారం వాటి విలువ రూ. 1,19,716.

మంత్రి బాధ్యత ప్రసక్తి రావటానికే ముందే ఈ గృహనిర్మాణ కార్యకర్తల వ్యవహారములతో జరిగింది గనక, "ఈ లాభిదాయక వ్యవహారాన్ని" గూర్చి "చాక్రా" విచారణవంటి దినపత్రికను ఎవరూ భావించలేదు.

ఉగాదికి పిండివంటలు

(39-వ వేదే తరువాయి)

మూత పెట్టాలి. పొయ్యిమీదనుంచి దించే ముందుగా కొద్దిగా వుడినారేక కొలిమిరి వేసుకుంటే బాగుంటుంది.

తెల్లగడ్డ వాసన గిట్టనివాళ్ళు దానిని వేయడం మానేసుకోవచ్చు. ఇంకొస్తా వోషిక వున్నవారు పచ్చిలేక ఎండుబఠాని వుండే బెట్టి వుల్లగడ్డ వాటితో కలిపి వేసుకోవచ్చు. చాలాచురుగా వుంటుంది. ముఖ్యంగా వాన్ వెజిటేరియన్లు ఎటువంటి వండు తాన కొబ్బరి పనిలో పనిగా కుర్రాచేయవచ్చు.

వెజిటబుల్ కుర్రా

వాన్ వెజిటేరియన్లు మటన్ కుర్రా చేసుకుంటే వెజిటేరియన్లు వెజిటబుల్ కుర్రా చేసుకుంటారు. కుర్రాలోని వస్తువులు వేరయినా రుచిలో వెజిటబుల్ కుర్రా కూడా ఏం తీసిపోదు మటన్ కుర్రా ముందు.

కొరిందిన వస్తువులు: పుల్లగడ్డలు-రీ ప, టమేటో-రీ ప, బీన్లు-రీ ప, క్యోబేజీ-రీ ప, కార్లిఫ్లవర్ -రీ ప, బీట్ రూట్ -రీ ప, దుంప, క్యారెట్-రీ, బఠాని (పచ్చిబఠాని లేక ఎండుబఠాని) జీడిపప్పు, పెరుగు క్షీర, లవంగాలు, లవంగపట్ట, దాల్చిన చెక్క, కొత్తిమీర, నెయ్యి, వుడినా.

తయారుచేయుపద్ధతి: కార్లిఫ్లవర్, క్యోబేజీ తిరిగి కొద్దిగా నూనె లేక నేతిలో వేరు వేరుగా వేయించాలి. అంటే కొద్దిగా నూనె పాత్రలో వేసి కార్లిఫ్లవర్ ముక్కలు తరిగినదాన్ని దానిలో వేసి వాడాలి. ఇలాగే క్యోబేజీని కూడా వాడుకోవాలి. క్యారెట్, బీట్ రూట్, బీన్లు సన్నంగా ముక్కలుచేసి వుడక బెట్టి నీళ్ళు వాడేయాలి. మిగిలిన కూరగాయలను సన్నంగా ముక్కలు చేసుకొని వుంచుకోవాలి. పుల్లగడ్డలు వుడక బెట్టి పైతలలోనీ ముక్కలుచేసుకోవాలి. పొయ్యి మీద వెడల్పుమౌతిగల కళాయి పాత్రను పెట్టి దానిలో నెయ్యి పోయాలి (2 పలములు) నెయ్యి కాగినతర్వాత జీడి

పప్పు, పెరుగు, వుడక బెట్టిన పై కొబ్బరినూరల ముక్కలన్నీ వేసుకోవాలి. అన్నీ కుర్రా లకు మల్లే దీనిలో కూడా కొబ్బరి, అల్లం, గజాలు, పచ్చిమిర్చికలిపి నూరిన మసాలా ముదిను వేసుకోవాలి. కుర్రాలో పెరుగు పోస్తే ప్రతిచోటా పెరుగులో కాస్తా వుప్పు, పసుపువాడి వేయడం మరచిపోకూడదు. సన్నని పెగమిద వుడక నిచ్చి దించబోయే ముందు కాస్త వుడినా లేక కొలిమిరి వేస్తే చాలా రుచిగా వుంటుంది. మెరించిన వెజిటబుల్ కుర్రా కాస్త క్రమపడి చేయాలి వుంటుంది.

పుల్లగడ్డ పకోడీల కుర్రా

కొరిందిన పప్పు క్షీర, పుల్లగడ్డలు-రీ ప, టమేటో-రీ ప, అల్లం, పచ్చిమిర్చికొయలు, పెరుగు-క్షీర, పుల్లగడ్డలు, జీడిపప్పు-నెయ్యి. తయారుచేయు విధము: కొరిందిన పప్పు, వాన బెట్టి గుబ్బుకోవాలి. గుబ్బినకొరింద పప్పులో సన్నగా తిరిగి దించిన అల్లం, లవంగపట్ట, యినుముంటే కాస్తా తెల్లగడ్డ వేసుకోవాలి. పుల్లగడ్డలు వుడక బెట్టి తలతిన్నేకాక ముక్కలుగా కొనుక్కోవాలి టమేటో ముక్కలు చేసుకోవాలి. వెడల్పాటి కళాయి గిన్నెలో వేయి లేక నూనెపోసి బాగా కాగినతర్వాత పుల్లగడ్డ, పచ్చిమిర్చి ముక్కలు, లవంగపట్ట, టమేటో ముక్కలు వేయాలి. బాగా కాగినతర్వాత పెరుగుపోసి, పుల్లగడ్డ ముక్కలు వేయాలి. గనక నాలుగు, ధనియాలు, అల్లం, కొబ్బరి మసాలా ముద్దగా నూరి దీనిలో వేసి కలిసు బెట్టి వుడక నియ్యాలి. కొద్దిగా నీళ్ళు

ఎక్కువగా వుంటేనే మంచిది. తర్వాత గుబ్బినకొరింద పప్పుతో వడలుకొల్పి, వడలు వేడిగా వున్నప్పుడే ఈ పెరుగులో వేసేయాలి. వడలు పెరుగులో నాని బాగా వుబ్బుతాయి. పెరుగు బాగా పిల్చుకుంటుంది. కొబ్బరి మొదటే కాస్త నీరు ఎక్కువగా వుంటే మంచిది. ఉల్లగడ్డ, పకోడీల కుర్రా కూడా చాలా బాగుంటుంది. మసాలా దిను సులబద్ధే కుర్రాకు దుచివస్తుంది.

పి. అనసూయ (నెల్లూరు)

విజ్ఞప్తి

సంపాదకులకు:

ఆర్యా, 6-2-68 వ రేడి ఆంధ్ర వార పత్రికలో "మేము ఆంధ్రులం" అనుకీర్తికరించి ప్రయత్నించుచున్న వ్యంగ్య రచనను చదివిన కొందరు పాఠకులు, నాపేరు ప్రకటనదిన పిలవిన రాజనాథ్ అను నా విశ్వాసమును మార్చి, ఇతర చాలకాలముగా కీరినారించుచున్న ఆంధ్ర సమితియే వారచనలో నేను దహించిన సంఘ మనిభావించి ఇదటికి తేటలు ప్రాసనాదు. ఈ తేటలముగా పై వ్యాసమును చదివిన పాఠకులకు విన్నవించుచున్న దానిలో ఉదహరించిన "సంఘము" యిదటి సమితి ఏమాత్రముకాదు; రచనలోని పాత్రలతో సంఘబలంతో ఇవలయున్న ఆంధ్ర సమితి ఎంతమాత్రము సంబంధము లేదని గ్రహించురు గాక! ఇట్లు, "వాక్యా" పిలవిన

తుమ్మెద వుష్పంచేత అకర్షించబడినట్లే ప్రజలందరూ ఆకర్షించబడుతున్నారు

త్రైసిడెంట్
టాయిలెట్ పేపర్

వెజిటబుల్ హెయిర్ అయిల్
టాయిలెట్ పేపర్ లు & స్ప్రే

రబ్బర్ ట్రైడింగ్ కం.,
హైదరాబాద్

A. S. HARRISON

ఆ మె జీ వి త ము

(24-వ పేజీ తరువాయి)

సరెనదారికి రావాలని కదా నా ఆశ! విచారణ మళ్ళీ నెల మూడవ తారీఖుకి వేశారు."

భానుమతి ఓ నిటూర్పు విడిచింది.

"తర్వాత" అన్నాను.

"జరగటానికి ఏమంది? జరగవలసినదంతా జరిగింది. ఈ భానుమతికి ఎప్పుడూ ముందడుగుగాని వెనకడుగులేదుగా!"

"యూడో లేదిన విచారణ జరిగిందా!"

"అహ! మేలే తాళాలతో సహా!"

"ఆయన రాజీవు రాలేదా!"

"రాకేం! వచ్చాడు. కాని నా ఆశకుం నెలవేర్చుకోవాలని తీర్మానించుకొన్న తరువాత నేను రాజీకి ఎల్లా ఒప్పుకొంటాను?"

"ఎల్లాగయినా నీది రాతిగుండె."

చిన్నప్పుడు ప్రతిదానికి ఎల్లా మూర్ఖపు పట్టుదల పట్టేదానినో అప్పుడూ అల్లాగే చేశావు...ఊ...తర్వాత..." అన్నాను. నేను.

అనుకోన్నట్లుగానే విచారణ జరిగింది. ఇది వరకు జరిగిన హియరీంకుకన్నా ఆనాడు కొద్దుకు చాలామంది వచ్చారు. స్త్రీల విషయంలో పురుషులు చేసే అన్యాయాక్రమాలను ఖండిస్తూ ఒక రై వాదిస్తోందని విని వినటానికి వచ్చారు. అరిచి తరఫున ఒక పెద్ద వకీలు వాదించాడు. నేను ఎవరినీ పెట్టుకోలేదు. బుద్ధి చాతుర్యము, వాక్పాతుర్యము, ధైర్యము వాలో కావలసినంత యిమిడిపున్న ధృఢు నాకు యింకో వకీలుకూడా ఎందుకు? నా వాదనలో ఏదైనా 'వికపాయింటు' అంటూ వుంటేగా! అందుచేత నేనే వాదించాను. తను ఇందిర జీవితాన్ని నాశనం చేసి నీది తప్ప, నన్నూ, యింకా ఇతర అమ్మాయిలను తను చేసిన అన్యాయాక్రమాలను అత్యద్భుతంగా వాదించాను. ఇటువంటి మనిషి తో జీవితము నాకు అక్కర్లేదని, విడాకు రిచ్చేసున్నానన్నాను. కోర్టులో వాళ్ళంతా తెల్లబోయారు. ఒక సాధారణ స్త్రీ ఇంతగా వాదించగలిగిందే అన్నారు. వకీళ్ళంతా బుర్ర బొంచుకున్నారు. ఇంక తనని విచారించవలసినది ఒక్కటే వుందని, అది ఆతి ముఖ్యమైనదని, అందుకే కావలసిన సాక్షిని కోర్టు వారి ఎదుట హాజరు పరచవలసినదని, అది కూడ పూర్తయిన తరువాత యీ గోపాలరావుకు తగిన దండన విధించవలసినదని, నాకు కావలసిన సాక్షి వివరాలు న్యాయమూర్తికి రాసి యిచ్చాను. న్యాయమూర్తి 'తథాస్తు' అన్నాడు.

ఆనాటికి కోర్టు విచారణ ముగిసింది. చెప్పలేని హృదయభారంతో గోపాలరావు యింటికి వెళ్ళటం గవనించాను. ఆ రాత్రి తను చాలా బాధపడివుండాలి! ఎందుచేత

నంటే ఆ మర్నాడు వుదయము నా దగ్గరకు వచ్చిన గోపాలరావుకు క్రితంకోజా గోపాలరావుకు చాలా వ్యత్యాసముంది. తను చేసిన తప్పులన్నీ తీయించమని, యికనుంచి నే నెలాచెప్పే అల్లాగే నడచుకొంటానని నా కాళ్ళు పటుకొని కన్నీళ్ళు కార్చాడు. దారికి వచ్చాడని నాలో నేను సంతోషించాను. ఈ మాటలే ఇందిరతో చెప్పి యిద్దరూ కలిసి యిక్కడికి రంపన్నాను. 'ఇందిర' పేరు విని చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు.

"ఇం...డి...ర... తెలుసునా!"

"తనూ తెలుసు; తన నాశనమైన జీవితమూ తెలుసు" అన్నాను.

ఏమునకొన్నాడో ఏమో, నాదగ్గరనుంచి వెళ్ళిపోయి, ఇందిరతో సహా తిరిగి వచ్చాడు. ఇద్దరూ మతాబు వెలుగులా నూతన వధూ వరులలా కన్పించారు. అరిచి దగ్గర అనేక ప్రమాదాలు తీసుకొని వాటిని దస్తావేజులుగా తయారు చేశాను.

"ఇందిగా! ఇంక నా పని పూర్తయింది. ఆనాడు నేను సముద్రపువడ్డన అన్నమాట నిలబెట్టుకొన్నాను. ఇంక నీ గతి నీ భర్తగతి అని బయలుదేరాను.

నా వెనకాలే ఇందిర 'భానుమతి! భానుమతి! అంటూ వస్తోంది. ఇందిర కేకలు నా చెవులను కొరికి వేశాయి.

త్రుళ్ళిపడుతూ గబుక్కున కళ్ళు తెరచి చూచాను. నా పక్కనే రతీజీవిలా ఇందిర నవ్వుతూ నుంచుంది. 'తెను ఎనిమిదయింది. యింకా ఏమిటి నీకీ మొదలునిద్ర' అంది.

నాలో నేను ఆశ్చర్యపోతూ లేచాను.

* * *

4

"నీకేవో పిచ్చెక్కినట్లుంది!"

"అక్కో, అటువంటి జీవితంలేదు" అంది భానుమతి

"మరి యింతవరకు సరిగా చెప్పి, తులి పడి లేచాను. ఇందిర నాపక్కనే వుంది. అంటావేం?"

"తొందరపడకు లలితా! పూర్తిగా విను మరి."

ఇందిర మహాసంతోషంతో 'నాన్నగారి దగ్గరనుంచి తెలిగారం వచ్చింది. ఇవారే నన్ను... పెళ్ళివారు... మాడటానికి... వస్తున్నారుట. నవ్వు యిప్పుడు నాతోటి రావాలి" అంది.

"ఓసి! భానుమతి! ఎంత అద్భుతమైన కలకన్నావే! అయితే ఇదంతా కలన్నమాట" అన్నాను నేను.

"ఇందిరలో నాకలంతా అప్పుడే చెప్పాలనుకొన్నా. కాని పిల్లను మాడటానికి వచ్చే యీ శుభసమయంలో అచ్చకాపాలతో కూడుకొన్న యీకల చెప్పటము మంచిది

కాదనిపించింది. పైగా రాబోయే వరుణ్ణి ఊహించుకుంటూ ఊహలొకంలో విహరిస్తున్న ఇందిర యిప్పుడు వివగలిగే స్థితిలో. కూడ లేదని గ్రహించా. తన తో కూడా వెళ్లాను.

వాళ్ళు బొంబాయినుంచి వచ్చారు. ఇరు పక్షాల వారికి పరిపూర్ణతృప్తి వంటలే. వివాహము కూడా జరిగింది. ఇందిరకు నాకలను కల్గచేసి, సుఖంగా, హాయిగా, కాంతంగా, ఇందిర సంతోషమే తన సంతోషంగా భావిస్తూ, ప్రస్తుతం కలకత్తాలో వున్నారై ఇందిర భర్త ఇందిరతో" అని పూర్తిచేసింది భానుమతి.

"బరేకల కన్నావే! చాలా విచిత్రంగా వుంది. దానికితోడు నాకు ఓ ఉపన్యాసం కూడా ఇచ్చావు. రాత్రి రెండుగంటలనుంచి తెల్లరి ఎనిమిది గంటల లోపుగా ఎన్నెన్ని ఘనకార్యాలు చేశావే! మరి నిన్ను గురించి యీ కథలన్నీ ఎందుకువుట్టాయి?"

తను నవ్వుతూనే "అదా! ఇందిరతో చెప్పలేని ఆకలను మొదలూచివరాకే తిరించి, తలా, తోకా, కాళ్ళు తగిలించి ఓప్రతికప పంపాను. అది అచ్చయింది. పొరపాటున నాపేరు మార్చటం మర్చిపోయాను. అందువల్ల యీ పిచ్చివాళ్ళంతా నోటికి వచ్చినట్లు చెప్పకుంటూ వచ్చారు."

"అఖిరసారి అడుగుతున్నా! ఇప్పుడేనా చెప్పావారేదా?"

అప్పుడే వచ్చారు ఆమె బావగారు. నేను లేచి నిలుచున్నాను. తనూ లేచింది.

"బయలుదేరు తున్నావా?"

"నువ్వు నేనడిగినది చెప్పావా?"

తను ఒక చిటునవ్వు నవ్వి తన బావగారిని క్రిగంటమాస్తా—

"నిజం చెప్పాలా? నా చదువు యీ సంవత్సరంతో పూర్తయింది. వచ్చే నెలలో నా పెళ్ళి-ఆరుగో నాభర్త" అంది మెల్లిగా.

నేనూ వాత్సల్యంతో మర్యాద చిహ్నంగా నా నుదుట వుండును నుంచి, పువ్వు పండ్లు నాచేతిలో వుంచి తన స్త్రీ ధర్మాన్ని పెరవేర్చింది. త్వరలోనే సుపుత్రుని కనమని దీవించాను. ఈ మాట ఆమెబావగారు విన్నారు కాబోలు, బయటకు వచ్చి, "పెళ్ళికాకుండా నేనా" అన్నారు నవ్వుతూ! ముగ్ధరము నవ్వుకొన్నాము.

నేను భానుమతి దగ్గర కలవు తీసుకొని యింటిముఖం పట్టాను. భానుమతి దగ్గరకు ఎంత హృదయభారంతో వెళ్లానో అంతకు రెటింపు సంతోషంతో తిరిగి యిల్లు చేరుకొన్నాను.

సినిమా

★ డాక్యుమెంటరీ చలనచిత్రోత్సవాలు ★

ఈ సల తొలి వారంలో, భారతీయ డాక్యుమెంటరీ చలనచిత్రోత్సవాలను బొంబాయి గవర్నరు శ్రీ శ్రీ ప్రకాశ్ ప్రసాద్ ఖంచారు. మండేకంలో ఈ ఉత్సవాలు జరగడానికి ఇదే తొలిసారి. కొద్దికాలంలోనే, ఎన్నడైతే అభివృద్ధిని సాధించిన డాక్యుమెంటరీ ఉద్యమం, మున్ముందు ప్రముఖస్థానం వహించి, వ్యాపార సంఘంలో కథాచిత్రాల బోడినికూడా నిర్భయించుకోగల స్థాయికి రావడానికి ఈ ఉత్సవాలు వాందీప్రస్తావన వంటివి అని చెప్పకోవచ్చు. ఇక్కడ ముగిసిన తరువాత ఢిల్లీ, కలకత్తా, మద్రాసు నగరాలలో కూడా ఆయా ప్రాంతాల చలనచిత్ర సంస్థల సహకారంతో ఉత్సవాలు జరుగుతాయి.

గవర్నరు శ్రీ ప్రకాశ్ డాక్యుమెంటరీ ఉద్యమ ప్రాతిస్థాన్ని వివరిస్తూ, ఈ చిత్రాలు దేశంలో అన్ని ప్రాంతాల ప్రజల

కోసమూ తీసేవి, అందరూ చూచి ఆనందించగలిగేవి అంటే, ఈ చిత్రాల నిర్మాణానికి విశేష ప్రాముఖ్యం ఉన్నదన్నాడు.

“డాక్యుమెంటరీలు, తీవ్రాన్ని, ఉన్న పరిస్థితులను ఉన్న సరేగా చూపిస్తాయి. కథాప్రధాన చిత్రాలు, పరిస్థితులు ఉండకగ

బొంబాయి సినిమా లేఖ

నిర్మాణాన్ని మంచిస్తాయి” అని ఆయన అన్నాడు.

గవర్నరు శ్రీ ప్రకాశ్, (వి. డి. పి. ఎ.) డాక్యుమెంటరీ నిర్మాణ సంఘం అధ్యక్షుడు శ్రీ పాల్ జిర్స్ స్వాగతం చెప్పారు. ప్రముఖ వటి, డాక్యుమెంటరీ చిత్రనిర్మాత, దర్శకురాలు అయిన దుర్గాబాయ్ ఖోటే ఆయనకు పూలదూల వేశారు.

ఉత్సవంలో ‘వన్ తౌజండ్ హిందస్’, ‘మరిటర్ డాన్స్ ఆఫ్ మలబార్’, ‘ఎర్ అండ్ వాటర్’, ‘ది లాస్ట్ డ్రైవర్’, ‘హింద్ తూపి’, ‘ఎ రిలీజ్ ఇన్ వన్ టేగాల్’, ‘ప్రెయినింగ్ ఎ రూరల్ స్కూల్ టీచర్’, ‘ఎ విలెజ్ ఇన్ బ్రాజెన్ హిల్స్’, ‘కల్ బైర్ ఆజ్’ చిత్రాలును ప్రదర్శించారు.

ధిల్లీలో ఉత్సవాలను, కేంద్ర సమాచార ప్రసారశాఖ మంత్రి డా॥ బి. వి. కేశ్కర్ ప్రారంభిస్తారు.

* * *

మధర్ ఇండియా

గవర్నరు వారం బొంబాయి సినిమా వార్తాపత్రంలో చెప్పకోదగిన ముచ్చటైనా లేవు. అయినా నూడియోలలో గుసగుసలకు లోటు లేదు. పుకార్లక్కీ నూడియోలకి వచ్చి, కాసిని పుకార్లు భాం చెసి, మళ్లీ పుకార్లు

అశోక్ పిక్చర్స్ వారి ‘రాగిణి’లో పడ్డిని, కిశోర్

★ డాక్యుమెంటరీ చలనచిత్రోత్పాదకులు ★

క్లెక్కి వెళ్ళిపోయే జనాభా ఎప్పుడూ ఉంటుంది. ఈ వారం వార్తల్లోను, నీలి వార్తల్లోనూ కొన్ని సినిమా పరిశ్రమకు ఎంత గౌరవాపాదకంగా ఉన్నాయో, కొన్ని అంత అగౌరవకరంగానూ ఉన్నాయి. సువార్తల్లో కొన్నిటిని చూడാം:

చోలివుడ్, హంటాక్ థియేటర్ లో జరుగుతున్న అస్కార్ బహుమాన ప్రదానోత్సవం చూటానికి దర్శక నిర్మాత మెహబూబ్ ఖాన్ సతి సమేతులయి ఆమెకొకా వెళ్లారు.

మెహబూబ్ నిర్మించిన క కొ ఖం డిం "మదర్ ఇండియా" ఈ ఏడాది బహుమాన విజ్ఞానానికి ఎన్నుకోబడిన ఆయన విదేశీయ చిత్రాల్లోను ఒకటి. ఈసారి "మదర్ ఇండియా" విదేశీ చిత్రాల అస్కార్ బహుమానానికి గెలుపునే అస్కార్ లో లేకపోలేదని అభిజ్ఞాన భావిస్తున్నారు.

కొని అస్కార్ ను గెలుకోవటంకంటే గుమ్మరమైన దేమిటంటే, ఆమెకొకాలో దీనికి ప్రదర్శనావకాశం లభించటం. దేవుడు

వరమిచ్చినా పూజారి వరమివ్వక పోవచ్చు గదా! భారతీయ చిత్రం వచ్చి ఆమెకొకాలో కాస్త పెద్దప్పు గడించుకోవటమంటే మంటగా ఉంటుంది ఆమెకిస్తక. ఒకసారి ప్రేక్షకులకు భారతీయ చిత్రాన్ని గుచ్చి చూపిస్తే, తమ చిత్రాలకి పలుకుబడికెగ్గిపోతుందని ఆమెకిస్తక భయమే ఉండవచ్చును. ఆమెకిస్తక చిత్రాలు మాత్రం భారత దేశంలోకి భారీఎత్తున దిగుమతి అవుతూనూ ఉన్నాయి; వీటికి భారతీయులు పోలేకు అతిథిమర్యాద చేస్తూనూ ఉన్నా. వీటిని వ్యవస్థగా దేశంలోకి రానిస్తుంటున్న భారత ప్రభుత్వాన్ని భారతీయ చిత్ర నిర్మాతలు విమర్శించటంలో దేవబులు ఏమీ కనిపించటంలేదు. ప్రభుత్వాధిపతీలు, రాజకీయ నాయకులు, నాన్నాదొడ్లు, సంసారులంతా మరీ నీకులబాకా ఉడుతూనే ఉన్నారు. ఈనీకులవచ్చిస్తూ ఆమెకిస్తక చిత్రాల పరపతి ఎటువంటిది? ప్రేక్షకుల మానసికాలోగ్యాన్ని భంగంచేసేది కావా? వాధారణంగా వీ ఆమెకిస్తక చిత్రం చూసినా కొమ్మా దేశభరిత సన్నివేశాల్లో, ఆ ప్రమాదం అనే అయితే చావుండదని నెరాల సన్నివేశాల్లో కనిపించాయి. వీటి ప్రభావం ఎప్పుడూగా పడేది ఇంగ్లీషు చదివిన జనాభామీద. ఇంగ్లీషు చదువులు చదివిన యువకులు భారతీయమైనదాన్నిల్లా తెగడటం, పాశ్చాత్యమైనదాన్నిల్లా పొగడటం చూస్తుంటే చిరాకు కలుగుతుంది వీరి ప్రవర్తన, వీరి మనవా సంస్కృతినిగూర్చి ఎక్కిగా అనుకోకుండా ఉండటమే మంచిది ఏదేమైనా ఈ దేశంలో వావాటికి చేళ్ళు పాతుకుంటున్న "హాకీలా" సంస్కృతికి ముఖ్య కారణం ఆమెకొకా చిత్రాలేనంటే అత్యుక్తికాదు. మరి ఈ చిత్రాల ప్రభావంకో మన యువత యువకుల జాతీయత, దేశభావన ఎం ఏవిధంగా పరిగమిస్తాయో ఆలోచించవలసిన వారు మన దేశీనాయకులే.

ఉత్తమ చిత్రం ప్యాసా, ఉత్తమ నటుడు దేవానంద్, ఉత్తమ నటి సూర్య, ఉత్తమ పరిశీలక దర్శకుడు ఎన్. డి. బర్మన్ అని లండన్ లోని ఆసియా చలనచిత్రసంఘం నిర్ణయించింది. 7 రోజుల పాటు మంచి భారతీయ చిత్రాలను కొన్నిటిని చూపించారు. చూసిన వారిలో భారతీయులు, బ్రిటిష్ వారు, ఇతర దేశీయులు ఉన్నారు. ఉత్తమనంతరం ప్రేక్షకులపట్ల తీసుకోగా పెద్దగా ఫలితాలు వచ్చాయి. కేవలం ప్రజలకి వచ్చిలా స్నేహితులంటే ఆసియా చలనచిత్ర సంఘం ఆనుసరించిన పద్ధతే ఉత్తమమని బొంబాయిగా అనుకుంటున్నారు. దీనితో బొల్లి ఒకానా భారతీయచిత్ర సమీక్షకున్న వార్షిక బహుమానాల పద్ధతిని ఈవిధంగా వీరు నిమగ్నిస్తున్నారు.

ఈగిల్ ఫిలింస్ వారి 'ముజ్రమ్'లో రాగిణి, మమిక్ సిపూర్.

(1) సంగీతం, నటన, కథ-ఇత్యాది కీర్తికలలో ఒక్కొక్కదానికి ఒక్కొక్క చిత్రాన్నే నూచించటానికి అవకాశం ఇవ్వటంవలన, ఒకటికంటే ఎక్కువచిత్రాల్లో మంచి సంగీతం ఇచ్చిన సంగీత దర్శకునికి, మంచి నటనను చేసిన నటునికి, ఒక్క చిత్రంలోనే పాత్రాల్లాన్నూ చారిత్రికపాత్రకీ అంశస్థాయిం జరుగుతున్నది. (2) చిత్రాలు చూడని పాటకుమారుడూ ఓటుచేయటానికి వీలుంటుంది అన్యాయంగా ఉంది. అప్పుడప్పుడు మతాధిపత్యం కూడా ఓటింగ్ కు కారణమవుతోంది ఉన్నటుండి సాకిస్టాన్ ప్రజలకు కూడా ఓటింగ్ అవకాశం ఇవ్వటంతో వారంతా తమ మతస్థులకు ఓటివ్వటం జరుగుతోంది. వారు ఓటుచేసిన చిత్రాలు కొన్ని సాకిస్టాన్ లో ఇప్పటిదాకా విడుదల కావలేదు. ఆ చిత్రాలను కాని, ఆ చిత్రాల్లో నటించినవారి నటనను గాని చూడకుండా ఆక్కడి ప్రజలు ఓటుచేస్తే అది సరైన ఓటు అవుతుందా? ఈ విమర్శ చేసినది ఒక ఆంగ్లేజీ నటుడు.

ఇంకొక విమర్శ ఏమిటంటే, చాలమంది ఫిలిం వ్యక్తులు బహుమతులను సంపాదించటానికి అడ్డదారు తొక్కుతున్నారు. ఆ ప్రతీకకాపీలు చాలా కొనేసి దొంగఓట్లు పంపిస్తున్నారు ఈ కారణం చేత గత సంవత్సరం గొప్ప విజయం సాధించిన కిచీన్ చేప్ బర్మక్ బహుమతిదారుల జాబితాలో లేనేలేదు. ఇలాగే దుమ్మన్ రచయిత ముక్రంకర్కర్, భాభిలో నటించిన పంపిణీబాయి, ఇంకా అల్లులైసవాగు కొందరు బహుమతుల దిరిదాపుల్లోకైనా రాలేదు.

* * *
మహేష్ కార్ చిత్రం "తలూక" లో మొదటిసారిగా సరిపయం కానున్న స్క్రిప్ట్ అవబజ్ కామిటీకడం మొన్న 7వ తేదీన ఒక శుభముచూర్చిన అనిర్వచనీయ అనేకారేఖ కుర్రాణ్ణి పెళ్ళాడింది.

అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు, యాక్టరు అయిన అసిస్టెంట్ మేజర్ ఈ నెలలోనే వారణాసిలో వివాహం చేసుకున్నాడు.

అలీరజా అనే నాటక రచయితను తాను రచనాస్థలంగా వివాహమాడినటు కొన్ని నెలల నుంచి ప్రబలంగా ఉన్న వదంతులు కేవలం నిరాధారమని నిర్మూల్య ఇటీవల వెల్లడించింది. తాను పెళ్ళాడితే పత్రికల పేషియంలు, అభిమానుల ఆశీర్వాదాలతో పెళ్ళాడగలనని, చాలు పెళ్ళాడవలసిన అగత్యం తనకు లేదని అమె చెప్పింది. తమ వివాహవార్త అసత్యమని అలీ రజా కూడా వెల్లడించాడు. (ఆంధ్ర వార్తాపత్రిక బొంబాయి విలేజర్)★

గేవాకలర్ లో తెలి తెలుగు చిత్రం

లలితా ఫిలింస్ వారి తొలి గేవాకలర్ చిత్రం 'లవకుశి' కు విజయస్థుడియోస్ అధి

"కరుకోడికి పుట్టాను; కత్తిలాగా పెరిగాను" అన్నది రమణి...జలరుహ వారి 'రాజనందిని'లో అంజలి చేవి, గుమ్మడి వెంకటేశ్వరరావు

పతి శ్రీ బి. నాగిరెడ్డి మార్చి 6 ఉదయం ప్రారంభోత్సవం జరిపాడు. వాహినీసుడి యోలోని రెండవ ఫ్లోర్ లో జరిగిన ఈ ఉత్సవానికి పలువురు దర్శక నిర్మాతలూ, నటీనటులూ, రచయితలూ వచ్చి నిర్మాత శ్రీ కేంకరెడ్డిని ఆభినందించారు. ప్రాజెక్టుగా నే, శ్రీరాముడి భూమిక నిర్వహిస్తాన్న ఎన్. టి. రామారావు మేజర్ జేనుకోని వచ్చాడు. శ్రీ నాగిరెడ్డి కామెరా వ్యవస్థ ఆన్ చేసి, చిత్రనిర్మాణాన్ని లాంఛనంగా ప్రారంభించారు. శ్రీరాముడు అభయముద్ర పట్టి మండహాసం చెబాడు.

అనంతరం నాగిరెడ్డి, నిర్మాత కేంకరెడ్డి, దర్శకుడు పి. పుల్లయ్యగారలకు శుభాకాంక్షలు తెలియచేశారు.

పి. పుల్లయ్యగారు స్పృహకేతం 'లవకుశి' చిత్రాన్ని తీయడం, అది ఘన విజయం సాధించడం వినితమే. ఇప్పుడు

అయితే, అధునిక పాంశ్లేష సదుపాయాలతో ఈ రసవత్తర గాథను వర్ణచిత్రంగా రూపొందించడం ముదావహం.

ఇందులో సీత భూమికను అంజలిచేవి, వార్మికే పాత్రను నాగయ్య నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ కథకు అతి ముఖ్యమైన లక్ష్యం ఐది భూమికను కాంతారావు నిర్వహిస్తాడు.

'లవకుశి' ను తమిళంలో కూడా నిర్మిస్తారు. గేవాకలర్ చాయాగ్రహణానికి అక సరమైన, పెద్ద ఆర్ క్కలాంప్ లను పశేర్ ఇండియావారు సరఫరాచేస్తారు. ★

ఊటీలో విలిం ప్రసాదాంగ్

వీడియో అభివృద్ధికి మే నెలలఖరు వరకు ఊటీ వసాటకల్లో చోటు గిరాకీ

పెరిగే మారవలున్నాయి. కచ్చెది వేపం కాం కాబటి ఇది మూడే అయినా, దిశ్వంగా చెప్పకోవడానికి కారణం : అక్కడ ఈ ఏడాది ఆంధ్రా హరిపుడకు చిన్ని బ్రాంచి ఏర్పాటు కోసం.

హింసపక్షం మూడు చిత్రనిర్మాణసంస్థల ఛాటింగ్ యూనిట్లు మేనెలలో అక్కడ విడిది విరుతాయని తెలుస్తోంది. తెలుగు వాటిలో అప్పపూర్ణా పిక్చర్స్ బృందం ఒకటి. వారి కొత్త చిత్రానికి ముఖ్యమైన కొలదోర్ ఛాటింగ్ అక్కడ జరుగుతుంది. అక్కడ చిత్రించే సన్నివేశాలలో నాగేశ్వరరావు, రంగారావు, రేలంగి, సావిత్రి, రాజసులోపన పాల్గొంటారు. నిర్మాత మధుసూదనరావు, నిర్వహకుడు ఆదుర్తి, రాయగృహణ దర్శకుడు వెంకటాచార్య, కళానిర్వహకు కృష్ణారావు మొదలగు వారు చెబుతున్నారు. పద్మశ్రీ పిక్చర్స్ పేరిట పి. త్రిలయ్యగారు నిర్వహిస్తున్న 'శ్రీ వేంకటేశ్వర హరిపుడం' చిత్రానికి కూడా, ఊటిలోనే

కొన్ని దృశ్యాలు చిత్రీకరించడానికి కార్యక్రమం వేసుకున్నాడు. ఇందులో ఎన్.టి. రామారావు ముఖ్యపాత్రుడు.

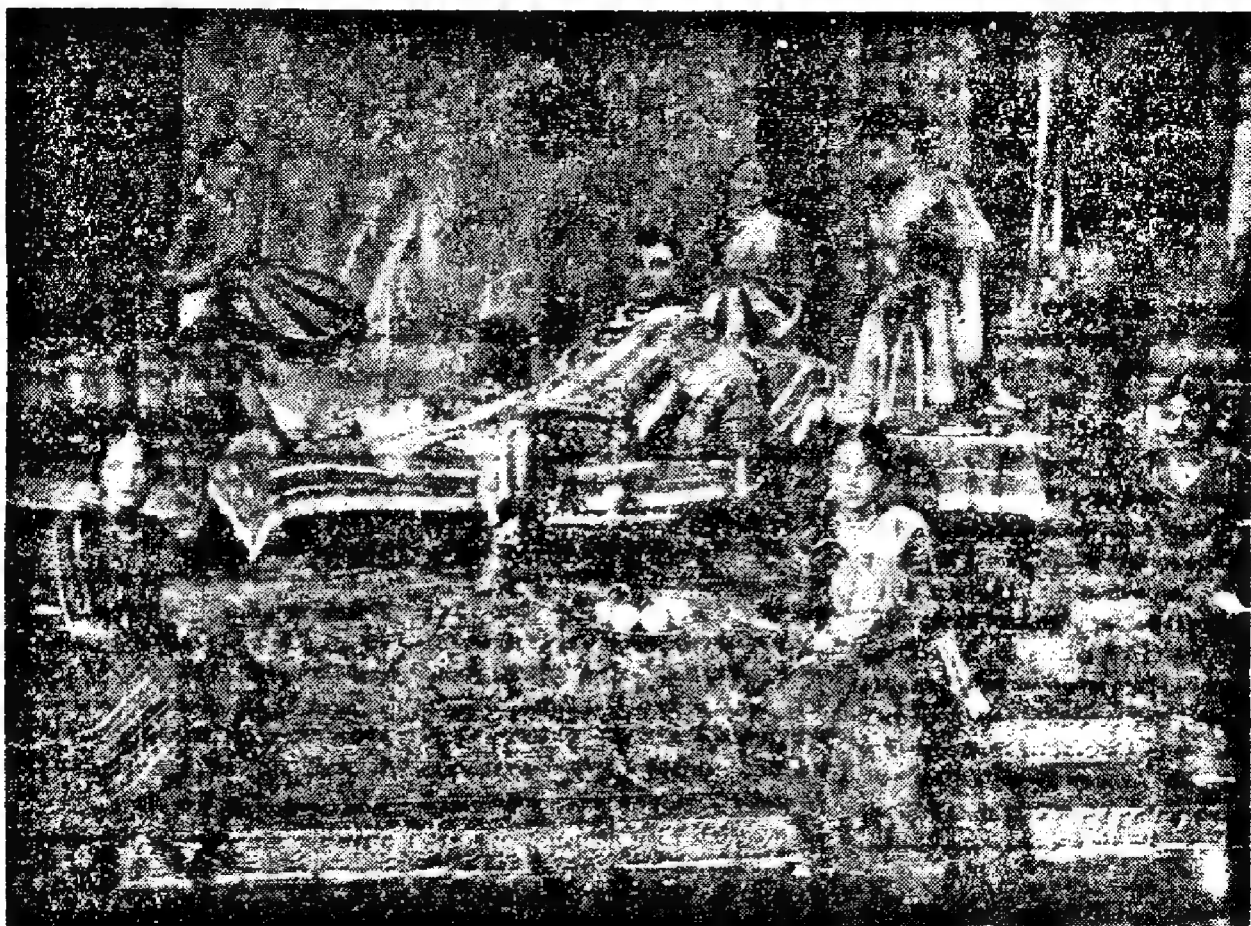
వేప పంటలు ఇంద్రుని ఊటివల్లే అక్కడ కాల పీటలకు తేటలు కులభంగా దొడకు తయన్న ఉహలో మరికొందరు నిర్మాతలు కూడా ఈ విషయం ఆలోచిస్తున్నారు.

కిత్నా బదల్ గయా ఇన్ సాక్ష

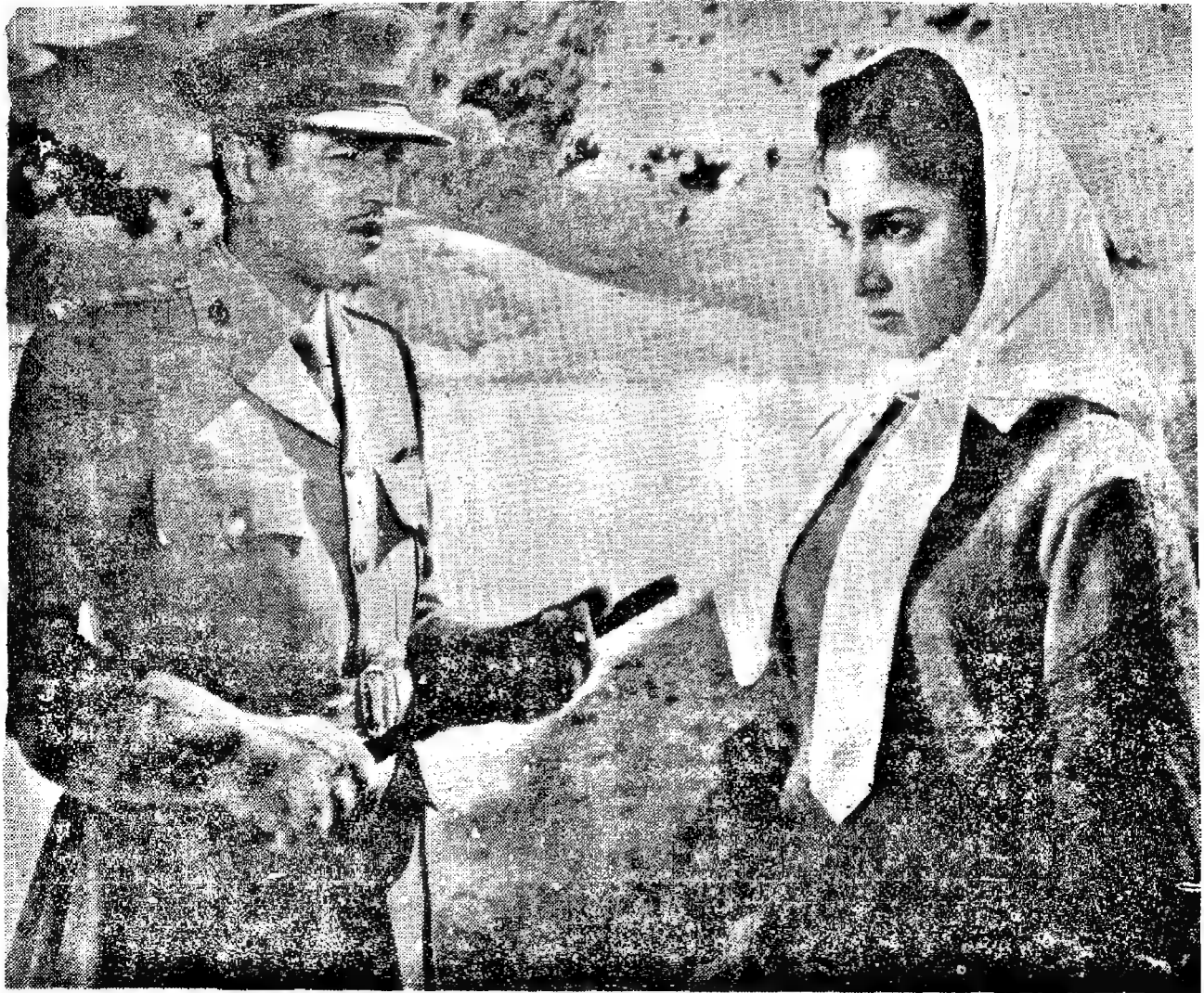
టిక్కెటు కొనుక్కొచ్చిన జవాబా, సినిమా అయిపోయిన దర్శకుడిని అడగా లిప్స ముక్క కొన్నా ఆరిగా తే అనేది మరీ కథ మొదలెట్టడం పరికారి బాంబాయి వారి పిన్-మోర్ అని ముదర్సా థియేటర్స్ వారి గేవాలర్ చిత్రం 'కిత్నా బదల్ గయా ఇన్ సాక్ష' నుంచి మొంది. కొబటి సినిమా యాకా, 'కిత్నా బదల్ గయా' అని మొదలు అడగకండి; ఆలోచించకండి.

అసలు, పరదాకోసం, కేవలం దివోదం కోసం కథ అరిసవుడు, అందులోను హరిపుడి చిత్రం 'నెవెన్ టైప్స్ ఫర్ నెవెన్ (బదల్ సాక్షా, అంకెం దిగ్గింది (ఇంకా లోనూ ఏమవుతే) రంకెలు కనే పద్ధతినాకా, ఫీల్తు చేసేవుతు, ఇందులో తలా తోకా ఇలా ఎందుకున్నాయని ఎవరూ అడగరు. పాటలు విని, ఆటలు కని ఆనందించి ఇంటే కల్పితానా. అందుకల్ల వి. ఎన్. శోహర్, ఈ చిత్రంలో కథను సమర్థించుకొవడానికి 'కిత్నా బదల్ గయా ఇన్ సాక్ష' అని అక్కరకర్త పడే పక్కలేదు. అక్కరకర్తదార్శినివాళ్ళు ప్రేక్షకులే. ఎందుకంటే, ఇదివరలో హరిపుడి కథలు అనుకరించినవాళ్ళు, మన జోనికే వచ్చేవిగా కథను కలుపు కచ్చి బిప్పించేవారు. ఇటీవల కొంత కాలంగా వస్తున్న ఏ ఏ విధానా అద్భుతంగా ఉండటం లేదు. అందుకని 'కిత్నా బదల్ గయా' అని పిన్జనాళి గురించి మనం అనుకోవాలి.

కాగా, కథను దీక్షివారీ వేపం వేయడంలో, 'అహింసా పరిమార్కో' పద్ధతి

అశోకావారి 'భూలోకరంభ' చిత్రంలో ఆర్. నాగేశ్వరరావు

గురుదత్ ఫిలింస్ వారి ఐదవ చిత్రంలో గురుదత్, వహీదా రెహమాన్. వెనుకనున్నది 'స్తుడియో సిస్టమ్' కాదు; ఈమధ్య గురుదత్ బృందం అసలు సిస్టమాకే వెళ్ళి చక్కని దృశ్యాలు చిత్రించారు

సాల దగ్గర్నుండి 'అడవి'నుండి మంచివాడే' వంటి సత్యాలు రకరకాల నీకులు చొప్పించిస్తున్నారే, కథకుడికి విసుగేసి, ఎలాగో అలా అనేదామన్నటు యాదాలాపంగా ముగించడం జరిగింది. ముక్తయింపు సొంపు తరిగింది.

ఈ విషయం మనహాయి నే, మిగతా విధాల ఈ చిత్రం చక్కని కాలక్షేపం. కళా దర్శనా, ఆహ్లాదకరంగా ఉన్న గేవాలర్ గ్రామగ్రహణం, రెండుమాడు చక్కని పాటలు, మాడల్ గ వృత్తాంతం ఈ చిత్రం ప్రత్యేకార్థాలు. ముఖ్యపాటలు ముగ్గురిలోను ఇద్దరు-అజీత్, సనీజయంతో సమర్థంగా పటించారు. దర్శకుడు జోహార్ ధరించిన ఈరిగైన భూమిక రూపకల్పన, తిద్దారా నటనాదా రాణించాయి కోడు. కథను ముంగుడు సవపదానికి కొరికగా ప్రవేశపెట్టిన ఈ పాత్ర, అద్భుతములకొనబడింది.

అజీత్, అతని అరుగురు రమ్మలూ అడ

విలో అడుతూ పాడుతూ, వేటాడుతూ కాలక్షేపం చేస్తూ ఉంటారు. 'అడవి' మనుషులు కొబటి క్రమశిక్షణ లేక, ఉత్సాహం కొద్ది ఒక శతాబ్దపు తిమ్మకుంటూ ఉంటారు. కొన్నాళ్ళకి వాళ్ళకి విసుగేసి, ఇంతవంటి, తిండివేసి ఇల్లు చక్క చేస్తే అడవికు ఉంటే తాగుబోయిస్తుంది. చెడ్డవాడు 'బస్టి' వెళ్ళి, ఓ పిల్లని పెళ్ళాడి చక్కా వస్తాడు. అమె విలేవీ అడుపాజ్జం పెడుతుంది. తన ఉళ్ళో పిల్లల్ని తెచ్చి పెళ్ళిళ్ళు చేదామని కూడా ప్రయత్నిస్తుంది. ఈలోగా వాళ్ళే, తిలో పిల్లని ఎక్కువైనా చాతునవివాహం చేసుకుంటామంటారు.

అప్పుడు, తడిపెగారు చివాటేసి, పిల్లల్ని తిరిగి పంపించి చేస్తాంది. ఆనక, ఒక వృత్తి పరిక్షలో ఈ 'జంగిల్' జామ బస్టి గుంపుని ఓడించి, ఆ అమ్మాయిల జున్ను గలుచుకుని పెళ్ళాడుతుంది. ఇది 'అవూరి' సంప్రదాయం. ఇదికథ.

వృత్తిపరిక్షలలో మందరి చక్కని

వృత్తాలు చూపించారు. పోషకాన్ని పోటీ తోరుమారడంలో, పాముగరిడిలు, పిల్లి మంత్రాలు వేయించి, హీరోలు అరుగురిని గెలిపించారు.

మలాసాగా, హ్యూలో నిల్పుకోవడం తప్ప మరే విధమైన క్రమలేకుండా, అందమైన దృశ్యాలు చూస్తూ, హాయిగారికే పాటలు (కొన్ని అమెరికన్ ల) వింటూ కాక్షేపం చేయడానికి వెళ్ళిమాడ తిగ్గ చిత్రం ఇది.

గిట్టుబాటుకాని

పుట్టినరోజు పండుగ

'మా అబ్బాయి పుటివోక పండగ' కావటి, మారంతా కేపురావలసింది' అని సలుగురికి ఇవ్వలేవన కొద్దులు గుప్పించేకాదు ఒక ప్రాక్టికల్ లైన్ ప్లీ డి ద్దు క్రిం

గిట్టుబాటుకాని పుట్టినరోజు పండుగ

సారి అలాచేసి కానుకలు పుష్కలంగా
తచ్చాయి. అరి అమ్మేస్తే డబ్బు దండిగా
వారికింది.

ఇది అందంగా మరోటి మరోటి ఎంతుకు
అని అలా పోయింది ఆ పట్టణం. డబ్బు అత
వరం కాస్త ఎక్కువ కాగానే, మరీ
అమ్మాయి! పుట్టినరోజు పండుగ ఏర్పాటు
చేశాడు. విశాలభారతదేశంలో మహాజనులకు
తన కొడుకు పుట్టినరోజు పండుగ జరిగి
తోవ్వొడిసెలలే అయిందన్న పంగతి నురుంప
వని అతనిదీక్ష. అందుకని, అప్పు కూడా
చేసి, ఏర్పాటు భారీపర్వం చేశాడు. పలు
నయానల్నికల్పాదుగాని, ఈసారి కానుకలు
ఏమీ కాలేదు. అంతా దండునైపోయింది.
వ్యాపారం గిట్టుబాటు కాలేదు. ఆగ్రహం
ఒక్క మండిపోయి, పెళ్ళాంమీద మండి
వడ్డాడు. 'మబ్బరంగా వివాహమగునెలలండి
కాళ్ళకి తొమ్మిదేసిసెలల కొకసారి పుట్టిన
రోజు పండుగలుచేసి సదుపాయంఅంటే
ఎంత కానుండును. మరీ కొడుకుడవ తొక్క
తక్కువగా ఉన్నాగా గడిచిపోయేది
కా' అని విసుక్కున్నాడు అమెనాద.

'అందుకు నేనేమంటావు. నాకామోదీ'

అన్న భావానికి, ఆ భావి అభివ్యం
పటింది.

ఈవలాయకు వేషంలో ఉన్న రాధా
కివన, అమెనాదకి కూడిలిపోయి విక్ర
మోహం పెట్టి, బాదుకున్నాడు.

దీక్షపై ఫిలింస్ వారి 'లాక్ వంటి'లో
ఈ సన్నివేశాన్ని మొత్తం చిత్రించారు.
రాధాకివన భార్యగా మనోరమ పటించింది.

మోహన్ సెగల్ దర్శకత్వం కియాకా
కున్న ఈ చిత్రంలో సరీస్, బల్ రాజ్
పాపీ, ప్రభువియార్, లీలామిత్రా, శేఖర్
పాల్ మొదలగు వారంతా పాల్గొంటు
న్నారు. సంగీత దర్శకుడు ఎన్. డి. బర్మన్.

* * *

ఫాక్స్ టెయిల్ ఫిలింస్ (బొంబాయి)
వారి తెలుగు చిత్రం 'మేమీమీ' సత్వ
వంటే దర్శకత్వం కియా రవుతోంది. తెలం
గాడా బావపడగేమం ఆలంబకంగా మొత్తం
కొన్ని జోట్ జోర్ దృశ్యాలు చిత్రిం
చారు: ఇందులో విజయకుమార్ (దాంప
త్వం), సి. ఎన్ మాధవ్, సి. వి. రాయుడు
డి. ఎల్. రివర్స్ మొదలగు వారు పటిస్తు
న్నారు.

"మధుమతి"

దర్శక నిర్మాత విమల్ రాయ్, ఫిల్మరీ

వివాహం

దర్శక నిర్మాత (డి. ఎల్. వి. ప్రసాద్
తమ మేనల్లుడు చి. ఎం. పరాశ్రమరావు
(డి. ఎం. వి. సుబ్బారావుగారి కుమారుడు)కు
చి. పొ. రత్నకుమారి కుర్చీ కేవల వివాహం
కేవల బ్రాన్స్ లో వైభవంగా వివాహం జరి
పించారు. పలువురు పుర్రముఖులు వివాహం
కి వచ్చి వధూవరులకు దీవించి కానుకలు
తదివించారు.

ఆ రిగార్డులో 'మధుమతి' చిత్రానికి
రెండు పెద్ద వృత్తాలను చిత్రించారు. ఒకటి
పండుగలకు సంబంధించింది. అందులో
దీర్ఘకుమార్, విజయంతిమూల, బానిసాల్
వృందం పాల్గొన్నారు.

దీని తరువాత, విజయంతిమూల, 'సినిమా
మెయిన్' కలసిచేసిన 'సంతా' వృత్తం
చిత్రించారు.

'మధుమతి'లో మొత్తం యాడు పెద్ద
వృత్తాలు అంటాయి విశేషం ఏమిటంటే
ఈమూడిటి మాట్లు, నిర్వహణ మునుకు విత్వ
దర్శకులకు ఒప్పుగించారు. ఒకటి సదిన
కింగర్, మరోటి సత్వ వారాయణ్,
మూడోది సోహన్ లాల్ దైర్యవేస్తున్నారు.

'మధుమతి' చిత్రానికి థాప్టలంకుమార్
పర్యటించాడు. అందువల్ల రెండు జోట్
జోర్ దృశ్యాలు పుష్కలంగా కానవడ
తాయి.

ఈ చిత్రానికి సరీర్ చాదిరి సంగీత దర్శ
కుడు.

* * *

విమల్ రాయ్ ప్రాడక్షన్స్ తరువారి
చిత్రం 'మహాతి' నిర్మాణం మొత్తం
ప్రారంభమైంది. రెండురీళ్ళు పూర్తి
అయ్యాయి. అప్పటికిరెండుచి ఇంకా
పల్లెలలో వేళ్ళాకుకున్న దురభిప్రాయ
లను నిర్మూలించే ఆశయంతో దానికి సంబం
ధించి సమస్యను రీమనిన కథను రూపం
దించినట్లు నిర్మాతలు తెలుపుతున్నారు.
ఇందులో మరీస్, మునీర్ దత్, కిశోర్,
లలితాపాతర్, ములోదవ, తిరుణ్ బోస్ పటి
సున్నారు. ఈ చిత్రానికి మాటలు పోల్తు
హింద్ర, పాటలు మజా వ్రాస్తున్నారు.
సంగీతదర్శకుడు కేచిన్ దేవబర్మన్. మొత్తం
ఒక యూ.కే.గీతం రికార్డు చేశారు. ఆకాభాన్
గీతరాయ్ అది పాడారు.

ఈ చిత్రం దర్శకుడు విమల్ రాయ్. ★

కాశీనాథ్ ప్రొడక్షన్స్ వారి 'రామాంజనేయ యుద్ధం' చిత్రంలో
శ్రీరాముడుగా శ్రీ అమర్ నాథ్, సీతగా జానియర్ శ్రీరంజని.

అతిథి సత్కారం

(37-వ పేజీ తరువాయి)

వారికి వందపాళ్ళందుకు" అంటుంది. పిలువక పోలే వచ్చినవారి దగ్గర పడుపుచుంటుంది. అడక తేరలో పోకవలెగా వుంటుంది వారి వని. మేకపోతు గాంధీర్యంతో ఎదటివారిని దిండులకి పిలిచి, యింట్లో భార్యనుజేతాల్లా వేల్చి పడతారు మాట దక్కించుకుని. అప్పట్లో వచ్చిన వారి కలంటి మర్యాద బదులుతుందో తేలికగా పూహించవచ్చు. ఇంటావిడ కొంచెం మెత్తినైతే, భరి పడుతు నిలుపుతుంది. గయ్యారీయే తే నోటితోగాక చేతలతో తన అయిదన్ను వ్యక్తీకరిస్తుంది. ఈ ముప్పు గడవాలంటే భార్యభర్త రిటువునూ సంప్రదించు కొనిన మీదట ఎవరినైనా విందు కాహ్వానించటం నూచిది. సంప్రదించుటకీ వ్యవధి లేనపుడు భర్త గౌరవం కాపాడటం భార్యవిధి.

మరికొన్ని యిల్లో యింటి కెవరైనా రావలెమంటే గిట్టుకు యజమానికి. ఈవిషయంలో స్వపర తేదమేమిటేదు. తిన్నా, భార్యబిడ్డలూ తప్ప మిగిలిన వారంతా పరులనే భావన. ఎవరైనా యింటికి వచ్చిన నూచన గ్రహించగానే భుజుభుజులాడుతూ ఆకారణంగా యింట్లో వాళ్ళని విసుక్కుటటం, వచ్చినవారి ఎదుట అసభ్యంగా ఆడుస్తూ ప్రతివాళ్ళనీ విసుక్కుటటం మొదలు పెడతారు. ఈ పరిస్థితులలో వచ్చిన వారికి ముళ్ళి మీద వున్నటుంటుంది. గృహిణినిజీతి వర్తనాతీతం. అసలు ఇలాంటి యిల్లో స్వబుద్ధితో ఎవరినైనా ఆహ్వానించేంత దుస్సాహసం యిల్లారీ కుండదు. వచ్చేవారైనా ఏదో ముఖ్యమైన పనివుంటే తప్ప, కేవలం వీరింట్లో విందుభోజనాలు భుజుస్తూ కూర్చోవాలనే సదుద్దేశంతో రాదు. అలాంటప్పుడు ఇంటావిడకు రాక రాక వచ్చిన అతిథికి అమర్యాద జరుగుతోందని భాగ-అలాంటి వ్యక్తీయేదులు గెను అవలూపం పాలయ్యవనే వేదం. "మొగుడు కొట్టినందుకు కాదు, బోటికోడలు సవ్వి నండు కేడ్చిందని మనలో ఒక సామెత వుంది. ఎవరూ లేనప్పుడు జేవుడులా వుంటే భర్తవినా, ఎవరైనా వచ్చేప్పుటికి విసుక్కుటటం తిట్టటం మొదలు పెడితే ఆమంచి తన మేనీరా రాణించదు. వీరవృద్ధుల యిలా కీచులాడుకుంటూనే వుంటారు కాబోలను కుంటారు వచ్చినవారు. చాటుగా ఎన్ని మాటలైనా స్త్రీలు భరించగలరుగాని, యిరుకులెదుట కొంచెం కళాకార పరిచా పాన్ని కూడా సహించలేదు. ఇక ఆవ మావమే అయితే చెప్పాల!

ఈ రకంలోనే గ్రుడిలో మెల్ల అన్నటు కొండరు బయటివారి ఎదుట ఎంతో మర్యా

దగా వుండి, ఆకోపమంతా చాటుగా అరాంగి దగ్గర ప్రదర్శిస్తూంటారు. "అడక మన వాళ్ళనీ ఎవరు మేపు తుంటారు! కాఫీ ఫలహారాలేమీ అక్కరలేదులే. అక సరమేనే హోటలుకి వెడతారు. భోజనం పెడితే చాలు. అడిమాడా అట్టహాసమేమీ చేయకు" అంటారు. పాపం అనిజేం చేస్తుంది? భరిమాట కాదంటుందా? దాని పర్యవసానమేలా వుంటుందో? లేక వచ్చిన వారిని అమర్యాద చేస్తుందా? వారికి సరియైన మర్యాద జరుగకపోతే "పాపం! మగ వాడేమి చేస్తాడు? అలివిగాని అలివి కట్టుకుని అభూరిస్తున్నాడు" అంటూ సానుభూతి వెల్లడిస్తారు. లోగుట్టు వారికేమి తెలుసు?

ఈ సమస్యకి రెండే పరిష్కారమార్గాలు. అందులో ముఖ్యమైనది అనువరణీయమైన దీ యజమాని మనస్తత్వం మార్పుకోవటం. వచ్చేవారెవరైనా తప్పనిసరియే వస్తారేగాని కేవలం తనను వేధించే వుద్దేశంతో రారని గురించాలి. బంధువులు ఇంట్లోవారి పరిస్థితి గ్రహించి, వారికి సాగ్యమైనంత దూరంపో వుండటం రెండవమార్గం. కాని ఈపద్ధతినలన క్రమిణా బంధుత్వాల్లే విచ్చిప్పుమయే ప్రమాదముంది. అయితే కానియ్యి అనుకుంటే చిక్కేలేదు.

ఇక మూడవ రకం గృహస్థులు. వీరివద్ద ఆదరణకి ఆహ్వాయితకి కొరత ఏమీలేదు. కాగా ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రతిబించి బాధాజనకమౌతాయి. ఇంటికి వచ్చినవారు పని అయి వెళ్ళమంటే, ఇంకా రెండు రోజులుండి వెళ్ళమని తగని బలవంతం చేస్తారు. వారు మొగమంటున్నారే అవతల అవసరమైన పనులన్నీ చేడిపోతాయి. యార్జించి వెళ్ళిపోతే గేసుల సద్భావం కోల్పోతారు.

కొందరికి మర్యాద తెలియక మనవాళ్ళే కదా అని తాము ఏది తింటే అదే పెడతా మనుకుంటారు. అంతమాత్రాన మనం చుట్టి అన్నం తింటాముగదా అని వారికి అసె పెడితే ఏమి మర్యాదగా వుంటుంది? చాలా మిగిలితే పాత సుకుంటా మా అనుకుంటారేమో! అక్కరలేదు. వెచ్చిబెట్టి వాడుకోవచ్చు. చారు వులుసులాంటివి వేడిచేస్తే చెడిపోతున్నవి కూడా చెడకుండా వుంటాయి. అన్నం మళ్ళీ పొయిమిడ పెడితే చెడిపోతుందని భయంలేదు. పెళ్ళిన్నెలలో నీకుపోనీ అందులో అన్న పుగిన్నె పెట్టి మూత బెట్టి వేడిచేస్తే, అప్పుడు వండిన అన్నంలా వుంటుంది. వుల్లి మజ్జిగ వాడవలసివస్తే, కొంచెం నిమ్మరసం, ఉప్పు, కరివేపాకు వేస్తే నోటికి రుచిగా వుంటుంది. ఇటువంటి వారి చూపుదయనైర్లయ్యం వీరిలోపాలనుకప్పి వేస్తుంది.

మరికొందరు అజ్ఞానంచేతకానీ, తెలివి

తక్కువ నరనంకలకానీ, అతిథులని మాటలతో నొప్పిస్తారు. "ఈ పూట మీ వదిక గారెంట్లో భోజనం కాబోలు" అనీ, "మీ మేనమామగారు మిమ్మల్ని భోజనానికి పిలవలేదా" అనీ ఇలా ఆ పూర్వోపేక్షను ఇతర బంధువుల ఆహ్వానాలను గురించి నూచిస్తారు. తీరా వెళ్ళమంటే "అయ్యో రాకరాక వచ్చాడు. నాలుగు రోజులుండి వెళ్ళండి" అంటారు. ఇంకా కొందరు ఇంటికి వచ్చిన వారితో "అంతా నాదగ్గర తినేవాళ్ళేకానీ, నన్ను పిలుచుకేరీ నాలుగు రోజులపాటు పట్టెడు మెతుకులు పెట్టిన పాపాపాహా. అయ్యో! నిన్నంటున్నా ననుకుంటావేమో పిన్నీ, ఏదో మాట వరసకి చెప్పాను" అంటారు. వీరి మాటల వెనుక దాగివున్నది అజ్ఞానమో, వ్యంగ్యమో తెలుసుకోవటం బ్రహ్మచిరంకాదు.

తంక గౌరవమనే పేరుతో అతిథి సత్కారం కోసం సర్వ వాళిన మయ్యే 'మాపాటి వియ్యవ్వ పంతులు' (పెళ్ళిచేసి చూడు)లాగా వుండమని ఎవరూ సలహా ఇవ్వక. కానీ గృహస్థులపై తరువాత అతిథి ఆభ్యాసతి సత్కారంచేయటం అవసరం. పూర్వకాలంలోవలె వారి పాదోదకం శిరస్సున చల్లకోకపోయినా, వారికి భోజన పానీయాదులకు లోపం చేయకూడదు.

అంతా చేప్పిన తరువాత బాధాకరంగా తయారయే బంధుమిత్రులను కూడా ఒకపారి స్మరించటం అవసరం. వీరు "దుట్లమై వచ్చి దయ్యమై పట్టే" ననే పామెతను సార్థక పడుస్తాగు. వీరు కేవలం భోజన పానాదులతో తృప్తిపడక గృహవిషయాలలో కూడా అవతనరంగా జోక్యం కలిగించుకుంటారు. భార్యభర్తలమధ్య మనస్తర్లలు కలిగించటం, తేకపోతే వారిని దద్దెమ్మలనుచేసి గృహ నిర్వహణాధికారాన్నే హస్తగతం చేసుకొని శ్రేయోభిగాములవలె నటించటంవంటి దాడులూ లెన్నో చేస్తారు. ఈ విధమైన అతిథులకి కూడా వారికి తగిన సత్కారంచేయటం అవసరమే.

పంచాంగ ప్రసక్తి

(19 వ పేజీ తరువాయి)

గవర్నంటువారు చాక దుకాణాలు తోచిన రోజుల్లో అతడిది వలదైపిడు యూనిట్ల చేపనుకొరు. వినుగురు కొడుకులు, మునుగు మాకుళ్ళు పెళ్ళిళ్ళయి కాపురాలు చేసుకుంటున్నారు. కొడకళ్ళను పుట్టింటినుంచి తీసుకరావడమో, మాకుళ్ళకు సార పెట్టి అతిగా రింటికి పంపడమో వెలకు రెండు మూడు ప్రయోగావసరాలుంటాయి. మునపలుగారి జనన మరణ రిజిష్టరుతో అతడికి ఏదాదికి

పంచాంగ ప్రసక్తి

ఏ నాలుగైదు పార్లమెంటు పని తగులుతుంది. పిన్నా పెద్దా, ఆదామగా, పిల్లాకెల్లా క్రిక్కిరిసి వున్న సమిషి కుటుంబంలో అప్పుడప్పుడూ యిలాటి వేసో జరగడంలో విడ్డురంలేదు. ఉన్నటుండి ఒక కుఘోద యాన వరసయ్యమామ నన్ను నడిరోడ్డులో నిలవేసి “నిన్న సాయంత్రం మా వారిగాడి ఇల్లాం నీర్లాడింది” అంటాడు. ఇక అప్పుటి నుంచి నా అవస్థలు ప్రారంభం! జన్మకాలాన్ని గుర్తించాలి. నక్షత్రాన్ని బట్టి ఆ వుట్టిన విడ్డ కోక పేరు నూచించాలి. ఉండి వుండి ఒక ఆడవిడ్డ ‘శ్రీవణం’లో జన్మించింది. ‘జా, కే, కో, ఘా-శ్రీవణం’ అలాచించగా ఆలోచించగా ‘జూ’కు జూలియా, ‘కే’కు కేన్ అనిన, ‘కో’కు కోన్ అన అర్థమయిలాంటి నామధేయాల కొన్ని వాకు స్ఫూర్తిస్తాయి. ఇలాంటి పేర్లు మా వరసయ్య మామకు నచ్చవని ప్రత్యేకించి చెప్పడం అవసరం! ఏదో గంతకు తగిన బొంతగా ఒక మామూలు పేరు నూచించమని అతిదు నా దుంప తెంచడానికి ఉడుక్కుడ్డతాడు. పడెళ్ళు చాటిన కుర్రదాన్ని, పదివారళ్ళ కుర్రవాణి వివాహోచిత వయస్కులుగా పరిగణించేస్తాడు వరసయ్య మామ. వరులకోసం వఘవులకోసం అన్వేషణ ముమ్మరంగా కొనసాగుతుంది. జాతకాలు వుదరాలి. పేరు పొంతనాలు సరిపడాలి. ఆ తరువాత మహూరం నిశ్చయించుకోడాని కోక మంచిలోజు చూడాలి...

ఎలాగైనా ఈ గొడవను పడలించుకో దలచి నామా అతిడిక్కిరాడా తీరిక దొరికి వప్పుడు నేను మెల్లమెల్లగా కాస్తా కుక్ర నీరిని ఏ కడవు పెట్టడంకద్దు: ‘సత్యం వద’ అని పురాణాలన్నీ ముక్రంతంతో వాకొం టున్నప్పటికీ ‘వారివాటులందు, వైవాహిక ములందు’ అవసరాన్ని బట్టి నియమాన్ని అతి క్రమిస్తే ఘరవాలేదన్నార పెద్దలు! పెళ్ళి పీఠంతం, నామకరణంలాంటి కుభకార్యాలు జరపడంలో పంచాంగాన్ని పాటించడం అవసరమే! కానీ ఊరగాయలు వేయటం మొదలు, వూరికి వెళ్ళడంవాకా అంతకు యంతరమా పంచాంగాన్ని పట్టుక మల్లాడడం అవివేకమే అవుతుంది. సాహేబులున్నారు. వాళ్ళి పెళ్ళికి కుక్రవారం మధ్యాహ్నం పడకొండు గంటలకు సరిగ్గా మహూరం వుడుగుతుంది. అంటే మంచి రాహుకాల మన్నమాట! వాళ్ళేం చెడపోయారు? నుగాలీనీ, చిప్పిగుంటలవాళ్ళనీ, చాపర్లనీ పొట్ట చేరిబట్టుకుని జేకం పైస తిరిగే జాతులు వెయ్యివున్నాయి. ‘మా కుగాదులులేవు, మా కుమస్సులులేవు’ అన్నట్టుగా వాళ్ళకు

జాతకర్మలూలేవు, జాతకాలూలేవు. వాళ్ళలో వివాహాలు చెట్టుకింద, గుట్టపక్కన గుట్టు చప్పుడుగా జరిగిపోతాయి. అలాగని వాళ్ళి దాంపత్యజీవితం అవందకరంగా గడవడం లేదని ఎవరు చెప్పులరు? ఏదో కొన్ని విశ్వాసాలు మానవుడి కవసరమేగానీ, మాద్దు మిరిసవప్పుడు ఎంత మంచి విశ్వాసమైనా చాడ ప్రమనిపించుకుంటుంది...

రామాయణమంతా విని పీతకు రాముడేం కావాలని ప్రశ్నించినట్టుగా “నీ మాటలకేం లేవయ్యా! దొంగతనానికి గూడా మంచి ముహూరం చూచుకుని బయల్దేరమన్నాడు. అది సరేగానీ రేపు మడికి నాడుపోయాలి. మంచి రోజే నేమో చూడు!” అంటాడు వరసయ్యమామ.

ఒక్కనాడు పోయడానికి మాత్రమేమిటి, తెరకు నాటటానికి, గానుగ త్రదానికి తమల పాకుల తోటలో తిగ దించడానికి యిలాటి వన్నింటికి మంచి రోజులే వుదరాలి వర సయ్య మామకు!

బండలుపగిలే భరణికార్తి, రోళ్ళుపగిలే రోహిణికార్తి వెళ్ళిపోగానే మా వరసయ్య మామ మొర వైకలి అకసంవైపు చూస్తూ వుండిపోతాడు. చినుకు నేలపైపడడి, ‘ఆరు దుల’ కార్తిలో గింజ భూమిలో పడితేగానీ అతడి ప్రాణాలు వుడుటపడవు. కానీ ఋతు ధర్మాలు ఋతు వరసలో కనిపించినంత సక్రమంగా లోకంలో ప్రవర్తిల్లడంలేదు. ‘అంతర్వృగ్ధవ్యవహారం’ వోధరమృలు, నీల నమ్ర మ్మిగ్గ నీరదములు’ ఒక్కొక్కప్పుడు వరు ఋతువంతా వేచిచూచినా కనిపించవు. జల్లు జల్లుమని కురిసే జడివాన మొర జల వాతీ కౌలిజలల చప్పుడుగా, హోరు హోరున వీచే సుడిగాలి మొర వెలది యాలా పించు రాగమాలికగా, వెయ్యి ఒయ్యారాల వర్షక్షిప్త విశ్వరంగంపై సృశ్రి మొనర్చిన దృశ్యం స్వప్న పద్మకంగా మాత్రమే మిగిలి పోయి, ఉత్తర కార్తికాకా నేల చిరిడి గాక, వరు ఋతువు నెలకొనిదామూస్తే తల పించే గడ్డరోజులలో “ఈ కార్తికానూడా వానయోగం లేదా బాబూ?” అనిదీసంగ ‘ప్రశ్నిస్తాడు వరసయ్యమామ!

అప్పుడు నేను మా వరసయ్యమామకు కాస్తా భూగోళ కాన్త్రం గూడా బోధించడం కద్దు:

“వానయోగానికేం వరసయ్యమామ! పంచాంగంలో ప్రతి కార్తికే ఎదురుగా అతి వృష్టిఅనో, పర్వత వృష్టి అనో, ఏదోఒక వివరం వ్రాయబడి వుంటుంది. కానీ పంచాంగకర్త ఖీకలోనే ‘ఈ సంవత్సరం మేఘ పాలకుడు ఫలానావాడు కావటంవల్ల ఖండవృష్టి కురియను’ అని వుద చూరించి వుంటాడు. ఖండ వృష్టి అంటే ఏమిటి? వర్షం ఎక్కడో ఒకచోట పడుతుంది. మిగి

లినచోట్ల పడదు. అగ్నికాఖండంలో సహారా అన్న పేరుతో ఒక పెద్ద ఎడారి వుంది. అక్కడ సంవత్సరానికంతా ఒకటి రెండు పడున వాన పడితే బ్రహ్మాండం. మనదేశంలో చిరప్రాంత అన్న ప్రదేశముంది. అక్కడ ఏడాదిపొడుగునా సరాసరి రోజు రోజుకీ పడును వాన వుడుస్తుంది. అంతెందుకు? మన తెలుగుదేశం లోనే ఒక వైపున వరదల్లో దేశం మునిగి పోతుంటే, మరొకవైపున ఔమరాక్షసి బీభత్సం కనిపిస్తుంది. ఆమాటకొనే వర్షం వరదదానికి గానీ వరదక పోవడానికిగానీ కారణం ఋతుపవనాలు. ఇవి నైర్వృతి ఋతు పవనాలనీ, ఈశాన్య ఋతుపవనాలనీ రెండు విధాలు. పడమటి కనుమలు అడ్డుతగలడం వల్ల నైర్వృతి ఋతుపవనాలు, తూర్పు కను మలు అడ్డు తగలడంవల్ల ఈశాన్య ఋతుపవ నాలు మనకు వర్షాన్ని చాలినంతగా ప్రసాదిం చడం లేదు...

నిజాని కింతదూరం నా ప్రసంగం సాగడానికి వీలుండదు. మగ్గలో ఎక్కడో అడ్డుతిగిలి “ఇదేం గొడవనాయనా! వన్నెగ తాలి చేస్తున్నా వేమిటి?” అంటాడు వర సయ్యమామ.

యథార్థాన్ని ఎగతాళికింద తెక్కగట్టే వరసయ్య మామ ఎదుట అప్పుడు నేను ప్రకాశంగా కాస్తా ఊహాగానం నలుప వలసి వస్తుంది!

‘వెన్నెల కొన్నాళ్ళు, చీకటి కొన్నాళ్ళు గదా వరసయ్య మామ! గడచిందంతా చీకటే ననుకో, రాబోతున్నదే వెన్నెల! వానకోసం ఆరులు చాచుకుని మింటివైపు చూస్తూ కూర్చునేరోజులు గలించాయి. వర్షంతో ప్రమేయం లేకుండా పైపు పండించుకోడా నికీ వీలుగా ప్రాజెక్టులు నిర్మాణ మాతున్నాయి. గొట్టపు బావులద్వారా పాతాళగంగ వైకి వెలువడుతోంది. అంతే గాదు. కృత్రిమంగా ఎప్పుడంటే అప్పుడు, ఎక్కడంటే అక్కడ వర్షం కురిపించడానికి గూడా ఉపాయాల్ని అన్వేషిస్తున్నారు. నువ్వు నీ అరవయ్యేళ్ళి వైచిల్యకు వయస్సులో రేడియో చూచావు, బయ పోస్టు చూచావు. అవసరమైనప్పుడు ఓ బిసత్రిప్పగానే నీ పొలంలో ఒక పడును వాన కురిసేరోజులుగూడా నీ కళ్ళముందరే రావచ్చు. ఏం, ఎందుకు రాగూడదు?...”

కరువు కౌటకాలకు మా రొడ్డి భూమి తలివో పోరాడుతున్న తరతరాల వ్యవ సాయ జీవనానికి ప్రతినిధిగా—మా వర సయ్య మామ నా మాటల్ని వింటూ వింటూ చల్లగా నవ్వుకుంటాడు. చెల్లువైపున్న వెలగ కొయ్యను చూపించినప్పుడు ఏడుస్తున్న విడ్డ పెదవులపై వీరినే నవ్వు సరిగ్గా యిలాటికే నేమో!

“ఏ టి కె దు రు”

చిత్రకారుడు: కళ్యాణ ప్రసాద్ శర్మ

వికలాంధ్ర అంతటా
త్యరలో విడుదల!

భక్తి, ఘనత, దామరసాగ్ర ఉత్తమ చిత్రము

బి. పి. యస్. ప్రొడక్షన్స్ వారి...

చంచులక్ష్మి

నిర్మాత - దత్తకుడు:

బి. పి. సుబ్బారావు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్: నవయుగ రిలీజ్.

SRINIVAS